

Veszprém 2030

Tartalom

	Bevezető	4	
	Jövőkép	6	
	Helyzetkép		
	Városhasználat	8	
	Humán szolgáltatások	16	
	Kultúra	31	
	Gazdaság	41	
	Részletes célok		
	Stabil pozíció Európa kulturális térképén	51	
	Veszprém és a Balaton regionális egységének megerősödése	52	
	Magas életminőséget biztosító szolgáltatások jelenléte és széles körű elérhetősége	52	
	Erős K+F+I profil	53	
	Veszprém a digitalizáció nyújtotta lehetőségek mintavárosa	53	
	Projektek		
	Intézmények	54	
	EKF-eredmények továbbvitele a városi intézményrendszer segítségével	61	
	Városi környezet	62	
	Idegenforgalom	69	
	A veszprémiek közössége	73	
	Területi szempontok	77	
	Belváros/Bútorgyár	80	
	Vár	82	
	Egyetem	83	
	Jutasi út	84	
	Megvalósíthatósági kérdések		
	Monitoring	88	
	Kockázatok	90	
	Bevonás	91	
	Finanszírozás	93	
	Impresszum	96	

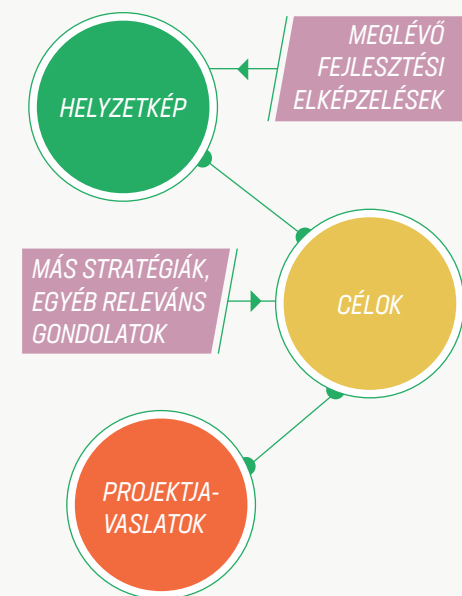
Bevezető

Veszprém nagy lehetőségek előtt áll: az elmúlt tíz év alatt elért eredmények, a 2023-as Európa Kulturális Fővárosa cím elnyerése, a hozzá kapcsolódó és tőle függetlenül indult fejlesztések széles köre, az egyre erősödő közösségi hálók mind-mind garanciát jelentenek arra, hogy a város szintet lépjen a hazai és a nemzetközi kulturális, gazdasági és turisztikai térben. Ez a stratégia azért készül, hogy javaslatokat tegyen: hogyan hozható ki a legtöbb a kínálkozó lehetőségekből, melyek azok a célok, amelyeket a legfontosabbnak érdemes magunk elé tűznünk, és mit tudunk tenni azért, hogy minél közelebb kerüljünk az elérésükhöz?

Hogy megválaszoljuk ezeket a kérdéseket, elsőként helyzetképet készítettünk, illetve áttekintettük Veszprém már meglévő, meghatározó jelentőségű terveit és koncepcióit – mint amilyen a gazdasági és a helyi esélyegyenlőségi program, a fenntartható energia- és klímaakcióterv (SECAP), az integrált településfejlesztési stratégia vagy épp az integrált területi program.

Ezek – és a város meghatározó intézményi, kulturális és üzleti szereplőinek javaslatai – alapján jövőképet és célokat foglalmaztunk meg. Egy olyan Veszprémet vizionáltunk 2030-ra, amit szorosabb kapcsolat fűz a Bakonyhoz és a Balatonhoz, amelyben a készségek fejlesztése és a fiatalok megszólítása központi téma, amely megfelel a digitalizáció jelentette kihívásoknak és a globális turisztikai trendeknek, amely erős nemzetközi kapcsolatrendszer része, amelynek erős kreatívipara és kutatás-fejlesztési kapacitásai vannak és amely nemzetközi szintű kulturális tartalmakat tud előállítani. Ebben a Veszprémben magától értetődő és széles körű lesz az önkéntesség, a nyitottság, az erős helyi identitás és a hátrányos helyzetű csoportok támogatása.

Az említettek figyelembevételével tettük meg javaslatainkat, foglalmaztuk meg a stratégia célkitűzéseit. Mint azt tapasztalhatják, az anyag nem az infrastruktúrafejlesztések szükségességét hangsúlyozza, hiszen ezen a téren a szükséges változások már elindultak vagy folyamatban vannak, és komoly előrelépést fognak jelenteni. Ez a stratégia a humán kapacitások fejlesztése, a szoft megoldások előtérbe helyezése mellett teszi le a voksot. Okkal számíthatunk arra, hogy az európai kulturális fővárosi program önmagában számos olyan új rendezvényt, új szemléletmódot, új közösségi kezdeményezést hoz mozgásba, amik 2023 után is jelentős értékei maradnak Veszprémnek, így az elkövetkező évek során is integrálni érdemes azokat a város működésébe. Természetesen az esélyegyenlőség és a fenntarthatóság biztosítása is olyan alapvető értékeket jelentenek, amik meghatározzák a javasolt projektek irányát.

Veszprém fejlesztési dokumentumai közül talán az integrált településfejlesztési stratégia (ITS) jelenti a legmarkánsabb előképét e mostani munkának – hiszen annak is egy átfogó, minden ágazatra kiterjedő középtávú iránykijelölés volt a fő célja, a vonatkozó jogszabályban meghatározott tartalmi és szerkezeti keretek betartása mellett. Az ITS 2014-ben készült, és az eltelt években elég sok változás történt – mindezek változásoktól függetlenül az ITS célrendszere ma is épp annyira aktuális, mint amennyire 2014-ben volt. Bizonyítéka ennek, hogy a következő oldalakon kibontott célok is maradéktalanul megfeleltethetők a hét évvel ezelőttieknek. Az eltérések oka inkább az eltérő szemléletmód és a jogszabályi kötöttségek nélkül rendelkezésre álló nagyobb mozgástér. Ez alkalommal az ITS által is képviselt stratégiai szintet gyakorlatiasabb, konkrétabb gondolatokkal kiegészítve igyekeztünk olyan módon frissíteni Veszprém céljait és jövőképét, hogy az a lehető legjobban illeszkedjen az elmúlt években megismert új trendekhez és fejlesztési tervekhez.

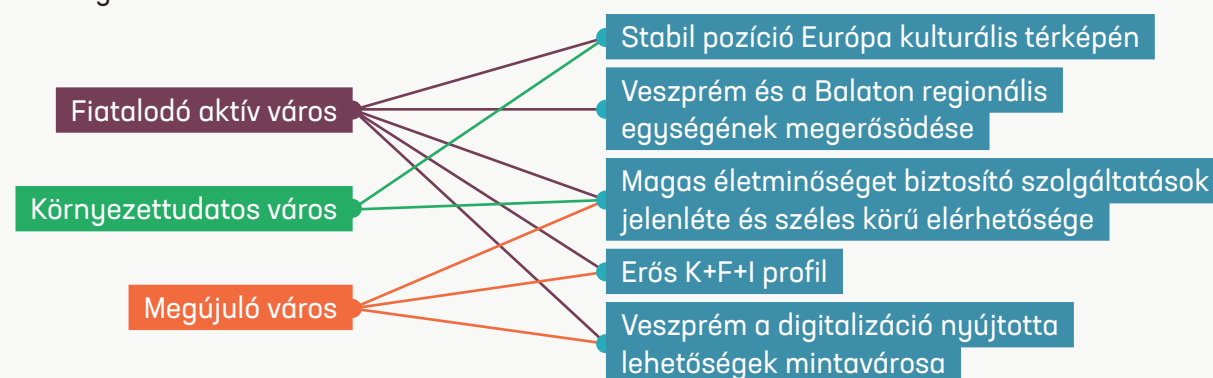
Veszprém ITS-ének fő célja, hogy Veszprém élhető város legyen. Ezt három stratégiai célra bontja szét:

Fiatalodó aktív város – olyan környezet biztosítása, amiben rendelkezésre állnak a lakhatás, a családalapítás és a munka vonzó feltételei; ami (elsősorban gazdaságfejlesztési beavatkozások révén) hozzájárul Veszprém városok közti szerepének megszilárdításához és a térségi együttműködések erősítéséhez. Mindezek révén biztosított lesz a fiatal és magasan képzett szakemberek helyben tartása; a tudásalapú, innovatív gazdaságfejlesztés és a harmonikus, jó minőségű, élhető és fiatalos városkörnyezet.

Az ITS céljai és az itt megfogalmazott célok – melyeket részleteikben a helyzetkép vázolását követően fejtünk ki – a következőképp kapcsolódnak egymáshoz:

Környezettudatos város – az értékes természeti környezet, illetve azon erős veszprémi örökség alapján, hogy a város mindig az elsők között értesült az újításokról, organikusan fejlődött ki Veszprém környezettudatos szemlélete. Erre épít a környezeti fenntarthatóság, a környezettudatosság és a fenntartható mobilitás fontosságának előtérbe helyezése, úgyszintén nagyban támogatva, hogy Veszprém harmonikus, jó minőségű városkörnyezetet biztosítson.

Megújuló város – Veszprém meghatározó jellemzője az a stabil és mély történelmi hagyomány, ami a folyamatos megújulásra való képességnek is záloga. E képességet jelentősen támogatja a Pannon Egyetem jelenléte, az ebből következő erős innovációs potenciál is – olyan beavatkozásokat és jövőképet kínálva, amely új városi minőség, fejlődési szintlépés elérését teszi lehetővé.

Jövőkép

2030-ra Veszprém a harmónia, a magas életminőség és az erős közösségek városa lesz. Különbőféle életmódok, különbőféle életvitelek mind megtalálhatják a maguk közegét, közösen élhetik meg a veszprémiség szépségét és mindazon jó dolgok egyedi és különleges kombinációját, amit csak Veszprém és régiója tud megadni.

Ez a Veszprém egyszerre lesz országszerte ismert arról, hogy a közszolgáltatások, a szabadidős és sportlehetőségek, a közösségi élet, a gasztronómiai kínálat, de még az utcák és terek hangulata, szépsége is párját ritkítja itt – és egyszerre lesz Európa-szerte ismert kulturális központ, ami az 2023-as Európa Kulturális Fővárosa év után is népszerű célpont, Európa élhető városai húszas toplistájának tagja. Környezetével, a Bakonnyal és a Balatonnal kiegészülve páratlan egységét kínálja a kiegyensúlyozott, békés és szabad élet minden feltételének.

Van, ami mindehhez már adott; van, ami mostanában alakul; és van, ami még előttünk áll feladatként. Az elkövetkező oldalakon áttekintjük, hol tart most Veszprém, milyen lehetőségek előtt áll és mit kell tennie azért, hogy az előző sorokban foglalt vízió meg is valósulhasson 2030-ra.

Helyzetkép Városhasználat

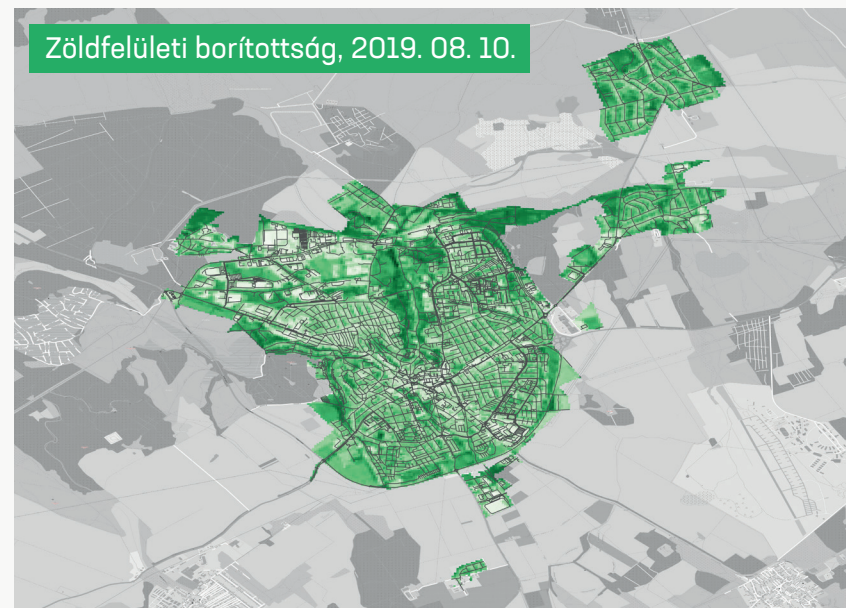

Zöld Veszprém

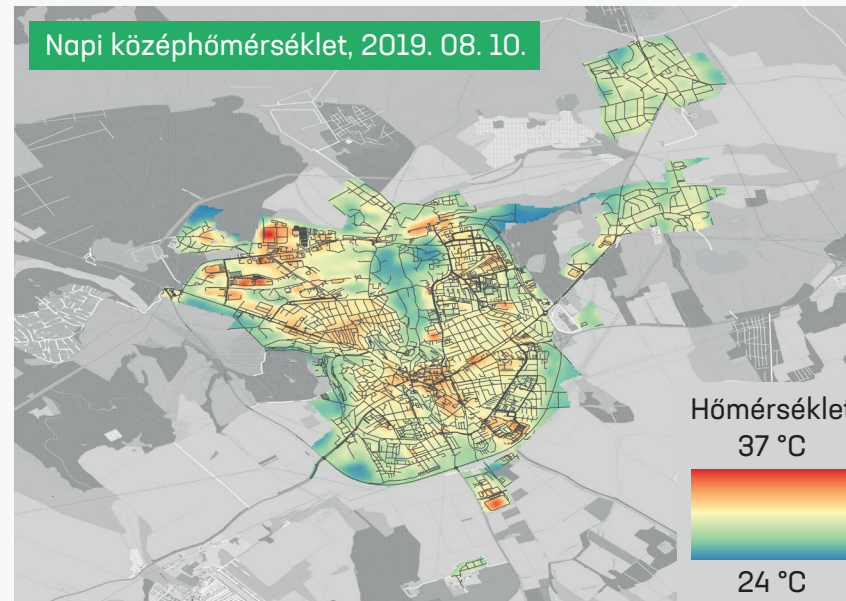
Veszprém kifejezetten zöld város, ami részben tagolt szerkezetéből, részben a parkosított, gondozott zöldfelületek magas arányából fakad. Ha csak a gondozott zöldfelületeket vesszük számításba (azaz a parkerdőket, véderdőket és hasonlókat nem, mint ahogy az állatkeretet sem), mintegy 26 000 fa, 5 000 virág és 48 000 cserje szolgálja a város jóllétét. Mint általában mindenhol, úgy Veszprémben is főként a családi házas övezetekre jut kevesebb közösségi zöldfelület. Jelentős értéket képviselnek a lakóterületek közé ékelődő zöld folyosók, melyek közül kiemelkedik a Séd völgyének jelentős zöldkapacitása, azaz a Kolostorok és kertek útvonal. 2018-ban Veszprém az Európa Virágos Városa versenyen elért helyezése alapján arany minősítést kapott. Izgalmas kezdeményezés a Vadvirágos Veszprém projekt, melyben különböző városias teszthelyszíneken indultak kísérletek nagy biodiverzitású – tehát vadvirágos – gyepek kialakítására.

A kedvező zöldfelületi állapotból következik, hogy Veszprém lakóterületeire nem jellemzők a hőszigetek, ilyenek inkább gazdasági területen – főként az Iparvárosban és a Déli intézményterületen – fordulnak elő.

Zöldfelületi borítottság, 2019. 08. 10.

Napi középhőmérséklet, 2019. 08. 10.

Domokos Endre - Pannon Egyetem / Landsat / OpenStreetMap

A városüzemeltetésben megjelenő környezettudatosság az általában ismert tématerületekre terjed ki: az országosan egységesített szelektív hulladékgyűjtésre, intézményi energiahatékonysági megújításokra. Az elmúlt években fotovoltaikus rendszer épült például a Vetési Albert Gimnázium, valamint a Deák Ferenc Általános Iskola tetején, sor került számos közintézmény energiahatékonysági megújítására, mint ahogy az elkövetkező években is számos hasonló terv vár megvalósulásra. Veszprémben jelen van a megújulóenergia-termelés is, három fotovoltaikus erőműtelep képében.

Nem elhanyagolható a környezettudatos életmód elősegítése szempontjából a veszprémi és Veszprém környéki kerékpáros közlekedési lehetőségek fejlesztése sem (ld. később), de az elmúlt években számos szemléletformáló akció is zajlott a városban, óvodai piacnépszerűsítéstől házi komposztálási bemutatón át családi hulladékkezelő-látogatásig. Ezek közül – állandósága révén – kiemelhető a Jutasi úti lakótelepen létesített Berkenye Tanösvény és a VKSZ Zrt. hulladékgazdálkodási oktatóterme.

Veszprémnek 2014-ben készült fenntartható klíma- és energiaakcióterve. 2030-ig szóló vállalásai közül kiemelkedik, hogy kerüljön sor az önkormányzati és lakossági épületek 70%-ának energetikai felújítására és hogy a felhasznált energia 25%-a megújuló energiaforrásból származzon. E célkitűzések eléréséhez járul hozzá Veszprém részvétele az ELENA komplex energetikai modernizációs programban, öt másik megyei jogú várossal együttműködve.

Veszprémben összesen 31 épület érintett a programban, közülük tíz (főleg óvodák és szociális intézmények) esetében komplex épülete-energetikai felújítás, míg a fennmaradó épületek (iskolák, kulturális intézmények) esetében napelem-telepítés valósul meg.

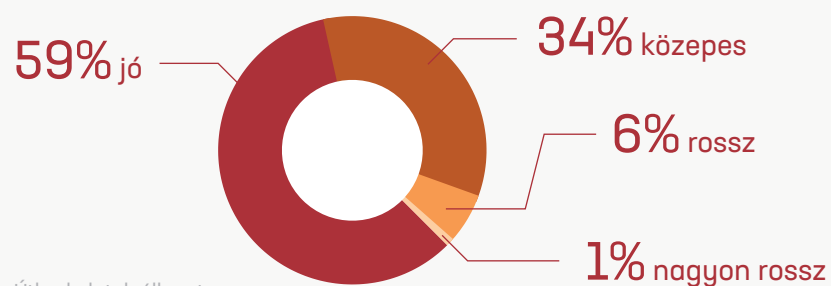
FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Az elkövetkező években számos zöldterület-fejlesztés várható Veszprémben: meg fog újulni a Püspökkert, akárcsak – a Kulturális Negyed-projekt részeként – a Színházkert, a Kálvária-domb és az Erzsébet-liget. Több út mentén kerül sor fasor-rekonstrukcióra, illetve a zöldsávok rendezésére.

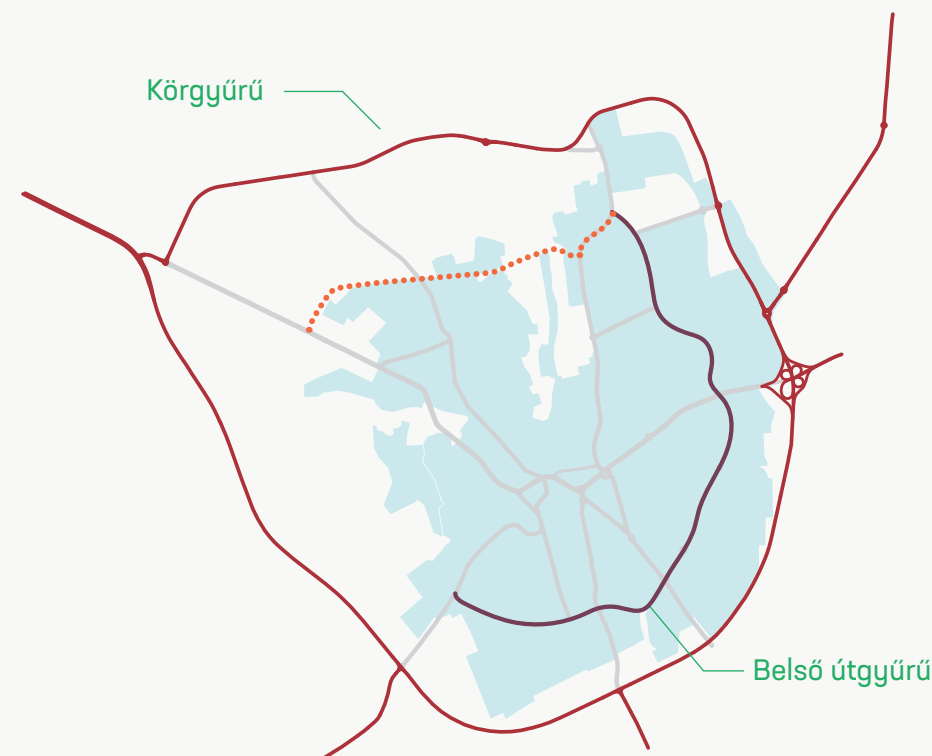
Több tucat közintézmény energetikai felújítása szerepel a tervek között – így a Rózsa Úti, a Deák Ferenc és a Hriszto Botev Általános Iskoláé –, valamint támogatási program kiírása társasházak részére is e célra. Felmerült már a távhőszolgáltatás biofűtőművel való kiegészítésének gondolata is. Tervben van egy városi közösségi napelem-park létesítése is, amiben minden érdeklődő részt vásárolhat.

Egyéni közlekedés

Veszprém közlekedését alapvetően meghatározza a tagolt térszerkezete, azon belül is elsősorban a Séd mély völgye. Bizonyára ezen adottságokból fakad, hogy a város közúthálózata több elsőséget is magáénak mondhat: 1937-ben itt épült meg az ország első ívszerkezetű völgyhídja (a Szent István völgyhíd), 1985-ben pedig Veszprém lett az első magyar város, ami teljes elkerülő körgyűrűvel rendelkezett. E két fejlesztés egyaránt azt szolgálta, hogy a Belváros mentesüljön az átmenőforgalom alól, ami a 8-as út révén igen erősen jelen van: a körgyűrű terhelése egyes pontjain a naponkénti 25 000 egységjárművet is meghaladja (ami az M7-es balatonboglári forgalmával egyezik meg, egyszeresmind a 8-as úton mért legmagasabb érték). Erre reagálva kezdődött meg a körgyűrű délkeleti szakaszának 2x2 sávosra bővítése, új, külön szintű csomópontokkal az Almádi út és a Füredi utca keresztezéseinél. A 8-as út gyorsforgalmi kapcsolatot biztosít Székesfehérváron át az M7-es autópályával, míg a többi irányban Veszprém jellemzően kétszer egysávos közutakkal kapcsolódik Győr, Ajka, Tapolca, Csopak, Felsőörs, illetve Szentkirályszabadja és Balatonalmádi felé.

Útburkolatok állapota

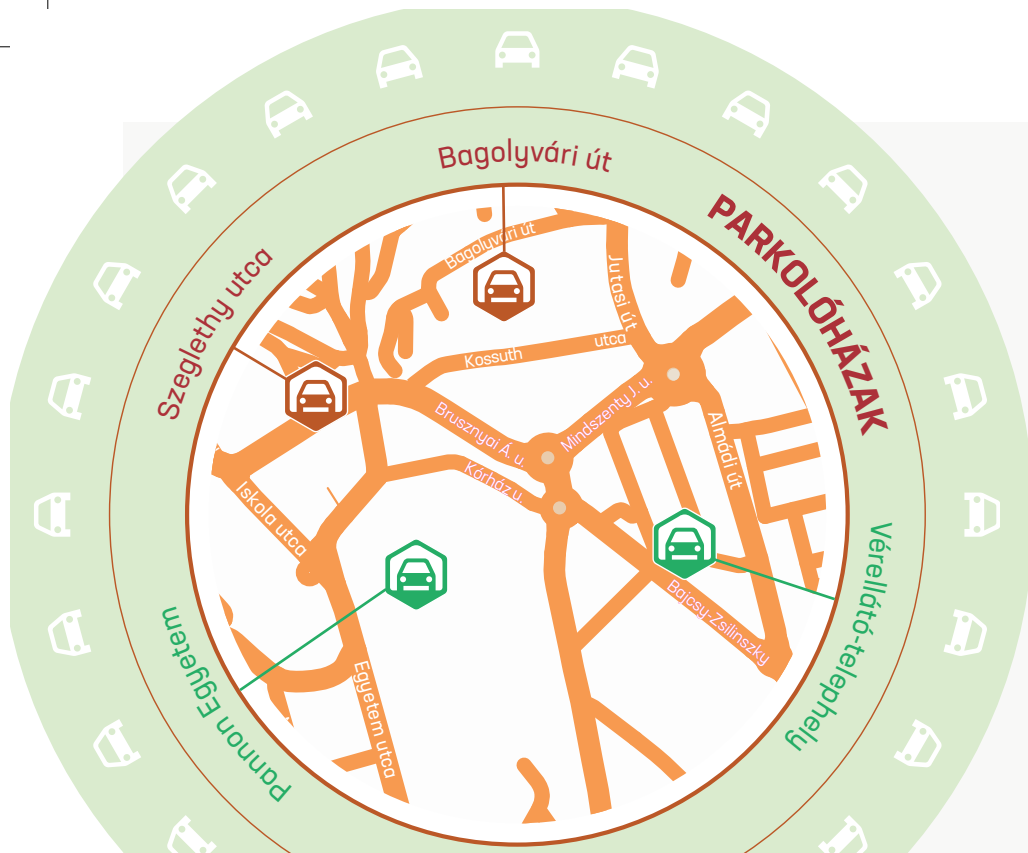
A városon belüli úthálózat meghatározó eleme a belső útgyűrű, ami az Aranyos-völgnél megszakad, ezt a hiányt az elkövetkező években várhatóan megépülő völgyhíd fogja pótolni, összekötve Dózsavárost a Jutasi úti lakóteleppel. A rendelkezésre álló közúthálózaton elsősorban a belvárosi szakaszok jelentenek szűk keresztmetszetet, melyek bővítése nem reális, így inkább a két körgyűrű említett fejlesztése biztosíthat jobb közlekedést városon belül is. A korábban lényegében egyetlen csomópont - a mai kettős korforgalomra - összpontosuló belvárosi forgalom oldását szolgálta az észak-déli közlekedési tengely 2014-es kialakítása, ami az Almádi utat köti össze a Jutasi úttal.

Veszprém, domborzati nehézségei dacára, sokrétű kerékpáros infrastruktúrával rendelkezik, melyek azonban csak részlegesen kapcsolódnak össze hálózattá és kialakításuk sem felel meg minden esetben a kortárs igényeknek (2017-es adatok szerint a helyváltoztatások 4%-a történt Veszprémben kerékpárral). A város kerékpárforgalmi hálózati terve 2016-ban készült el és 20 konkrét infrastruktúrafejlesztési beavatkozást javasol – ezek némelyike, például a Jutasi úti kerékpársáv vagy a szabadságpusztai kerékpárút, már meg is valósult. Fontos fejlesztési elemet jelentenek a térségi kerékpárutak is (ld. később), de vonatkoznak tervek egy térségi e-közbringa rendszer megvalósítására is.

VESZPRÉM MJV KERÉKPÁROS KONCEPCIÓJA

- Meglévő kerékpáros útvonal
- Középtávon tervezett kerékpáros útvonal
- - - Hosszú távon tervezett kerékpáros útvonal

Az ezer főre eső személygépkocsik száma Veszprémben – akárcsak országosan – mintegy harminc százalékkal nőtt 2010 és 2019 között, az utóbbi érték így 434 szgk/1000 fő lett, ami nagyjából megegyezik a környező dunántúli megyeszékhelyek ellátottságával. A jelentős növekedés azonban nemcsak a forgalom, hanem a parkolás szempontjából is komoly hatásokkal jár, elsősorban a telken belüli parkolókkal általában nem rendelkező belvárosi és lakótelepi környékeken.

Veszprémben egyszerre csökkent a különböző városrehabilitációs, városrendezési beavatkozások nyomán a belvárosi parkolóhelyek száma, másfelől egyszerre épültek új parkolóházak (Bagolyvári út, Szeglethy utca). A helyszűke városi adottság, kezelését 2001 óta segíti a fizető parkolási rendszer, de a szabad parkolóhelyek keresése így is jelentős többletforgalmat generál. Ennek kezelésére több projekt is tervben van.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

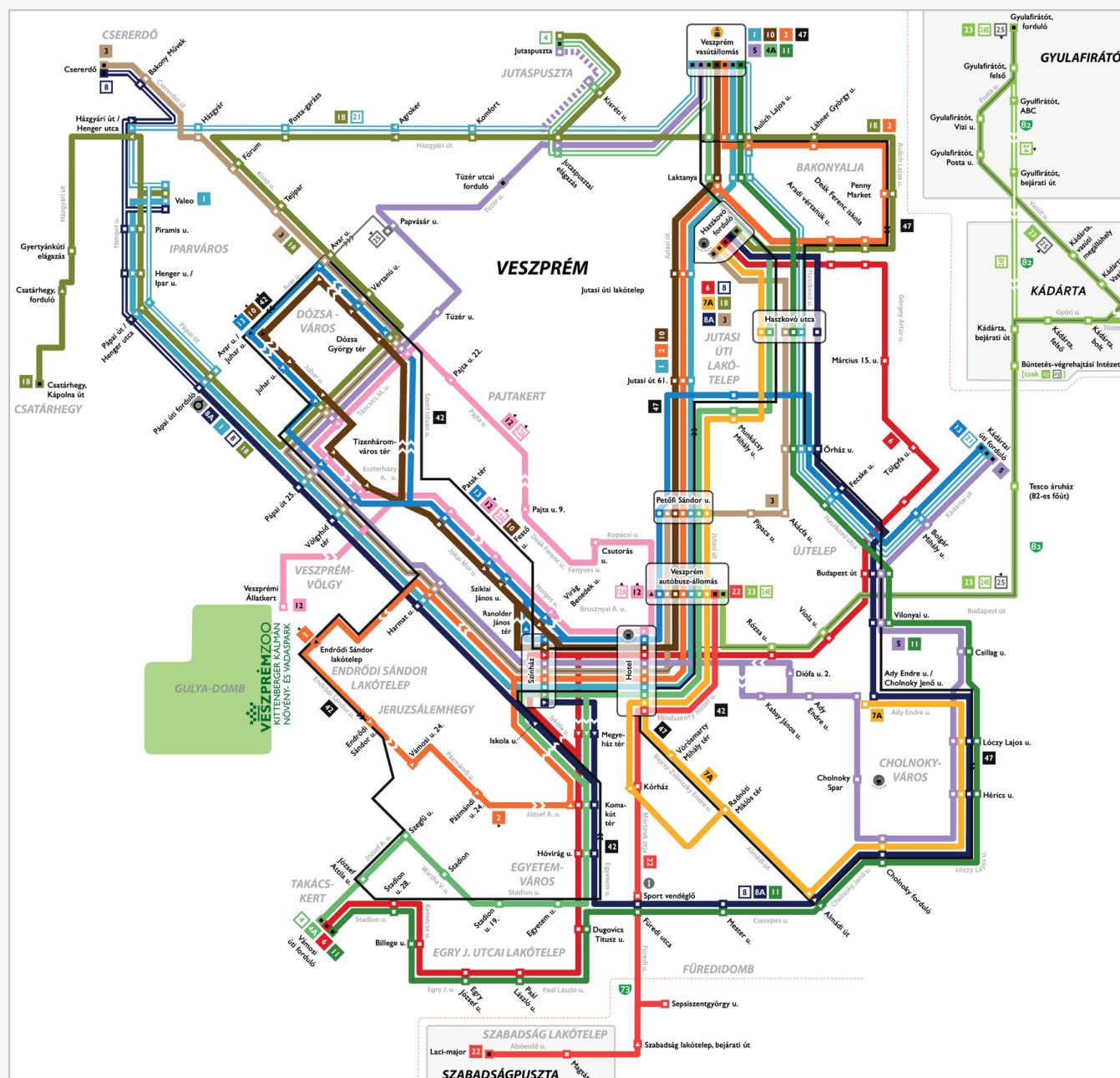
Veszprém közlekedésfejlesztését igen szerteágazó és az előrehaladottság különböző fokán álló projektelképzelések fogják alakítani – ezek közül a leglátványosabb talán a parkolási lehetőségek bővítése és rendezése lesz. Az elkövetkező években parkolóház épül a Vérellátó-telephelynél, mélygarázs a Pannon Egyetem alsó campusánál, rendezett parkolók létesülnek a Patak térnél, a Kádár utcánál (a Csermák lépcső tetejénél), a Hóvirág lakótelepen a Csikász Imre utca környékén, a Cholnokvárosban a Solyi utca környékén, illetve a Jutasi úti lakótelepen számos helyszínen. Mindezek mellé okos parkolási irányítási rendszert is fejlesztünk, ami digitális táblákkal és mobilalkalmazással fogja mutatni, merre találhatóak üres parkolóhelyek.

A közútfejlesztések közül meghatározó jelentőségű lesz az aranyos-völgyi völgyhíd, illetve a hozzá kapcsolódó úthálózat megépülése. A helyi forgalmat is jelentősen segíteni fogja a 8-as út kapacitásbővítésének körgyűrűre eső szakasza, valamint a 8-as és a 82-es utak összekötése a keleti sportfejlesztési területeken. A Modern Városok Program részeként 2023-ig megújul mintegy 16 kilométernyi belterületi út is.

A motorizálatlan közlekedést a kerékpárhálózat városszerte folytatódó – a város Kerékpárforgalmi Hálózati Tervét követő – fejlesztése fogja jelentős mértékben segíteni, de számos lokális beavatkozás is meg fog valósulni, mint például a Csermák lépcső újjáépítése vagy Jutaspusztai járdákkal és kerékpáros infrastruktúrával való megfelelő ellátása. 2021 végére elindul a városi e-közbringa rendszer, amit középtávon várhatóan egy nagyobb, térségi rendszer is követni fog.

Közösségi közlekedés

Veszprém helyi közösségi közlekedést az önkormányzati tulajdonú V-Busz biztosítja, amely 2019-ben vette át e szerepet az állami szolgáltató ÉNYKK-tól. A V-Busz 50 db változó korú és típusú alacsonypadlós szóló autóbusszal 22 nappali és két éjszakai viszonylaton látja el a feladatát. 2017-es (azaz még a szolgáltatóváltás előtti) adatok szerint a veszprémi utazások 27%-a történt közösségi közlekedéssel; a legforgalmasabb autóbusszos irányt a Jutasi úti lakótelep – Belváros – Dózsaváros tengely képviseli. A buszhálózat Veszprém legnagyobb részét lefedi, észrevehető hiányok csak a zártkerti jellegű Csatárhegy városrészben, valamint Gyulafirátót külsőbb részein jelentkeznek. A szolgáltatóváltás a járműpark átlagéletkora és minősége terén javulást jelentett. 2019 óta műholdas nyomkövetés és arra épülő mobilalkalmazás, valamint néhány komplex jeggyautomata is rendelkezésre áll a városban. Taxiszolgáltatók jelen vannak Veszprémben, de kijelölt taxiállomások nincsenek.

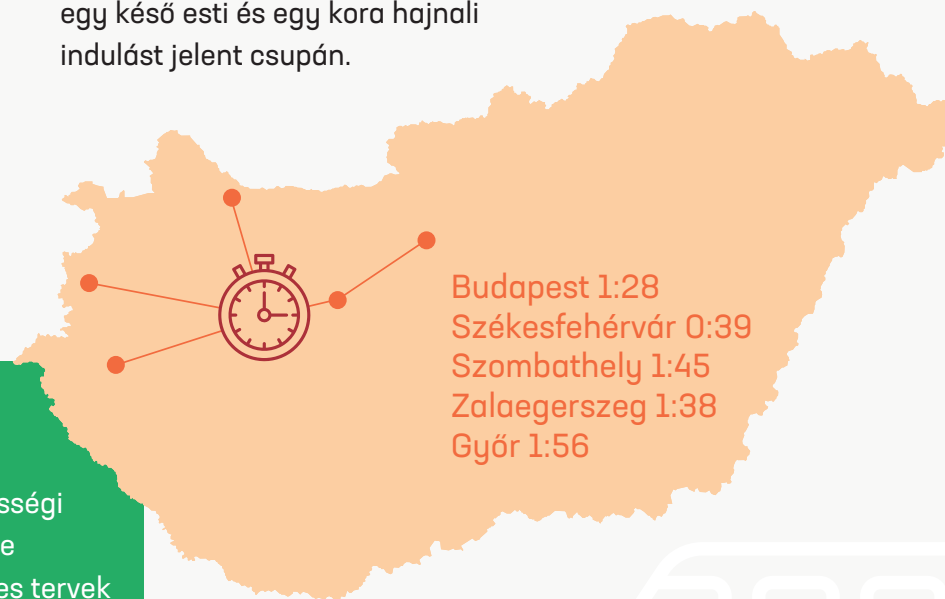
A helyközi és távolsági autóbusz-közlekedés súlya számottevő, hiszen a város vasúti kapcsolatai erősen korlátosak. Míg nem helyi autóbusszal naponta több, mint húszezer utazás kezdődik vagy végződik Veszprémben, addig vasúton e szám nem sokkal haladja meg az ezret. A buszos utasforgalom főként a város vonzáskörzetéből jelentős – pl. Balatonfüred, Balatonalmádi, Nemesvámos –, de Budapesttel is erős kapcsolatot jelent. Egyértelmű az autóbusz-pályaudvar központi szerepe, a többi helyközi megállóhely forgalma számottevően kisebb.

Veszprém vasúti közlekedése az elmúlt évtizedben számottevően átalakult, 2020 óta a Budapest–Székesfehérvár–Szombathely, illetve Budapest–Székesfehérvár–Zalaegerszeg vonatokra épül, melyek egyaránt két óránként (azaz együttesen óránként) közlekednek, gyorsvonati és interciti kocsikat is továbbítva. Ezek mellett csúcsidőben sűrítő vonatok is közlekednek Budapest és Veszprém között. Noha a vasúti kapcsolat az említett városok mindegyike felé gyorsabb eljutást biztosít, mint az autóbuszok, a vasútállomás kedvezőtlen, városszéli elhelyezkedése, illetve gyenge szolgáltatási minősége sokat ront a szolgáltatás versenyképességén, még a ráhordó helyijáratok működése mellett is.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

2022-re a V-Busz teljes flottája meg fog újulni, jelentősen csökkentve a közösségi közlekedés okozta CO₂-terhelést. Új, bankkártyás jegykiadó automaták, illetve utastájékoztató digitális táblák telepítése is szerepel a tervek között. Részletes tervek készültek már a vasútállomás és környezete 2023-ig való rendezéséről: a Magyar Máltai Szeretetszolgálat épületei helyén park létesülhet, a MÁV üres raktárépülete helyén parkoló fog épülni, és úgy az útburkolat, mint az autóbusz-forduló és maga az állomásépület meg fog újulni.

P+R használatra csak egy 70 darabos kapacitású, rendezetlen parkoló kínál lehetőséget a vasútállomásnál. Veszprémet Győrrel is közvetlen vasútvonal köti össze, a védett ipartörténeti emlékek számító Bakonyvasút képében. A legutóbbi időig rendkívül elavult szerelvények szolgálták ki, valamint menetideje is hosszú, így hivatásforgalmi szerepe Veszprém felé kifejezetten csekély. Szabadidős jelentősége magasabb. A nemzetközi forgalmat egy egész évben közlekedő és egy nyári idényvonat képviseli, egyaránt Szlovénia irányába. A késő esti távolsági eljutások az országos átlagnál kedvezőbbek, Budapest felől 22:00-kor indul az utolsó vonat és 23:20-kor az utolsó busz. A környéki települések kései elérése vegyes képet mutat, míg városon belül a két éjszakai járat vonalanként egy késő esti és egy kora hajnali indulást jelent csupán.

Vasúti eljutási idők Veszprém és néhány fontosabb környékbeli város között

Épített örökség

Veszprém épített örökségét sajátos kettősség jellemzi: a város több pontjának értékes, egyedi miliője van koherens városképpel és számos védett épülettel; míg más részein inkább a veszteség élménye a meghatározó, az eltűnt városszövet és városkép hiánya. Az előbbi kategóriába tartozik a Vár és a Belváros nyugati fele, valamint Jeruzsálemhegy és Dózsaváros jelentős része; míg utóbbi elsősorban a Belváros keleti felén és a Cserháton jelentkezik.

Veszprém a múltbeli átépítések dacára is igen gazdag védett értékekben: több, mint száz műemlék található a városban – azaz nagyságrendileg ugyanannyi, mint Győrben, kétszer annyi, mint Székesfehérváron és háromszor annyi, mint Szombathelyen. Az országosan védett építmények mellett több, mint 250 helyi védelem alatt álló épület is található a városban.

Az épületkincsen felül Veszprém egyedi hangulatának fontos eleme a magyar viszonylatban szokatlan topográfia is, elsősorban a Séd mély völgye, amihez önmagában számtalan rendkívül látványos veszprémi tájképi érték társul, a Benedek-hegy sziklaormától a várfalakon át a Szent István völgyhídig.

Több tucat jól ismert, egyedi és különleges épület áll a városban, így nehéz kiemelni közülük a leginkább emblematikusakat. Ilyen identitásképző, ikonikus helyszín a Tűztorony, a Várkapu, a Megyeháza, a Városháza, a Petőfi Színház, a Laczkó Dezső Múzeum, a könyvtár, a zeneiskola vagy épp a Vár számos épülete a Szent Mihály-bazilikától az érseki palotán és a Dubniczay-palotán át a piarista gimnáziumig. Épp számosságuk okán azonban egyikükről sem állítható, hogy egymagában Veszprém jelképe volna. Feltűnhet, hogy a felsorolt épületek között nem igazán van száz évnél fiatalabb: a modern és

posztmodern épületek közül talán csak a Hangvilla épülete említhető pozitív példaként a város épített örökségének megbecsült elemei között. Hangsúlyos elem a Kossuth Lajos utcai Húszemeletes is, bár ezt inkább méreteinek és kikerülhetetlen városképi pozíciójának köszönheti, mintsem megjelenésének.

A város értékes épületállományának számos eleme áll üresen, amin számottevően változtathat az európai kulturális fővárosi cím, mely új funkciókat visz Veszprém több hasznosítatlan történeti épületébe is.

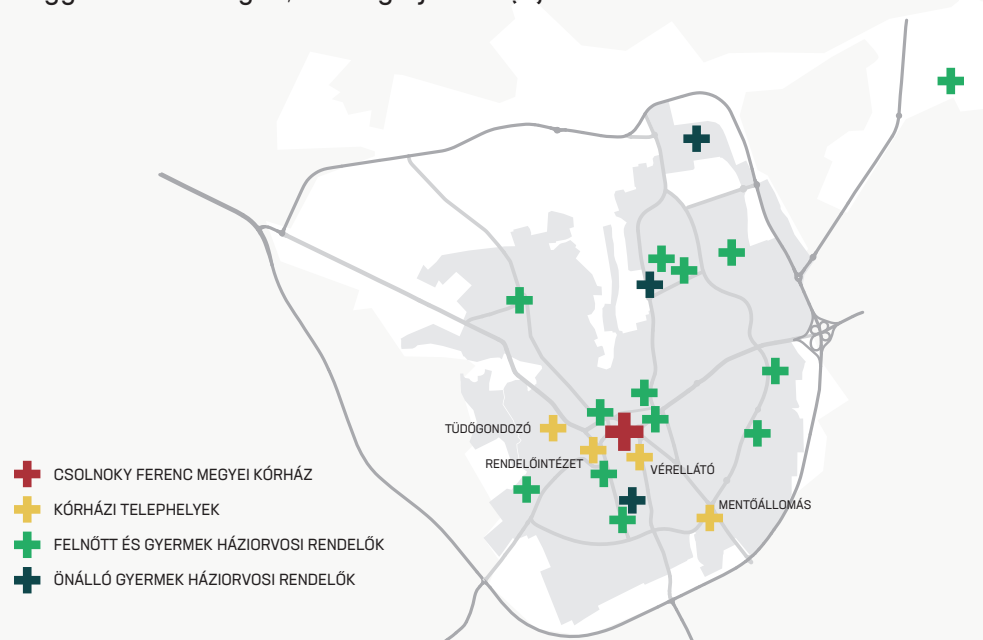
FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Az európai kulturális fővárosi cím apropóján merült fel – nem minden esetben 2023-ra, de – többek közt a Tűztorony és a Várkert megújítása (utóbbi művészmoziként), akárcsak a Várbörtöné és az alatta álló Ruttner-házé – osztálykirándulás-központként –, a volt Heim Pál Gyermekkórházé – mint gyerek- és mozgásközpont –, valamint a Petőfi Színházé, a Laczkó Dezső Múzeumé és a Városházáé. Mindezen túl az Érsekség mind állagában, mind funkciójában meg fogja újítani a Vár szinte minden épületét, a veszprémi Vár újkori történetének legjelentősebb rekonstrukciós beavatkozássorozata keretében. Változatos tervek formálódnak Veszprém zsidó örökségének jobb bemutatását illetően is – az ötletek között szerepel a volt zsinagóga emlékhelyfunkciójának erősítése és a Szél utcai temető helyreállítása is. Bár nem tartozik szigorúan az épített örökség kérdéséhez, de érdemes kiemelni a számos tervezett köztérrehabilitációt is, így a Jutasi úti lakótelep köztereinek komplex megújítását, vagy éppen a közvilágítási rendszer okos, energiatakarékos és kreatív elemekkel is átszőtt újjáformálását.

Helyzetkép Humán szolgáltatások

Egészség

Megyeszékhelyként Veszprém a saját lakossága és szűkebb környezete ellátásán túlmutatóan fontos egészségügyi központi szerepet tölt be, még ha más, kevésbé tagolt megyékhez képest kisebb mértékben is. A Csolnoky Ferenc Kórházban található Veszprém megye aktív kórházi ágyainak 58%-a – ez valamivel kisebb arány, mint amit Győr kórháza képvisel a megyéjén belül (65%), de jóval kisebb, mint a szombathelyi Markusovszky kórház 100%-a. Ezzel a viszonylagos tagoltsággal függ össze, hogy nem minden orvosi ágazat érhető el helyben: míg néhány speciális szaktudást igénylő diszciplína országos központokba összpontosul, addig egyes kevésbé különleges ellátásformákkal is előfordul, hogy nem Veszprémben, hanem Győrben vagy Szombathelyen, esetleg Ajkán vagy Balatonfüreden érhető el.

A járóbeteg-szakellátásért szintén a Csolnoky Ferenc Kórház felel, elsősorban a Komakút téri szakrendelő révén. Egyes speciális szakellátásokon kívül itt is elérhető a legtöbb orvosi ágazat – a helyben nem elérhetők közül a kardiológiai (Balatonfüred) és a tüdőgyógyászati szakellátást (Farkasgyepű) érdemes kiemelni.

Az egészségügyi alapellátás színvonala a statisztikai adottságok szempontjából igen kedvező: sokkal kevesebb páciens jut egy házi-orvosra vagy egy gyermekorvosra, mint akár Magyarország egészén, akár Veszprém megye egészén, akár a környező megyeszékhelyeken. Az ellátást 14 telephelyen 25 háziorvos biztosítja, akik mellett 14 gyermekorvosi praxis és 16 fogorvos képviseli a veszprémi alapellátást. A rendelők egy része az elmúlt években megújult, míg továbbiakra a középtávú jövőben kerülhet sor.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Terv szerint komplett felújításon fognak átesni a város azon orvosi rendelői, amelyekre eddig nem került sor – így kiemelten a Cholnoky Jenő utcai, a Halle utcai, a Március 15. utcai és a Cserhát lakótelepi praxisok, valamint a Vilonyai utcai gyermekrendelő. A Mártírok útján 50 fős nővérszálló építése szolgálhatja majd az egészségügyi ellátórendszer stabil munkaerő-ellátását.

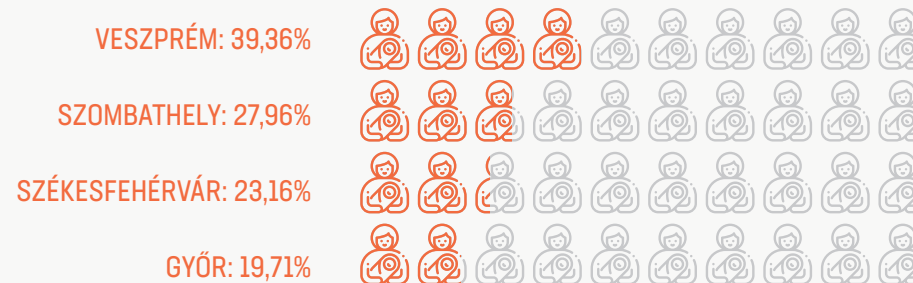
Gyerekek és fiatalok

Veszprém bölcsődéi, óvodái, általános iskolái és középiskolái együttesen közel 13 000 gyereket és fiatalt látnak el. Részletesebb áttekintésükhöz haladjunk időrendben: a hat önkormányzati bölcsődét a Veszprémi Bölcsődéi és Egészségügyi Alapellátási Integrált Intézmény üzemelteti, ezek együttesen 516 férőhelyet kínálnak. Ezeken túl hét darab családi bölcsőde is működik a városban, melyek persze jellegükből fakadóan csekély többletkapacitást, összesen 47 férőhelyet képviselnek. Köztudott, hogy bölcsődéi férőhelyből jóval kevesebb áll rendelkezésre, mint ahány bölcsődés korú gyerek él, de Veszprémben kiemelkedően kedvező a bölcsődéi ellátottság: a teljes kapacitás a 0-2 éves korosztály közel 40%-át eléri, ami jelentősen magasabb, mint más dunántúli megyeszékhelyeken.

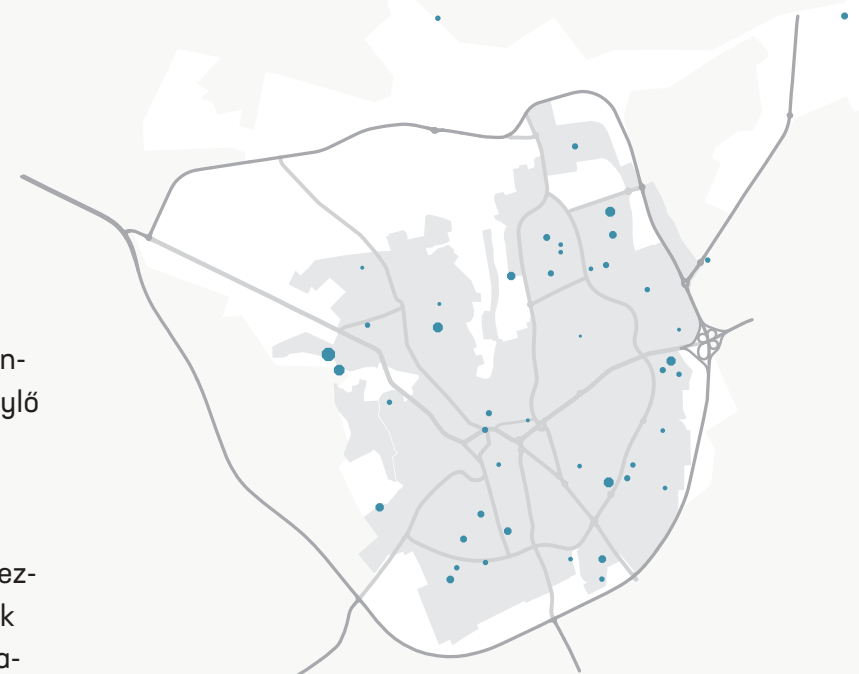
Az óvodai nevelést 13 önkormányzati óvodai telephely, három magán- és két egyházi fenntartású óvoda biztosítja. Ezeket egészíti ki a különleges gondozást, speciális ellátást igénylő gyerekek számára az állami fenntartású Kozmutza Flóra EGYMI óvodai csoportja. Az intézmények kapacitása elegendő, az óvodák a város szinte egészét lefedik.

A veszprémi gyerekeket összesen 47 játszótér várja, ezek városszerte egyenletesen helyezkednek el, csupán Jeruzsálemhegyen és Cholnokváros nyugati, kertvárosi részén vannak kisebb vakfoltok. 2018-ban a Kálvin János parkban befogadó játszótér is épült, amit foglalkoztatással élő gyerekek is a többiekkel közösen használhatnak.

Bölcsődéi kapacitások a 0-2 éves korosztály létszámához képest

KSH Statinfo, 2019

Játszóterek felszereltségi szintje ●●●

Zöldfelületi stratégia (VMJV 2019)

Az általános iskolák fenntartása és működtetése 2017 óta nem önkormányzati, hanem főként állami feladat. A Klebelsberg Központ kezelésében álló 11 iskolán felül két egyházi intézmény is működik Veszprémben, ezekben együttvéve több, mint 5000 gyerek tanul – közülük mintegy 20%-ra tehető azok aránya, akik más településről járnak ide. A város nagyrészt jól el van látva iskolákkal, mindössze Kádárta számít komolyabb méretű ellátatlan területnek. A megszokott specializációkon kívül – sport, ének-zene, speciális ellátást igénylő gyerekek – érdemes kiemelni a német nemzetiségi nyelvtanító iskolák magas arányát, ilyenből három is működik Veszprémben.

A város négy gimnáziuma közül hármat a Klebelsberg Központ tart fenn – Lovassy, Vetési, Noszlopy –, míg a Padányi az egyházmegyéhez tartozik. Veszprém gimnáziumi kínálata rendkívül erős: a Lovassy 2018-ban és 2019-ben is a legjobbkola.hu középiskolai rangsora élén végzett, de a Vetési is a kedvező 57. helyen állt az ország közel 500 négyévfolyamos gimnáziuma közül.

A szakmát kínáló intézmények világa intenzív átalakulást mutatott az elmúlt években, az egyes iskolatípusok nevei 2016-ban és 2020-ban is változtak. Az Ipari, a Jendrassik-Venezs, a Táncsics, a Bethlen és a Séf fenntartója a Veszprémi Szakképzési Centrum, képzési profiljuk a kialakult gyakorlatnak megfelelően rendkívül széles kört fog át. Összesen valamivel több, mint 5000 középiskolás tanul Veszprémben, de csak kisebb részük helyi: több, mint felük más településről jár ide. A bejárók aránya a szakképzésben valamivel magasabb, mint a gimnáziumokban.

Veszprém egyértelműen uralja tágabb környezete középfokú oktatását, noha iskoláinak némi konkurenciát jelentenek a környező települések gimnáziumainak két tanítási nyelvű osztályai. Balatonalmádiban működik a Magyar-Angol Tannyelvű Gimnázium, a balatonfüredi Lóczy Lajos Gimnázium pedig angol-magyar, illetve német-magyar tannyelvű csoportokat is indít – ilyen képzések Veszprémben nem működnek. A térségbeli képzések mégis kiegészítik egymást, hiszen Veszprémben pedig spanyol és francia kéttannyelvű osztályok indulnak, egyaránt a Vetésiben.

Nyolcosztályos gimnáziumi képzést a Padányi indít Veszprémben, míg hatosztályos képzés jelen a városban, az legközelebb Ajkán érhető el. Az összes veszprémi gimnázium kínál azonban ötosztályos – nyelvi előkészítő osztállyal induló – képzést.

Kéttannyelvű, hat- és nyolcosztályos gimnáziumi képzés Veszprémben és környékén

- **HATOSZTÁLYOS GIMNÁZIUM: AJKA**
- **SPANYOL KÉTTANNYELVŰ: VESZPRÉM**
- **FRANCIA KÉTTANNYELVŰ: VESZPRÉM**
- **NYOLCOSZTÁLYOS GIMNÁZIUM: VESZPRÉM**
- **ANGOL KÉTTANNYELVŰ: BALATONALMÁDI**
- **NÉMET KÉTTANNYELVŰ: BALATONFÜRED**

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Veszprém intézményfejlesztési elképzelési alapján az elkövetkező években bontással és teljes újjáépítéssel újulhat meg a Hársfa óvoda, a Vackor bölcsőde és a Bárczi iskola, de komplett felújításon eshet át négy további óvoda is, valamint megújulhat minden bölcsőde játszóeszköz-felszereltsége is. A város játszóterei az európai kulturális fővárosi program előkészületeinek jegyében lehetnek kortárs és közösségi fókuszú elvárásoknak megfelelően átépítve, sőt, egy új játszótér megépítése is a programterv része.

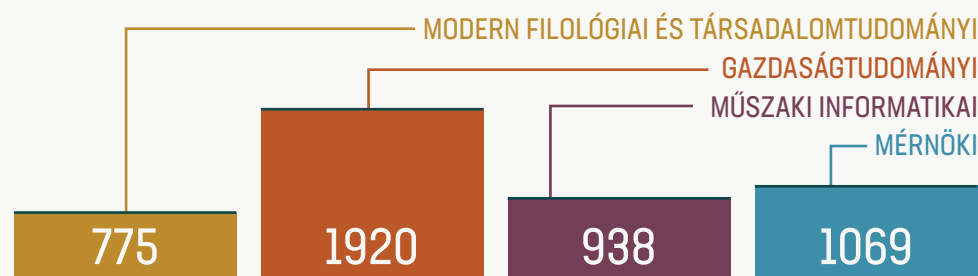
A középfokú oktatásban a Modern Városok Program keretében megvalósuló Iparos Park-projekt jelent majd számottevő újdonságot: ennek célja megismertetni a szak-képzésben résztvevőket a legújabb fémmegmunkálási technológiákkal és iparági fejlesztésekkel, mellette képzési programokat, műhelyiskolát, életpályamodell-kialakítási segítséget biztosítva. A művészeti képzés számára a szintén a Modern Városok Programban megújuló Zeneiskola jelent komoly előrelépést, másfelől a Zenei oktatás mindenkinek-projekt, ami az eddigieknél sokkal szélesebb körben célozza elterjeszteni a hangszeres ismereteket, illetve a kóruséneklést. Jelentős támogató szerep jut majd e téren a volt Dimitrov művelődési házban kialakítandó próbatermeknek és stúdióknak is.

Az oktatás teljes vertikuma számára jelentős hozzáadott értékkel bírnak majd a digitális művészetek, illetve általában a digitális technológia új veszprémi intézményei, a CODE Digitális Élményközpont, illetve a Digitális Alagút (ld. lejjebb), de a volt Húsáruház helyén kialakítandó Digitális Jólét Központ is fontos kiegészítő oktatási helyszín lesz. Új minőséget hozhat majd Veszprém diákközeletébe a Gyerekesztivál, ami a különféle diákcsereprogramokban elérhető partnertelepülések gyerekeinek részvételére építve tervez egy nagy, éves fesztivál révén hagyományt teremteni.

Veszprém pályázik az Európa Ifjúsági Fővárosa 2024 címre is: pályázatának fő célkitűzése, hogy a városban és környékén élő fiatalok minél aktívabb részesei legyenek a helyi közéletnek, vegyenek részt a saját életkereteik formálásában, ily módon küzdve a motivátlanság mint korosztályos tünet ellen.

Egyetem

Noha már a XIII. században is működött Veszprémben egy európai hírű káptalani iskola, a mai értelemben egyetemvárossá csak viszonylag későn, 1949-ben vált. A Budapesti Műszaki Egyetem ekkor ideköltöztetett nehézipari karából nőtt ki a Pannon Egyetem, ami ma négy karával és közel ötezer hallgatójával a Dunántúl harmadik legjelentősebb egyetemi városává teszi Veszprémet, Pécs és Győr után. Regionális jelentőségét fokozza, hogy kihelyezett képzéseket folytat Nagykanizsán, Zalaegerszegen és Kőszegen is. A HVG oktatói kiválósági rangsora alapján – mely a tanárok megszerzett fokozataira épül – a Pannon Egyetem országosan is a 2. helyen áll és csak az ELTE előzi meg. Összesítetten ugyanezen rangsor 10. helyén áll, második dunántúli intézményként a Pécsi Tudományegyetem mögött.

Karonkénti hallgatói összlétszám

[2018. őszi félév, oktatás.hu]

A Pannon Egyetem aktív szerepet játszik a város gazdasági, kutatás-fejlesztési életében is, Ásványolaj- és Széntechnológiai Intézeti Tanszéke például a MOL szponzorálásával, azzal együttműködésben dolgozik.

A Pannon Egyetem sajátossága, hogy noha két kompakt campusba rendeződve működik, közvetlenül a Belváros délnyugati szomszédságában, mégis bizonyos elkülönülés jellemző rá. Veszprém mindennapi életét így nem hatja át, hogy egyetemi város – noha ennek megváltoztatására határozott, projekttervekben is megnyilvánuló igény mutatkozik.

Nem a Pannon Egyetem az egyetlen felsőoktatási intézmény a városban: itt működik a Veszprémi Hittudományi Főiskola is, melyet a jogelőd Papnevelő Intézet 1952-es bezárása után 1991-ben indíthatott el (újra) a püspökség. Elsődleges teológiai képzési profilján felül pedagógiai és szociális szakokat kínál, de kevesebb, mint kétszáz hallgatójával súlyga nem meghatározó Veszprém életében. A Főiskola relatív periférikus helyen, a Jutasi úton működik.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Jelentős újdonság lesz a Pannon Egyetem alsó campusának átalakulása: a kerítés elbontásával megnyílik a terület az Erzsébet-liget felé, a salakos tenispályák helyén szabadtéri sportközpont épül majd, alatta mélygarázzsal.

A Pannon Egyetemen elindítandó vállalkozás-, piac-, termék- és folyamatfejlesztő szolgáltató központ a veszprémi vállalkozások sikerességét lesz hivatott segíteni. Egyetemi kooperációk széles körét fogja lehetővé tenni, hogy a kreatívipar új központot, új városrészt kap Veszprémbe, kifejezetten azzal a céllal, hogy vonzó irodatermekkel és lakóépületekkel egy helyre koncentrálja a város és a térség kedvező adottságai által ide vonzott szakembereket és vállalkozásokat. (E központ helye még nem végleges, az Aranyos-völgy, de akár a volt bútorgyár területe is szóba kerülhet ilyen célból.)

A Veszprémi Érsekség tervei között szerepel a Hittudományi Főiskola infrastruktúrájának jelentős fejlesztése.

Szociális és közösségi szolgáltatások

A Veszprémben elérhető szociális szolgáltatások alapvetően a kötelező önkormányzati feladatellátásokat követik. Ennek megfelelően a város az arra rászorulóknak étkeztetést, házi segítségnyújtást, támogató szolgáltatást és nappali ellátást biztosít; továbbá számos intézményt tart fenn egyes sérülékenyebb társadalmi csoportok számára.

Szociális intézmények Veszprémben (db)

Ezen intézmények kapacitása, területi lefedése nem vet fel különösebb gondokat, azonban többükre igaz, hogy nem ideálisak a körülményeik. Ezt hivatottak orvosolni azok a tervek, melyek új helyszínre költöztetnék a fogyatékkal élők nappali foglalkoztató intézményét, illetve felújítanának több idősgondozó intézményt.

A családsegítői, gyerekjóléti feladatokat az önkormányzat saját intézménye látja el, széles körű szolgáltatásokkal, melyek a játszóháztól a családi konfliktusokat áthidaló kapcsolatüggyelen vagy az adósságkezelési, jogi, álláskeresési tanácsadáson át terápiás és mediációs foglalkozásokig terjednek.

Ezen intézmény - a Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény (CSSK) - üzemelteti a súlyos lakhatási problémák esetére fenntartott családok átmeneti otthonát is.

Számos szolgáltatás köti össze a CSSK működését a Jutasi úti lakótelepen működő Agóra Veszprém Kulturális Központtal, mely különféle kulturális funkcióin kívül számos civil csoportnak és foglalkozásnak, így közel hatvan alkotóközösségnek, klubkörnek, szakkörnek, önszerveződő nyugdíjascsoportnak, valamint változatos gyerekprogramoknak ad otthont. Hasonló, noha jóval lokálisabb szerepet tölt be a Kádártai Községi Ház és a Gyulafirátóti Művelődési Ház is.

A hajléktalanellátást az önkormányzat megbízásából a Máltai Szeretetszolgálat végzi Veszprémben: ennek részeként a Jutasi úton szállást, nappali melegedőt, átmeneti szállást és éjjeli menedéket, továbbá a VÁÉV torony egyik emeletén rehabilitációs célú átmeneti szállást is üzemeltetnek.

Az önkormányzat a Máltai Szeretetszolgálattal közösen végzi az önkormányzati bérlakások kezelését. A Magyarországon modellértékű, 2016-ban létrehozott VESZOL közösségi lakásügynökség fő célja, hogy minden bérlő számára az igényeinek és lehetőségeinek megfelelő lakást biztosítson – a hajléktalanságból való visszaintegrálástól kezdve a megfelelő piaci bérleti lehetőségekből kiszoruló nagycsaládosokig. A VESZOL célja, hogy magántulajdonú lakásokat is be tudjon vonni a portfóliójába, hiszen az önkormányzat lakásvagyona rendkívül csekély, mindössze 205 lakást tesz ki. A VESZOL kezel egy nyolcvan fős munkásszállót is a Pápai úton. A szenvedélybetegek és a pszichiátriai betegek ellátása egyesületi, illetve alapítványi keretekben történik.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

A Jutasi út és a Házgyári út sarkán álló volt MÁV-épületben új időszothon, demensfoglalkoztató, nappali ellátóközpont, sőt bérlakások és kiléptető lakások építése szerepel a tervekben, kiváltva jelenleg rossz elhelyezkedésű, esetenként leromlott állagú vagy épp kapacitáshiányos intézményeket. A Kőhíd utcában új időszothon épülhet.

Bérlakások fejlesztésére városszerte több helyszínen kerülhet sor, meglévők felújítására éppúgy, mint újak építésére. A tervek szerint ezek nem csupán szociális bérlakások lennének, hanem újszerű portfóliógazdálkodási keretek között változatos célokra állnának rendelkezésre, a pályakezdekők vagy épp a nagycsaládosok lakhatásától a hagyományos, piaci alapú, de városi felügyelet alatt álló bérleményekig. Ezeken felül a munkásszállás-kapacitások is bővülni fognak a városban.

Több közintézmény – például a Művészetek Háza – tervezett megújításának lesz szerves része a közösségi kapacitások, a közösségfejlesztési szolgáltatások szélesebb körének biztosítása. A legjelentősebb közösségfejlesztési programok a Jutasi úti lakótelepen valósulhatnak meg, ahol az európai kulturális fővárosi program részeként indul el a Piknik-program sorozat, az itt élők közösségi kapcsolatainak erősítését, a városrészi identitás fejlesztését célozva.

Szolgáltató város

Veszprémben a digitális ügyintézési lehetőségek köre az országsszerte megszokottakat követi, itt is az általánosan ismert kormányhivatali és önkormányzati ügykörök érhetők el az Ügyfélkapun. Ezen felül kifejezetten változatos képet mutat, hogy az egyes szolgáltató intézmények milyen mértékben nyitottak eddig új megoldások, a fokozódó ügyfélbarátság irányába.

Pozitív példát jelent a városüzemeltetési feladatok zöméért felelős VKSZ Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zrt., amely aktívan törekszik különböző webkettes szolgáltatások bevonására a helyiek kiszolgálásába. Ilyen az interaktív hibabejelentő Járókelő.hu (mellyel a VKSZ együttműködési megállapodást írt alá) vagy a Parkl mobilalkalmazás, ami révén érintésmentes fizetés működhet a Szeglethy utcai mélygarázsban. Szintén pozitív adottság, hogy a legtöbb veszprémi közszolgáltató informatív, könnyen használható honlappal rendelkezik és többféle digitális platformon jelen van. A VKSZ tervei között szerepel okosparkolási rendszer bevezetése is a Belvárosban.

Nagy előrelépést jelentett a közösségi közlekedés korábbi működéséhez képest, hogy a város 2019-ben elindult saját szolgáltatója, a V-Busz online menetrendtervezést, saját mobilalkalmazásban valós idejű nyomon követést, mobiljegyeket és -bérleteket, illetve több színvonalas jegyautomatát is beüzemelt.

Más közszolgáltatások esetén jelentősebb fejlesztési feladatok mutatkoznak: a rendelőintézet szakrendeléseinek esetében például kisebb hiányosságnak hat, hogy nem lehet online időpontot foglalni, az viszont már jelentősebbnek, hogy a rendelések teljes listája sem érhető el az interneten.

Az önkormányzat honlapja nem tartozik a legegyszerűbben kezelhető, leginkább felhasználóbarát felületek közé. Míg egyes témákban mutatkoznak pozitív példák, addig összességében hiányzik a szolgáltatások városszinten érvényesülő, egységes, kényelmes digitalizációja.

Veszprém erősségei közé tartozik, hogy a város szorosan együttműködik feladatellátásában néhány egyéb szervezettel, amelyek fontos szakértelmet és újszerű megoldásokat tudnak kínálni. Ezek közül is kiemelkedik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, ami a megszokottnak mondható hajléktalan-ellátási tevékenységén felül Veszprém közösségi lakásügynökségében is szerepet vállal, de a Házgyári úti VÁÉV torony helyzetének rendezésébe is évtizedes munkát fektetett be.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Veszprém közeli jövőjében a VKSZ Smart Veszprém projektje jelenti a legfontosabb szolgáltatási szintlépést: e csomag elmozdulást fog jelenteni az adatokon alapuló városirányítás és -tervezés felé, integrálva a létesítménymenedzsment vagy a forgalomirányítás feladatait éppúgy, mint egységes kártyarendszert, beléptető rendszert, fizetési modult biztosítva a különféle városi szolgáltatások igénybevétele számára. (Ehhez kapcsolódik az okos parkolási rendszer is, melyről a közlekedési helyzetképnél olvashatók részletek.)

Konkrétabb fejlesztési terv a VKSZ által elindítandó raktár és csomagfiók, amely érintésmentes kézbesítési, akár bevásárlási lehetőségeket kínálna a veszprémiek számára. Már előkészület alatt áll Veszprém új honlapjának és egységes városplatformjának tervezése, melynek révén a digitális ügyintézés és az információszerzés jóval egyszerűbb, átláthatóbb és kevesebb utánajárást igénylő módokon lesz megvalósítható.

Térségi együttműködés

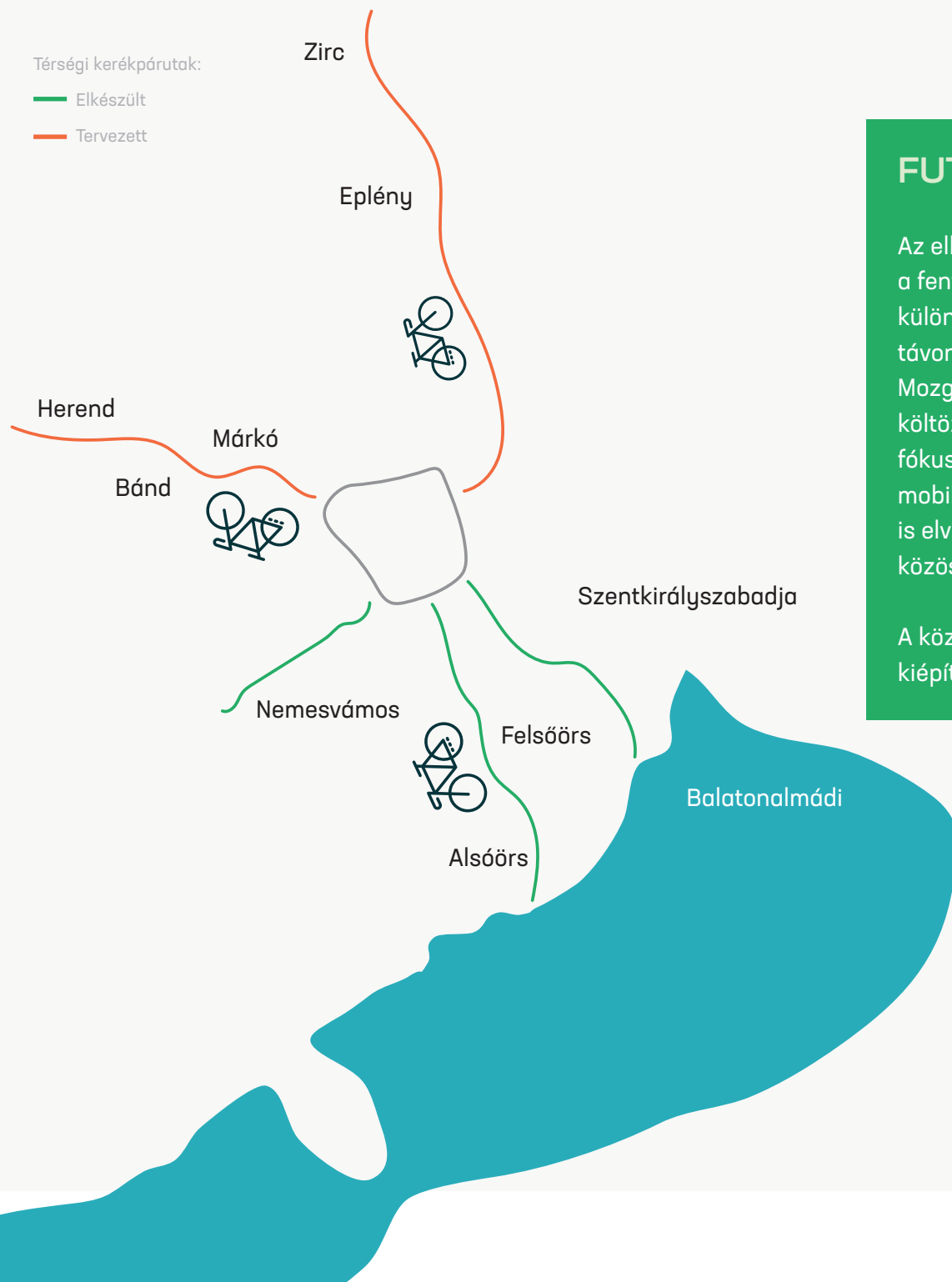
Veszprém számára sok szempontból magától értetődő együttműködni a környezetével. Egyfelől megye- és járásszékhelyként, hatvanezer fős városként számos köz- és magánszolgáltatás – természetes módon – itt összpontosul. Másfelől erre ösztönzi a környék egyedi térszerkezete is: míg az idegenforgalmi vendégéjszakák és a szálláskapacitások zöme a Balaton-parton található, addig a magasabb szintű városi funkciók, a kulturális vonzerők és az egész éves munkahelyek inkább Veszprémbe érhetők el. A tágabb környezetre kitekintve is igaz, hogy a Veszprém vonzáskörzetébe tartozó települések a Bakonytól a Balaton-felvidéken át a tópartig nagyrészt népszerűbb szálláshelyválasztásoknak bizonyulnak, mint maga a megyeszékhely. Így természetes munkamegosztás alakul ki Veszprém és környezete között, a város nem szív magába minden funkciót és vonzerőt, mint ahogy kiegyensúlyozatlanabb térségekben előfordul. Ez a munkamegosztás természetesen még nem jelent direkt együttműködést – inkább adottság, mintsem eredmény. Léteznek azonban intézményesített kooperációk is.

A Veszprém és térsége közti együttműködésekre számos példa hozható – ilyenek például különféle közösen ellátott feladatok: a veszprémi védőnői ellátás kiterjed Eplényre is, a háziorvosi és gyerekorvosi ügyelet 18 további településsel közös, míg a hulladékgazdálkodási társulásban Veszprémmel együtt 153 település vesz részt közösen.

Veszprémi központtal működnek azon közszolgáltatások is, amelyek eleve területi alapon szerveződnek – a járási és megyei szintű intézményeken felül ilyen például a rendőrkapitányság vagy a tűzoltóság is. Ezek azonban nem számítanak a kooperáció klasszikus példáinak, hiszen jellemzően nem önkéntes alapon jönnek létre.

A valós együttműködések leginkább kézenfekvő példáit a közös fejlesztések adják. Közös pályázás eredménye, hogy már három irányba futnak ki Veszprémből térségi kerékpárutak és hogy két további irányba várható még hasonló építése. A Veszprém részvételével működő Bakonyvasút Szövetség közös eredménye volt a 11-es (győri) vasútvonal megmentése is. Jelentős közös régiós siker az európai kulturális fővárosi cím, amit közösen nyert el a város és a térség – és ami a térségi együttműködéseknek is új lendületet adhat. Ez, jelentőségének megfelelően, külön fejezet témája.

Érdemes megemlíteni, hogy Veszprém nemzetközi kapcsolatrendszere gyorsan bővül, az EKF-címhez és attól függetlenül is számos partnerségi megkeresés, kapcsolatfelvétel történik más – főként európai – városokkal.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Az elkövetkező évek leglátványosabb térségi együttműködését, a fentieknek megfelelően, az európai kulturális fővárosi program különféle közös eseményei fogják alkotni. Ezek egy része hosszabb távon, 2023-on túlmutatóan is erős kapcsolat lesz – például a Magyar Mozgókép Szemle Veszprém mellett Balatonfüredre és Balatonalmádira költözése. Más események kifejezetten az elkövetkező évekre fókuszálnak csak. Az EKF-év veszprémi programjainak jelentős részét – mobil színpadokkal, mobil kiállításokkal stb. – a régió más településeire is elviszik. Ezek a kulturális kooperációk, gyakorlatok a későbbiekben is közösen élvezhető eredményekre juthatnak.

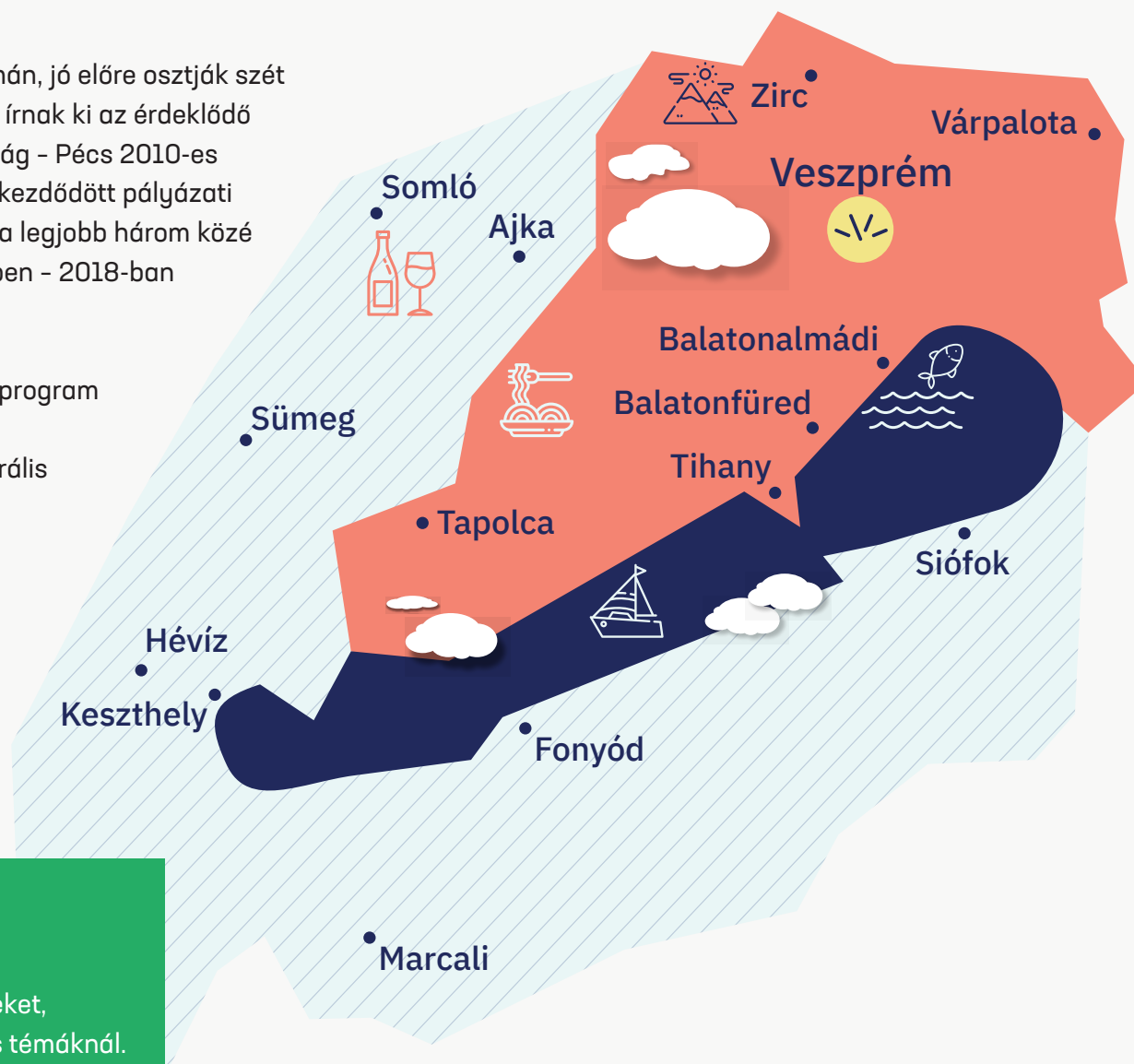
A közlekedési kapcsolatok terén a térségi e-biciklikölcsönző rendszer kiépítése lehet jelentős mérföldkő.

VEB2023

Az európai kulturális fővárosi címet gondos mérlegelés nyomán, jó előre osztják szét az Unió országai között, majd a rendezés jogáért pályázatot írnak ki az érdeklődő városoknak. Az már 2014 óta tudható volt, hogy Magyarország – Pécs 2010-es győzelme után – 2023-ban kerül újra sorra. A 2016-ban újrakezdődött pályázati felkészülés eredményeként Veszprém hét város közül előbb a legjobb három közé jutott, majd az európai zsűri – Győrrel és Debrecennel szemben – 2018-ban végső győztesnek hirdette ki.

Veszprém sikerében kiemelt szerepet játszottak a pályázati program egyes erősségei. Ilyennek minősítették például a regionális összefogást, az egymásra utalt területi szereplők közti kulturális kooperáció mélyítését; akárcsak a Veszprémben és a régióban élők intenzív bevonását a szervezésbe, illetve az EKF-programok regionális elosztását. A pályázat tartalma természetesen sokat formálódott a cím elnyerése óta, és egyre jobban körvonalazódnak azok a nagy jelentőségű kapacitásfejlesztések is, melyekre 2023 és az addig hátralévő felvezető évek egyaránt építenek.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

A teljes EKF-projektekre igaz, az elkövetkező évekre szóló fejlesztéseket, programokat fed le – ezek tematikus kapcsolódásait lásd az egyes témáknál.

Az EKF-projekt fontos pozitív hozadéka annak régiós jellege: a térségi önkormányzatok és partnerszervezeteik, civil szervezeteik számára külön keretek állnak rendelkezésre a közös EKF-tematikába illeszkedő projektek megvalósítására, de általában is igaz, hogy a tervezett programok közül igen sok terjed ki Veszprémen túlra. Okkal várható tehát, hogy olyan új kapcsolatok jönnek létre, amik 2023 után is segíteni fogják a térség szorosabb együttműködését. 2021 áprilisáig több, mint 80 önkormányzat írt már alá együttműködési megállapodást az EKF-programmal, melynek részeként anyagi hozzájárulást is biztosítanak annak megvalósulásához.

A tervezett programok egy része inkább turisztikai profilú – mint a Várbörtön összekötése az alatta fekvő Ruttner-házzal –, míg mások szélesebb körben fognak hatni. A CODE Digitális Élményközpont a tágabb közép-kelet-európai térségben is egyedülálló kiállítóhelyet és kreatív műhelyt hívhat életre, ami a festészettől a helytörténeten át a természettudományokig lényegében bármilyen tematikát kiszolgálhat. Fontos újdonság lehet a volt gyerekkórházban épülő ActiCity, amiben egyszerre lehet tánc- és mozgásművészeti központ balettintézzettel, egyszerre lehet gyerek-élményközpont játszóházzal, egyszerre lesz falmászóterem és egyszerre lehet gyerekek mozgásrehabilitációs központja. Jelentős változások várhatók a Pannon Egyetem campusa, illetve a volt bútorgyár területén is.

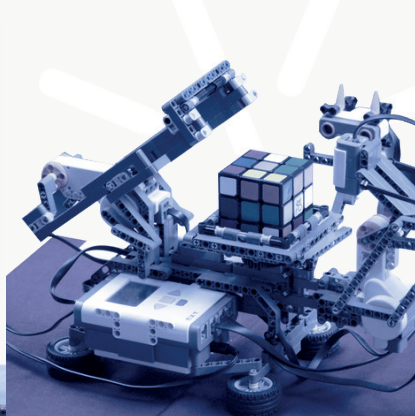
Az emberekre építünk
#Közösségépítés

Alakítani a jövőt
#Innováció

Az életöröm régiója
#Ünnep

Kultúra a holnapért
#Fenntarthatóság

Európai horizont
#Nyitottság

Helyzetkép Kultúra

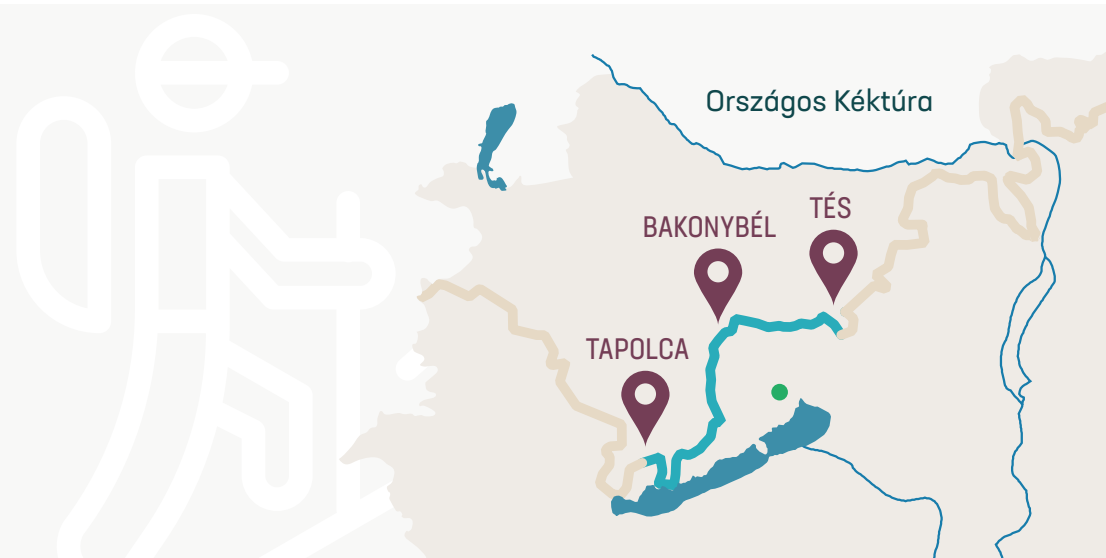

Sport és szabadidő

Veszprém a magyar sportélet egyik fontos központja – kézilabdacsapata, a Telekom Veszprém Európa legjobb klubjai közé tartozik, illetve itt található az ország legeredményesebb atlétikai egyesülete (a VEDAC). A futsalosok is a magyar élmezőnyt erősítik és az úszó Rasovszky Kristóf világszínvonalú eredményei mellett sem szabad említés nélkül elmenni. A kiemelkedő teljesítmények olyan fejlesztéseket vonnak maguk után, amelyekből nemcsak az élsport versenyzői, de az utánpótlás, a szurkolók és a tömegsport is profitál. Első helyre kívánczik az új uszoda átadása, amelyre már évtizedek óta vártak a veszprémiek. Megemlítendő, hogy az Atlétikai Stadion komplex fejlesztések elé néz, valamint az is, hogy a több, mint ötezer fős Veszprém Aréna környezete sportkomplexummá fog bővülni. Érdeemes megjegyezni, hogy az Aréna kapacitása jelenleg is gyakran alatta marad az igényeknek, különösen a Telekom Veszprém nemzetközi kupamérkőzése esetén, tervezett bővítése azonban anyagi megfontolásokból kikerült a Modern Városok Programból.

Veszprémben és vonzáskörzetében jelentős a sportegyesületek aktivitása. A Veszprém Megyei Sportszövetségben mintegy 30 sportág képviselteti magát, ami ösztönzőleg hat a veszprémi amatőr sport fejlődésére is, melynek főként az iskolák és a Pannon Egyetem jelentik fontos bázisait. A Veszprém Városi Diáksport Bizottság minden évben számos, mintegy 13 sportágban szervez versenyeket, több korcsoport számára, helyi és megyei szinteken.

A Balaton és a Bakony közelsége különböző idénysportok gyakorlását is lehetővé teszi a környéken lakók számára. Az eplényi sípálya

(Intersport Sáréna Eplény) az ország egyik legnépszerűbb téli sportközpontja, a Balaton-parti települések pedig olyan régiós jelentőségű sporteseményeknek is helyszínt adnak, mint a Balaton Regatta.

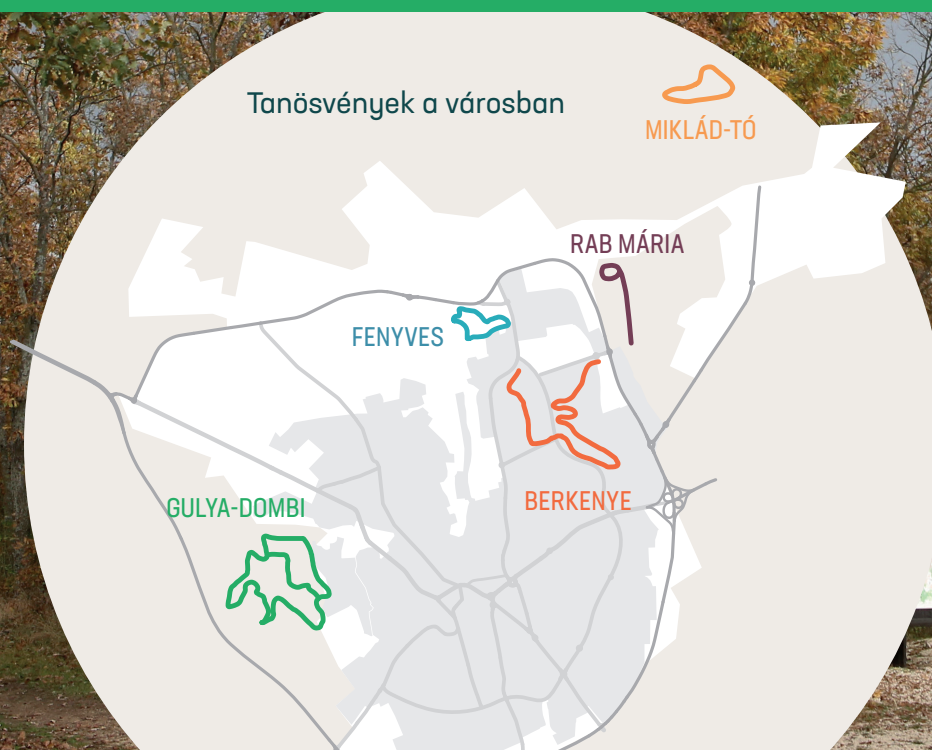
Fontos vonzerő a térségben továbbá az Országos Kéktúra, melynek közel 200 km-es szakasza halad át Veszprém megyén, Téstől a Bakonyon és a Káli-medencén át Tapolca felé, a túramozgalom egyik legszebb és legnépszerűbb szakaszaként.

A szabadidős sportok gyakorlására maga a város is remek terepet nyújt. Számos kerékpárút, tanösvény és túraútvonal fut erre, jó néhány városrészben pedig szabadtéri sportpályák, fitnessparkok várják a sportolni vágyókat. A sport területén fontos sinergiák kihasználására van lehetőség, szoros együttműködésben a Pannon Egyetemmel. Az Erzsébet liget megújításakor az alsó campus kinyílnak majd a város felé és így új szabadtéri sportközpont jön létre, amely nemcsak az egyetemi hallgatók, de a városlakók rendelkezésére is áll.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Veszprém sportélete intenzív fejlődés előtt áll, aminek a fő fókusza a Veszprém Aréna körül kialakuló Keleti sportközpont lesz. Itt új sportuszoda és fociutánpótlási központ épült, illetve épül, valamint több kijáraton át jobban megközelíthetővé válik a parkoló. Befejeződik a Noszlopy gimnázium és a dózsavárosi Aldi között épült jégcsarnok második üteme és megújul a Március 15. utcai uszoda. Az Atlétikai Stadion bővítésével új sportágak művelése válik színvonalas körülmények között lehetségessé: az elkészült tornász gyakorlócsarnok és dobópálya után az atlétikai csarnok és a kültéri futókör is megújul, akárcsak a környező zöldfelületek és parkolók. Hasonló korszerűsítés vár a Jutasi úti teniszcentrumra is, amelynek szomszédságában közösségi sportpályák épülnek, kiterjedt futókörrel együtt, míg Gyulafirátóton sportpark létrehozása szerepel a tervek között.

A megyei gyerekkórház komplexumának megújításával az új ActiCity komplexum helyi sportegyesületeknek, falmászó- és táncművészeti csoportoknak és egy balettintézetnek is helyet adhat majd. Mellette, a Pannon Egyetem alsó campusán pedig a salakos tenispályák helyén nyílhat, meg egy szabadtéri sportközpont, alatta mélygarázzsal.

Művelődés

Veszprém többszörösen megerősített célja a kultúraalapú városfejlesztés, mint az élhetőség javításának fontos eszköze, építve az összefüggésre, ami szerint a városok imázsára és az ott élők életminőségére komoly hatással van a város kulturális identitása, helyi adottságainak megfelelő kihasználása. Veszprém ebből a szempontból igen sikeres éveket tudhat maga mögött: 2018-ban a város elnyerte az Európa Kulturális Fővárosa 2023 címet, 2019 októberétől pedig a Zene Városa címet is viseli, amit az UNESCO azoknak a városoknak adományoz, melyek kiemelkedő zenei kínálattal rendelkeznek, illetve a kreatív szektorok fejlesztésében látják a fenntartható fejlesztés kulcsát.

Megyei jogú városként Veszprém nemcsak a helyi lakosok, hanem a térség lakói és az idelátogató turisták számára is fontos közművelődési feladatokat lát el. Maga a kulturális intézményrendszer igen sokszínű: önkormányzati, egyházi, állami és magántulajdonú társaságok is szerepet vállalnak a kulturális élet szervezésében. A város kultúrára szánt költségvetése az elmúlt években stabilan növekedett, amit az Európa Kulturális Fővárosa 2023 cím kapcsán további – első sorban állami – források egészítenek ki.

Veszprém erőssége a fesztiválvárosi pozíció. A városi fesztiválszezon februártól szeptemberig tart, nyáron folyamatos programkínálattal. Az országos hírű helyi rendezvények közé sorolható a 2004 óta működő VeszprémFest és a 2000 óta évenként meghirdetett Veszprémi Utczene Fesztivál. A tavaszi Gizella Napok rendezvénysorozata és a Szent Mihály-napi búcsú elsősorban a helyi identitást erősítését szolgálja. A fesztiválszezon erős nyárközpontúsága felhívja a figyelmet a tudatosabb, szezonon kívüli kínálat bővítésének szükségességére.

A helyi kulturális intézmények (múzeumok, színházak, művelődési házak, galériák stb.) meghatározó szerepet töltenek be Veszprém kulturális életében. Ezek elsősorban a Belvárosban összpontosulnak, ami alól a Jutasi úti lakótelepen található Agóra Veszprém Művelődési Központ jelenti a legfőbb kivételt. Külön egységet képez Veszprém mentális térképén a Vár, melynek kulturális látnivalóit és intézményeit két tematikus csoportra lehet osztani: az Érsekség kezelésében levő intézményekre (Szaléziánium, Boldog Gizella Királyné Főegyház-megyei Gyűjtemény), valamint az önkormányzati fenntartású Művészetek Háza által működtetett több modern és kortárs galéria.

A színházak közül az 1908-ban épült és hatvan éve saját társulattal is rendelkező Veszprémi Petőfi Színház emelendő ki első helyen, melynek részét képezi a Latinovits-Bujtor Játékszín is. Erős veszprémi jelenlét mellett működik a vegyes tulajdonú Pannon Várszínház is, amely előadásait főként a Hangvillában (Veszprém 2013-ban átadott multifunkcionális közösségi terében) tartja. A Kabóca Bábszínház az Agórában működik. A színházi élet jelentőségét jól mutatja, hogy az előadások száma, valamint a látogatószám évek óta folyamatosan növekszik. Jelentős újdonság lesz a városban az európai kulturális fővárosi cím kapcsán létrejövő új intézmény, a CODE munkanevű digitális élményközpont, ami a tágabb közép-kelet-európai térségben is kuriózumnak minősül.

Az Agóra Veszprém Művelődési Központ fontos közösség-szervező erővel bír, az anyaintézményen túl két tagintézménnyel is rendelkezik Kádártán és Gyulafirátóton. Az Agóra 44 szakkörével, 13 alkotóközösségével, nyugdíjasklubjaival, valamint alkalmi programjaival rengeteg embert vonz a város minden részéből és generációjából.

A jövő fejlesztési céljai közé sorolható a kapcsolódási és szórakozási lehetőségek bővítése. A Pannon Egyetem és a város szinergiáit, az egyetemiváros-jelleget erősítené a helyi szórakoztatóipar (night economy/night-time sector) tudatos és minőségi fejlesztése, a teljes kulturális kínálat szélesebb, az estét is lefedő elérhetőségének biztosítása mellett.

Kiállítóhelyek, galériák (Összlátogatószám, 2019)

Művészetek Háza (Modern Képtár - Vass László Gyűjtemény, Csikász Galéria, Dubniczay-palota, Várgaléria, Tegulárium)	12 093
--	--------

Rendezvényközpontok, művelődési házak (Összlátogatószám, 2019)

Agóra Veszprém Kulturális Központ	135 565
Hangvilla	25 452

Színházak (Összlátogatószám, 2019)

Kabóca Bábszínház és Gyermekek Közművelődési Intézmény	8609
Veszprémi Petőfi Színház	91 656
Veszprémi Petőfi Színház - Latinovits-Bujtor Játékszín	3722
Pannon Várszínház	84 827

Múzeumok (kiállítások látogatóinak száma, 2019)

Laczkó Dezső Múzeum	20 549
Bakonyi Ház	592
Boldog Gizella Királyné Főegyházmegyei Gyűjtemény	80 977
Szaléziánus Érekségi Turisztikai Központ	n.a.

Könyvtárak, levéltárak

Eötvös Károly Megyei Könyvtár	nem releváns
Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára	
Veszprémi Érseki Könyvtár	
Veszprémi Érseki és Főkapitányi Levéltár	

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Veszprém kulturális életének jelentős további lendületet fog adni az elkövetkező években az európai kulturális fővárosi program hatása. 2021-től Budapestről Veszprémbe (és Balatonfűredre, valamint Balatonalmádiba) költözik a Magyar Mozgókép Szemle – ehhez kapcsolódóan a Várkertben állandó művészmozit terveznek nyitni. Teljesen megújul a Petőfi Színház – környezetével együtt –, a Laczkó Dezső Múzeum – mely új kiállításokkal is bővül –, a Kályhásmester-ház, a Csikász Galéria és a Vass Gyűjtemény is. Az eddigiekhez képest jóval erősebb lesz a népzene és a néptánc intézményesített jelenléte: hagyományteremtő jelleggel új folkfesztivál indul, a bezárt Kiskuti Csárdában pedig néprajzi központ alakul. Az EKF-programtól függetlenül 2030-ra várostörténeti monográfia készül.

Teljesen új témaként Veszprém rendkívül erős digitális művészeti portfóliót fog felépíteni a CODE Digitális Élményközpont sokfunkciós, immerzív, kiterjesztett- és digitálisvalóság-technológiákkal dolgozó komplexuma a nagy körforgalom mellett, amit a hasonló profilú, de jóval kompaktabb Digitális Alagút fog kiegészíteni a volt úttörővasút Veszprém-völgyi alagútjában. Szintén e témát fogja támogatni a Sarolta udvarbeli volt húsáruház helyén épülő Digitális Jólét Központ. 2024-ig ideiglenes EKF-helyszínekként a volt bútorgyár területe és a Budapest úti Szakszervezetek Háza is a kultúra, a közművelődés helyszíne lehet, várhatóan látogatóközponti, közönségtalálkozó-, kiállító- és rendezvénytéri szerepkörben.

A készségfejlesztés terén fontos program lesz a Zenei oktatást mindenkinek-kezdemenyezés, melynek célja, hogy Veszprémben éljen arányaiban a legtöbb olyan ember az országban, akik játszanak valamilyen hangszeren vagy énekelnek valamilyen csoportban. Az amatőr készségfejlesztést fogják szolgálni a volt Dimitrov művelődési házban kialakítandó próbatermek és stúdiók is, de termékenyítőleg hathatnak majd a különböző művészeti ágak rezidenciaprogramjai is, melyek részeként más országok költői, írói, festői, digitális művészei, zenészei, fotósai tölthetnek majd időt Veszprémbe és környékén. A kulturális intézmények számára folyamatos kapacitásfejlesztések fognak a tervek szerint rendelkezésre állni, melyek többek közt a nyelvi és kommunikációs kompetenciákat, az intézményi imázs- és brandfejlesztést vagy éppen a digitalizációt fogják célozni.

Hitélet

Veszprém mint ezeréves püspöki – 1993 óta érseki – székhely a keresztény kultúra szellemi örökségének és jelenének fontos központja, Boldog Gizella és Szent István a mai napig meghatározó alakjai a város identitásának. Veszprém egyházi szerepét hangsúlyozza azoknak a kiemelkedő tudósoknak és egyházi előjáróknak a sora is, akik jelentősen formálták a város szellemi életét és ma olyan neves intézmények őrzik nevüket, mint a Laczkó Dezső Múzeum vagy a Vetési Albert Gimnázium.

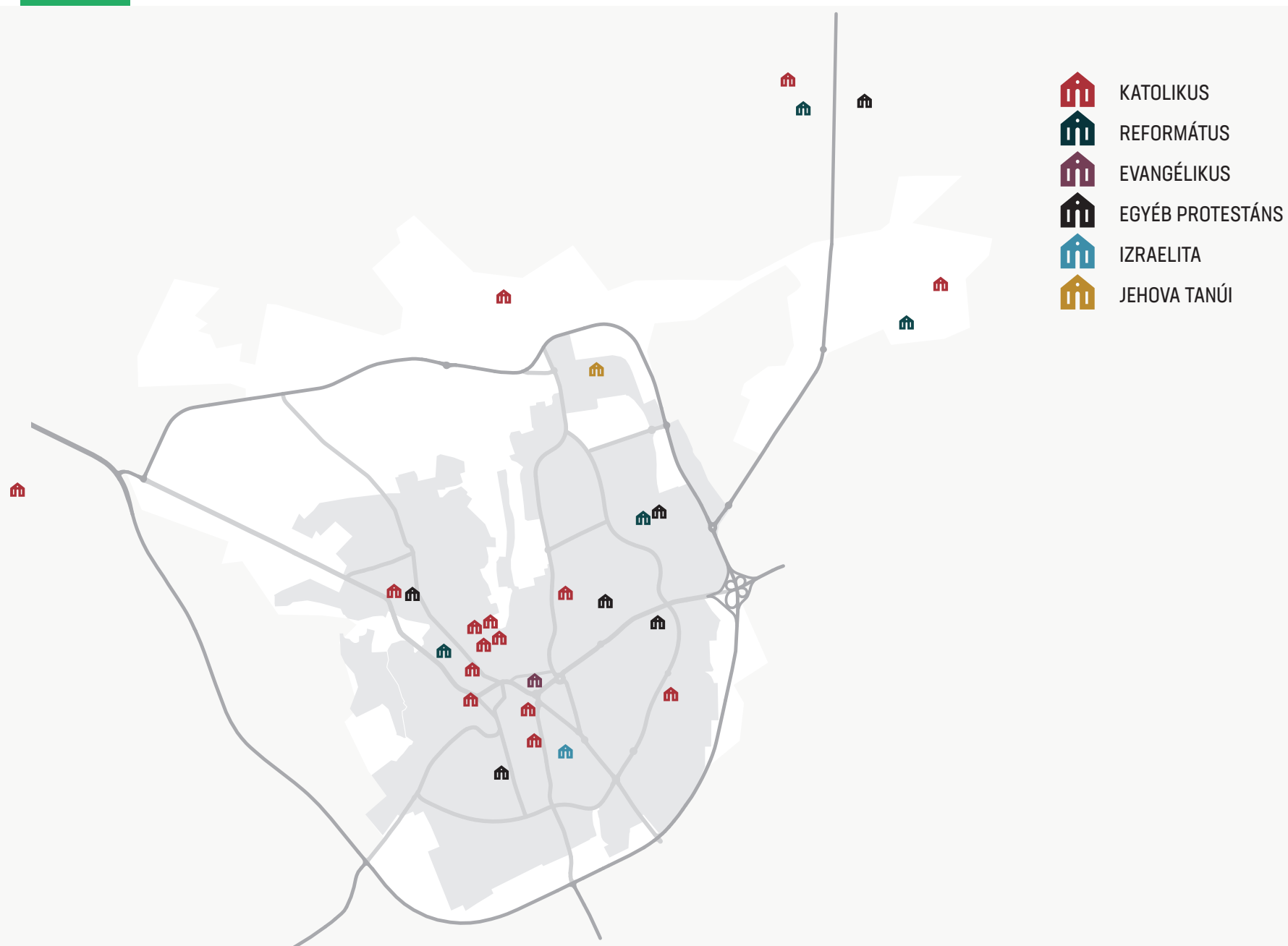
A Veszprémi Érsekség központi szerepet tölt be a város egyházi és kulturális életében. Az Érsekség tulajdonában álló nagy múltú intézmények, a Boldog Gizella Királyné Főegyházmegyei Gyűjtemény, a Veszprémi Érseki Könyvtár és a Főkapitalani Levéltár felbecsülhetetlen értéket képviselnek Veszprém múltjának megértéséhez. A Szaléziánium központ fejlesztésével (2011) az Érsekség sikerrel nyitott szélesebb közönség irányába úgy a helyieket, mint a városba látogató turistákat illetően. Az élményalapú kiállítások, a látványműhelyek, a ház kiállításai és rendezvényei a város egyik fő látványosságává emelték a megújult Biró-Giczey-házat. A Vár számos volt és jelenlegi egyházi intézménye újul meg vagy kap új funkciót a Kormány és az Érsekség közti megállapodás eredményeként.

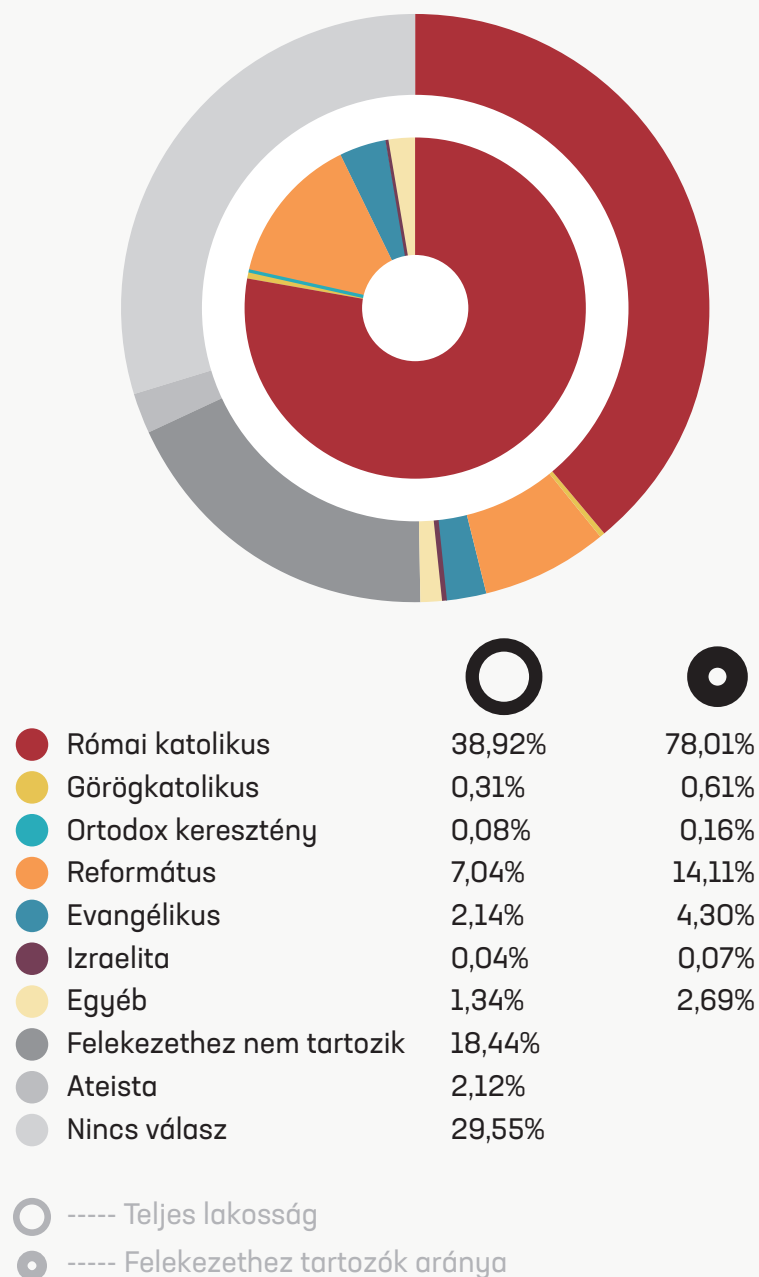
Noha Veszprémben egyértelműen a római katolikus egyház jelenléte a domináns, azért a református és az evangélikus közösség képviselete sem jelentéktelen. Több oktatási intézmény is egyházi fenntartásban működik: ilyen a Padányi Katolikus Iskola, a Szilágyi Erzsébet

Keresztény Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, a Szent Margit Római Katolikus Óvoda, valamint az Örömhír Evangélikus Keresztény Óvoda. A város egyetemi kínálatát színesíti a Veszprémi Érseki Hittudományi Iskola, mely teológiai képzésein felül a gyakorlati fókuszú szociálismunkás-képzés kiemelt helyszíne is Veszprémben.

A holokauszt előtt díszes zsinagógát is fenntartó zsidó közösséget Veszprém ma már csak egy kisebb imaház képviseli. A város az utóbbi években kiemelten foglalkozott a helyi zsidóság múltjával: a Hoffer Ármin egykori főrabbról elnevezett sétány és az egykori zsidó iskola felújított kapuja ma emlékműként tiszteleg az elpusztított zsidó lakosság előtt; 2020-ban monográfia jelent meg a veszprémi zsidóság történetéről; és az európai kulturális fővárosi program is több projektet szentel emlékezetükre és kultúrájukra.

A Máltai Szeretetszolgálat üzemelteti a fejlesztésre szoruló kisgyereket ellátó Angyal Tanodát; valamint a város hajléktalanszállóját és krízisközpontját, de bérlakások kezelésében is részt vesz. A Katolikus Karitászt koordinációjában közel 50 önkéntescsoport támogat rászorulókat a Veszprémi Főegyházmegyében adománygyűjtéssel, tűzifa- vagy pelenkaprogrammal.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

A Vár - nagyrészt érsekségi tulajdonú - épületállománya átfogó megújulás előtt áll: 15 épület esetében kerül sor restaurációra és/ vagy korszerűsítésre, továbbá négycsillagos szálloda létesül konferenciatermekkel, lesz még borturisztikai bemutatótér, zárandókszállás, vendéglő, panorámaterasz, ajándékbolt és ostyasütési kiállítás. Ezeken túl egységes rendszerben újul meg a Vár látogatómenedzsmentje, jegyrendszere, sétaútvonal-kínálata új köztéri installációkkal. A Katolikus Karitászt a volt Heim Pál Gyermekkorház felújításával létrejövő új intézményben mozgásukban súlyosan korlátozott gyerekek rehabilitációs intézményét fogja működtetni.

Helyi és országos zsidó szervezetekkel együttműködésben több projekt is formálódik az európai kulturális fővárosi program részeként, ami a veszprémi zsidóság kultúrájára, múltjára fogja felhívni a figyelmet - az eddig felmerült ötletek részét képezi például a volt zsinagóga (a későbbi bányatrösztr-irodaház) markánsabb megjelenítése a város emlékezettérképén, a Szél utcai temető rehabilitációja, illetve a Mártírok útjai temető jobb megismertetése.

Kreatív és kulturális iparágak

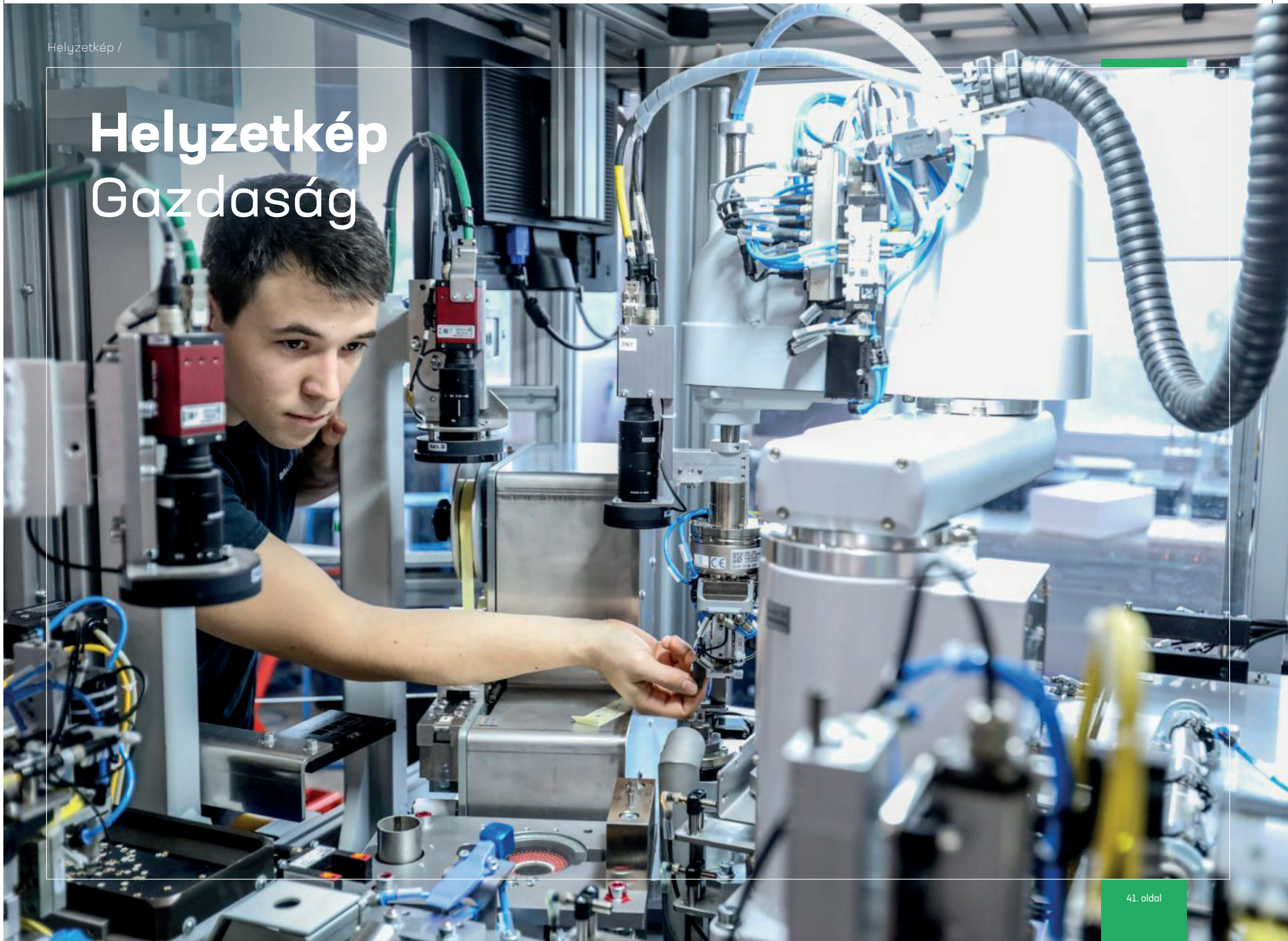
Veszprém víziója, hogy a tágabb térség innovációs és kulturális központja legyen. Ezt erősítette meg az EKF-pályázatban is megfogalmazott hosszú távú célkitűzés, hogy Veszprém – kiegészülve a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet térségével – Európa új kulturális csomópontját és kreatív gazdasági klaszterét építse ki. 2019-ben Budapest, Győr, Pécs, Szeged és Debrecen mellett – legkisebbként – Veszprém is bekerült harminc európai ország legtöbb kreatív és kulturális lehetőséget rejtő 190 városa közé a Kulturális és Kreatív Városok Figyelője listáján.

A kreatív és kulturális szektor helyi „bázisa” az EKF keretében megvalósuló CODE nevű digitális élményközpont és az annak részeként létrejövő kreatív műhely lehet, fontos vonzerőt jelentve ahhoz, hogy kialakuljon a kreatív alkotók olyan kritikus tömege a városban, ami lehetővé teszi az iparág fokozódó ütemű fejlődését. Mindennek hasznos alapot jelent a hagyományosan igen erős művészeti jelenlét Veszprémben és a régióban, mint ahogy a Pannon Egyetem is melyen 2021-ben kulturális kreatívipari specializáció, „EKF-szak” indult, ami a kommunikáció és médiatudomány alapszakos hallgatók számára érhető el.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

A kreatívipar új központot fog kapni Veszprémben: egy olyan új városrész gondolata formálódik, ami vonzó irodaterekkel és lakóépületekkel koncentrálhatja egy helyre a város és a térség kedvező adottságai által idevonzott szakembereket és vállalkozásokat. E központ helye még nem végleges, az Aranyos-völgy, de akár a volt bútorgyár területe is szóba kerülhet ilyen célból. A város kapcsolódó vonzerői közül számtalan izgalmas kreatív projektterv emelkedik ki – melyek közül egyesek, kiváltképp a CODE Digitális Élményközpont, hosszú távon is komoly kreatívipari kötődéssel bírhatnak majd. A közösségiiroda-kapacitások fejlesztése is segítheti majd az atipikus, kreatív munkavégzés megfelelő kereteinek rendelkezésre állását.

Helyzetkép Gazdaság

Munkahelyek, kulcságazatok

Veszprém a Közép-Dunántúl régió egyik legnagyobb kereskedelmi, szolgáltató-, oktatási és ipari központja. Mind a megyében, mind a városban erős pozícióval rendelkezik az ipar (különösen az autóipar), illetve egyre növekvő mértékben a szolgáltató szektor. Ezzel összecsengenek Veszprém hosszú távú gazdaságfejlesztési céljai is:

- a fenntartható ipari-gazdasági szerkezet erősítése;
- az innovációs gazdaságfejlesztés;
- a szolgáltatóipar munkaerő-felvő kapacitásainak erősítése;
- a kreatív ágazatok számára kedvező vállalkozási környezet kialakítása.

A megyén belül kiemelten erős gazdasági tengelyt jelent a 8-as út, itt található a legnagyobb árbevételű üzemek igen tekintélyes hányada: e tengelynek pedig Veszprém a fő csomópontja. Az itt jelenlévő ipari ágazatok igen sokszínű képet mutatnak, körük a gépipartól és az elektronikától az élelmiszeriparon és a vegyiparon át a bútorgyártásig és a nyomdaiparig terjed. Tagadhatatlan azonban az autóipari beszállító cégek erős dominanciája, ami érzékennyé teszi a helyi munkaerőpiacot az ágazat globális változásaira.

Az öt legnagyobb árbevételű veszprémi cég:

- Continental (autóipar);
- Valeo (autóipar);
- Vöröskő Kft. (műszakicikk-kereskedelem);
- Balluff (elektronika);
- Jost (autóipar).

– ezek együttvéve 500 milliárd forintot meghaladó éves árbevétellel rendelkeznek és mintegy 8000 főt foglalkoztatnak – igaz, többségük nem csak Veszprémbe van jelen, így munkaerejük sem csak itt összpontosul.

Megyeszékhelyként természetesen jelentős a közszférában és az önkormányzati tulajdonú cégeknél dolgozók száma is: a kiemelt munkáltatók közé tartozik a Csolnoky Ferenc Kórház, a vízszolgáltató Bakonykarszt Zrt. és a városüzemeltetési Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zrt. Kiegyensúlyozott foglalkoztatási szerkezetre utal, hogy még az 1700 fős létszámmal működő kórház is csak a képzeletbeli dobogó harmadik fokára fér fel, a Continental és a Valeo mögé. Noha Veszprém gazdasági aktivitása a megye egészéhez képest magas, más, környező, intenzívebb gazdasági életű megyeszékhelyektől már elmarad: egy veszprémire átlagosan 113 ezer forintnyi iparüzésiadó-bevétel jut, míg ez az érték Székesfehérváron például 205 ezer forint.

Egy főre eső iparüzésiadó-bevétel (2019, KSH Statinfo)

VESZPRÉM 113e Ft

VESZPRÉM MEGYE 55e Ft

SZÉKESFEHÉRVÁR 205e Ft

GYŐR 172e Ft

SZOMBATHELY 131e Ft

ORSZÁGOSAN 78e Ft

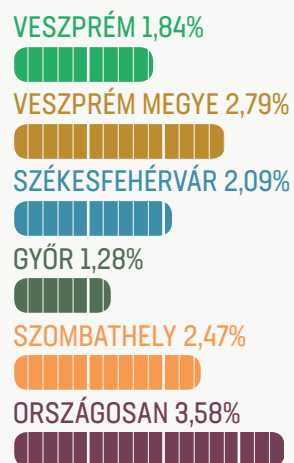
A munkanélküliség az országos trendekhez képest is alacsony: a nyilvántartott munkanélküliek 2019-ben a 18-64 éveseknek kevesebb, mint két százalékát tették ki – ennél alacsonyabb szint elérése praktikus okokból nem is igen lehetséges, egyszersmind jelentős munkaerőhiányt jelez.

A város foglalkoztatáspolitikájának fontos része a 2016-os foglalkoztatási paktum, ami főként képzési és foglalkoztatási programokat foglal magában, mint a „Veszprémben a jövőd” mentorprogram. Ez utóbbinak fontos eredménye volt, hogy a pályaválasztás előtt álló fiatalok számára bemutatott olyan szakmákat is, amik egyébként kevésbé ismertek, noha jó elhelyezkedést kínálnak.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

A Pannon Egyetem vállalkozás-, piac-, termék- és folyamatfejlesztő szolgáltató központtal fogja segíteni a veszprémi vállalkozások sikerességét, míg a munkásszállók építése és egy fejlett, többszintű, nem csak szociális célú elemekből álló bérlakásportfólió fejlesztése a munkaerőhiány okozta problémák kezelését fogja segíteni.

Munkanélküliség (2019, KSH Statinfo)

Idegenforgalom, vendéglátás

Veszprém kedvelt úticél, amit kiváló adottságainak köszönhet: kulturális programkínálata kifejezetten erős, ráadásul egyszerre van hozzá közel a Balaton északi partja a maga széles körű programkínáltával és a főként aktív pihenésre csábító Bakony. Veszprémben a kereskedelmi szálláshelyek széles spektruma érhető el, a hostelként is működő kollégiumoktól a többcsillagos szállodákig – melyeket kisebb számban magánférőhelyek is kiegészítenek. Míg a kereskedelmi szálláshelyek száma hozzávetőlegesen azonos a hasonló méretű megyeszékhelyekével, addig magasabb kategóriájú szállásokból relatív kevés áll rendelkezésre. 2019-ben 8880 vendég vette igénybe Veszprém szálláshelyeit, összesen 34 855 vendégéjszakát töltve itt. 17%-uk volt külföldi: itt-tartózkodásuk hossza alapján valószínűsíthető, hogy zömük üzleti okokból érkezhetett, hiszen átlagosan közel háromszor annyi éjszakát töltöttek Veszprémben, mint a belföldi látogatók.

Terület	Magyarország	Székesfehérvár	Veszprém megye	Veszprém	Győr	Szombathely
Kereskedelmi szálláshelyek férőhelyei	272 390	1 550	29 464	1 404	3 079	831
Szállodák száma	905	8	65	8	25	5
Szállodai férőhelyek	127 172	952	9 764	372	2 247	298
4* szállodai férőhelyek	35 885	530	2 751	254	364	0
5* szállodai férőhelyek	2 060	0	0	0	0	0
Belföldi vendégek (fő)	1 736 428	1 373	218 424	7 400	12 899	2 507
Belföldi vendégek átlagos tartózkodása (éjszaka)	3,1	5,3	2,9	3	1,9	2,7
Külföldi vendégek száma (fő)	1 499 447	637	53 647	1 480	9 948	428
Külföldi vendégek átlagos tartózkodása (éjszaka)	3,4	2,3	3,5	8,5	2,1	4,4
Összes vendégéjszaka	10 495 145	8 717	814 903	34 855	45 097	8 690

Veszprém turisztikai vonzerejében két tényező bír kimagasló hatással: a Balaton közelsége és az Állatkert. Mindkettőre igaz, hogy hatása erősen szezonális és az is, hogy nem ösztönöznek hosszú itt-tartózkodásra: a Veszprémbe látogatók kétharmada napközbeni programként érkezik csak a városba. A Magyar Turisztikai Ügynökség Veszprémet a Balaton turisztikai régió részeként tartja számon, a Balatonnal együtt számítható értékesíthető turisztikai terméknek. Veszprém és a Balaton északi partjának erősségei összecsengenek. Mindkét helyen a gasztro- és kulturális turizmus jelenti a két fő potenciált – olyan témák, amik kifejezetten alkalmasak a turizmus négy évszakossá fejlesztésére. Veszprém és a Balaton összekapcsolásában fontos szerep jut a térségi kerékpárutaknak, melyek építése az elmúlt években új lendületet vett.

A város legnépszerűbb látványosságai közül egyértelműen, toronymagasan kiemelkedik a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark (azaz a veszprémi állatkert) a maga évi 300-400 ezer látogatójával, országos ismertséggel és folyamatosan növekedő népszerűségével. A városhoz képest távolabbi elhelyezkedése miatt azonban az Állatkert inkább önálló látványosságként értelmezhető, nincs szerves kapcsolata a Belvárosban koncentrálódó további látványosságokkal, illetve általában magával Veszprémmel.

A városhoz központi látnivalóinak zöme a várhegyre összpontosul - itt található Ispánki József ikonikus Szent István és Boldog Gizella-szobra, a Szaléziánum, a Tűztorony, a Szent Mihály-bazilika, a Művészetek Háza, a Várbörtön Múzeum és sok további célpont. Fontos vonzerőt jelentenek továbbá a város újabb rendezvényterei, mint a Hangvilla vagy a Veszprém Aréna, amelyek országos, illetve nemzetközi hírnevű előadókat és eseményeket vonzanak a városba, akárcsak a város számtalan kulturális programja és intézménye (ld. feljebb). Persze maga az Aréna, kiváltképp a Telekom Veszprém kézilabdameccsei révén, alapfunkcióját betöltve is sok látogatót vonz. Az európai kulturális fővárosi program kulcsfontosságú abban, hogy Veszprém felkerüljön a nemzetközi turizmus (és kiváltképp a kulturális turizmus) térképére. Nemzetközi szinten jelenleg csupán Budapest és a Balaton régiója számít kiemelt és könnyen kommunikálható desztinációnak: Veszprém ez utóbbihoz kapcsolódva használhatja ki az EKF által kínált figyelmet és építhet ki markáns, egyedi arcélt.

A koronavírus-járvány utóhatásai most még természetesen nem ismertek, de feltételezhetjük, hogy bizonyos átrendeződésekkel fog járni és felértékelődnek a közelebbi célpontok - azaz Veszprémben és környékén is inkább a belföldi, illetve a térségbeli országok látogatóinak lesz növekvő jelentősége. A 2010-es évek során a vidéki városok közül kimagaslónak számított Veszprém gasztronómiai kínálata, számos étterem és bisztró (Chianti, Villa Medici, Oliva, Fricška) tett szert országos ismeretségre. Ezek vonzereje továbbra is egyértelmű, azonban az országosan egyre inkább meg-

erősödő vidéki gasztronómia határozottabb konkurenciát jelent, ma már kevésbé számít rendkívülinek, hogy egy hasonló méretű városnak neves, jó hírű gasztrocélpontjai legyenek.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Az idegenforgalom is azon szektorok közé tartozik, amik - többek közt az európai kulturális fővárosi program nyomán - intenzív fejlődés és átalakulás előtt állnak. Kiemelkedő, a szomszédos országok között is párját ritkító új látványosság lehet a CODE Digitális Élményközpont sokfunkciós, immerzív, kiterjesztett- és digitálisvalóság-technológiákkal dolgozó komplexuma és a tematikailag hozzá kapcsolódó Digitális Alagút, de fontos újdonságot jelenthet majd a Várbörtön teljes megújítása és egyszerűbb módon megközelíthetővé tétele. A kulturális és egyházi intézmények rekonstrukciója, fejlesztése szintén emelni fogja Veszprém vonzerejét (ld. részletesen a korábbi fejezeteket), mint ahogy az is fontos, hogy a növekvő érdeklődést több minőségi szálláshely elégítse ki. Ezt a célt szolgálhatja majd támogatásokkal az EKF szálláshely-fejlesztési programja, az Érsek-ség várbeli szállodafejlesztése, valamint a Jókai utcai Ruttner-ház újjáépítése is. Új vonzerőt jelenthetnek majd a hagyományteremtő céllal elinduló új fesztiválok, kiváltképp a Veszprém Folk, illetve a cserediákprogramokra épülő Gyerekesztivál is, akárcsak az ideköltöző kiemelkedő szakmai rendezvények, így a Music Hungary és a Magyar Mozgókép Szemle is. A város látogatóbarát átjárhatóságát segíti majd az elinduló helyi és térségi e-közbringa program, gasztronómiai fényének megőrzését pedig termelői piac és szintén hagyományteremtő szándékkal elindítandó, térségi fókuszú bor- és gourmet fesztivál segítheti majd.

Állatkert

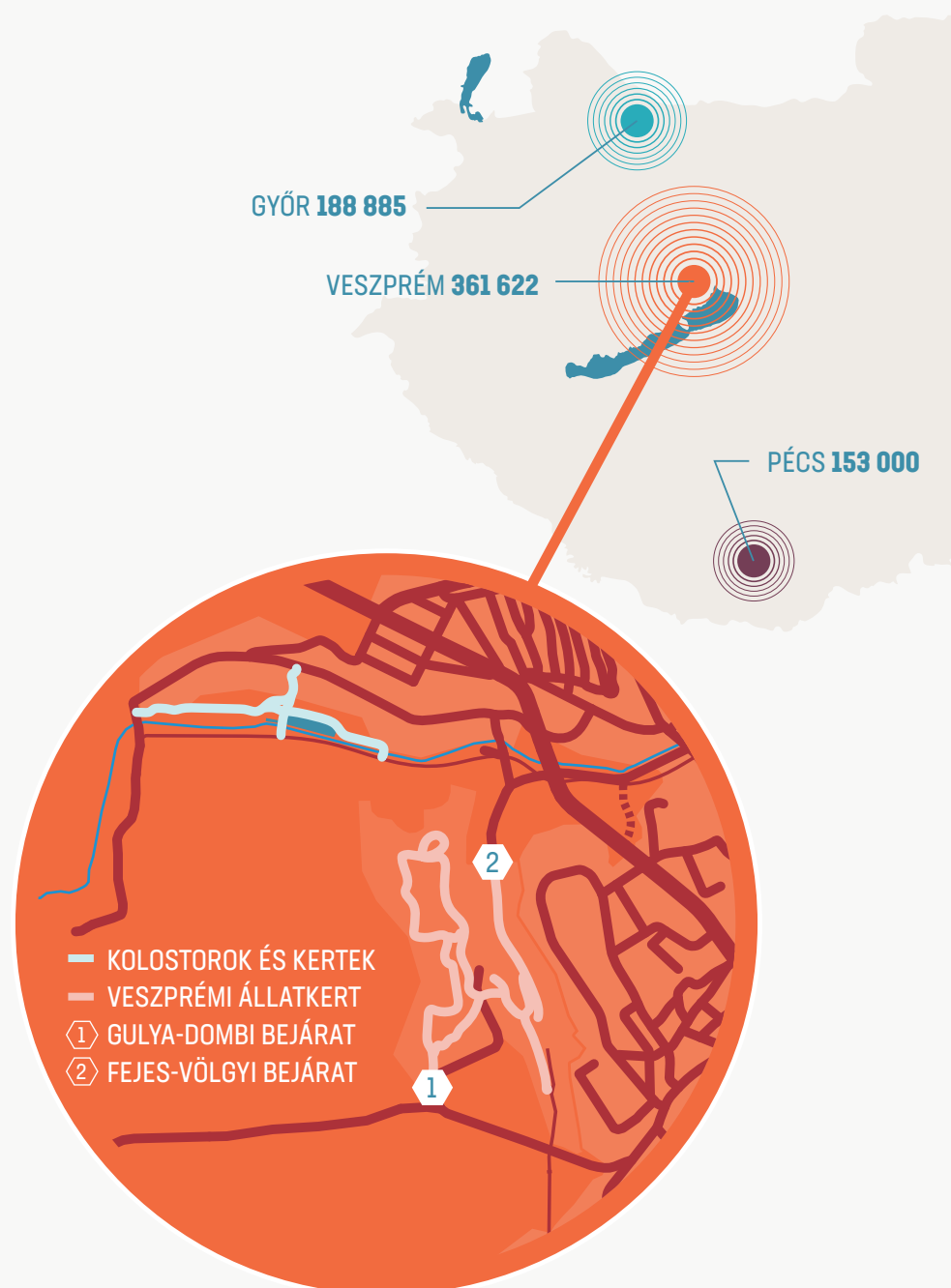
Veszprém állatkertje, a Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark sok szempontból kiemelkedő jelentőségű intézmény, a város legnépszerűbb turisztikai attrakciója, ami meghatározó szerepet játszik abban, hogy a Balaton nyaralóközönségének tekintélyes hányada Veszprémet is felkeresse.

Fontossága azonban messze túlmutat ezen: a Dunántúl első – és mindmáig leglátogatottabb – állatkertjeként, kiemelkedően széles körű és számos ritkaságot is sorai közt tudó állatállományával, attrakcióival országos jelentőségű tudományos és idegenforgalmi intézmény. Látogatottság terén országosan is csak a Fővárosi Állat- és Növénykert, a szintén budapesti Tropicarium, valamint a Nyíregyházi Állatpark előzi meg.

Városszéli elhelyezkedése biztosítja a folyamatos bővítés lehetőségét, ugyanakkor viszonylag kiesik a város vérkeringéséből – noha a 2011-re megvalósított Kolostorok és kertek projekt erős, vonzó összeköttetést teremtett a Séd völgyében a Veszprém-völgyi bejáratától a Vár és a Belváros irányába. Az állatkert folyamatos bővítése részeként 2013-ban elkészült új, Gulya-dombi bejárat ilyen szempontból kevesebb összeköttetéssel bír a város más részei felé.

Nem hanyagolható el az állatkert szerepe a veszprémi identításban és a közösségfejlesztésben sem. A Böbe Majom Tanodája projekt a veszprémi állatkert több évtizedes múltja visszatekintő környezetpedagógiai oktató-nevelő munkájának bázisa, ahol az óvodás és iskolás csoportok a természetben, játszva tanulhatnak a botanika, az ökológia és a természetvédelem gyakorlati aspektusairól, ami fontos az új generáció környezettudatossá nevelésében.

Dunántúli állatkertek látogatottsága (2019, KultStat)

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

Az állatkert kiemelkedő vonzerejének fenntartását igen sok tervezett fejlesztés szolgálja:

- Új madárház és madármenhely építése
- Afrikai kisragadozók bemutatása
- Jégkorszak-bemutató
- Dél-Amerika-kifutó
- Esőerdőház törpevízilovakkal és okapikkal
- Jakház és jakkifutó
- Emberszabású-bemutató
- A Gulya-dombi bejárat és parkoló bővítése
- Új bekötőút építése a József Attila utca felől
- Új összeköttetés a Dinópark és a Fejes-völgy között
- Nagymacska-bemutató megújítása
- Háziállat-bemutató megújítása
- Játsszóház megújítása
- Akvárium és terrárium megújítása
- A fejes-völgyi bejárat megújítása
- Állatházak, kifutók, látogatóutak általános felújítása

... de mindezen felül az Állatkert mint desztináció erősítését fogja szolgálni a fejes-völgyi bejárat melletti Digitális Alagút megépítése (ld. feljebb), illetve általában a Séd-völgy vonzerejének továbbfejlesztése is.

K+F

A kutatás-fejlesztés terén országos tendencia, hogy a vállalatoknál nő a leggyorsabban a kutatók száma (megelőzve ezzel a kutatóintézeteket és a felsőoktatást), így aztán általában a legtöbb K+F tevékenység is nagyvállalatoknál koncentrálódik. Szintén országos trend, hogy a legtöbb kutató műszaki területen, leginkább az automatika, a robottechnika, a kémia és a biotechnológia mezején dolgozik.

Veszprém megye szerepe országos szinten is kiemelkedő a kutatás-fejlesztésben: 1527 ember végez kutatóként K+F tevékenységet, ami azt jelenti, hogy 1000 főre 4,47 kutató esik. Ez Budapest, Csongrád-Csanád, Baranya és Hajdú-Bihar – azaz a legjelentősebb egyetemi központok megyéi – után az ötödik legmagasabb érték. Az egy főre eső kutatás-fejlesztési ráfordítások összege Budapest után Veszprém megyében a legmagasabb – 88 ezer forint –, ami abszolút értékben 2019-ben 30 milliárd forintot jelentett. E megyei szintű adatok természetesen igen nagy részben veszprémi K+F tevékenységekből adódnak: a Pannon Egyetem jelenléte, a helyi nagyvállalatok K+F tevékenysége és ezek nyomán a kutatók relatív magas száma egyaránt hozzájárul Veszprém kedvező pozíciójához a tudásintenzív iparágak terén.

A Pannon Egyetem 2013-ra hozta létre a Tudás- és Technológiatranszfer Központot (T3K), ami 2021-től új koncepció szerint folytatja munkáját, két fő pillérre építve: egyfelől az egyetemi kutatókapacitásokra, másfelől a Veszprémben és térségében elérhető ipari és gazdasági partnerkapcsolatokra. Célja a tudományos eredmények gyakorlati megvalósításának, értékesítésének támogatása, az egyetem és az ipar kapcsolatának, együttműködésének elősegítése. A vállalati együttműködések fejlesztésének alapjául szolgálnak majd a már futó, a MOL-lal és az IBM-mel közös ipari kutatások. Szintén 2021-ben indult el a Fenntarthatósági Kompetencia Központ is a Pannon Egyetem két helyszínén, Veszprémben és Nagykanizsán, fókuszában a körforgásos gazdasággal.

A vállalati szféra kutatás-fejlesztési beruházásai legnagyobb részben a Veszprémben jelen lévő autóiipari beszállító cégekhez köthetők:

- a Valeo több, mint 500,
- a Continental több, mint 300 kutatómérnököt foglalkoztat,
- a Balluff 2021-ben 2,1 milliárd forint értékben valósít meg kutatás-fejlesztési beruházásokat Veszprémben.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

A kutatás-fejlesztési tevékenység sok szempontból kapcsolódik a kreatíviparhoz, így a tervezett új városrész, mely kifejezetten azzal a céllal épülne meg, hogy korszerű irodaterekkel és lakóépületekkel egy helyre koncentrálja a város és a térség kedvező adottságai által ide vonzott szakembereket és vállalkozásokat, tovább növeli a K+F tevékenységek szerepét. E központ helye még nem végleges, az Aranyos-völgy, de akár a volt bútorgyár területe is szóba kerülhet ilyen célból.

Az irány relevanciáját jelzi, hogy a Thyssenkrupp elektromos és elektronikus kompetenciaközpontja Veszprémben fog telephelyet nyitni, 80 fejlesztőmérnököt alkalmazva, támogatandó a vállalat magyarországi autóiipari K+F tevékenységét.

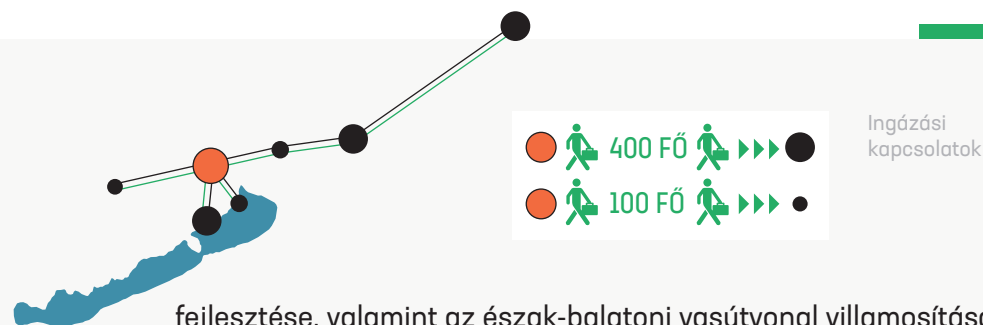
Ingázás, vonzaskörzet

Veszprém megyeszékhelyként és járási székhelyként egyértelmű központi szerepet tölt be tágabb térsége életében. A város által ellátott közigazgatási funkciók, illetve az itt található munkahelyek és szolgáltatások miatt fontos vizsgálni a város kapcsolatát a vonzaskörzetével, a helyközi mobilitás és ingázás szempontjából.

Ingázási adatok teljeskörűen csak népszámlálásokból olvashatók ki, azaz jelenleg csak viszonylag elavult, 2011-es számsorok elemzése lehetséges. Ezek alapján a Veszprémből ingázók aránya a hasonló méretű megyeszékhelyeknél valamivel magasabb, 18,6%. E bő 5000 fő körében három település népszerűsége emelkedik ki: Balatonfüredé, Székesfehérváré és Budapesté, több, mint 400 fővel. 2011-ben. 100 fő fölött három további környező járásszékhely: Várpalota, Balatonalmádi és Ajka szerepel még a listán.

E kapcsolatok gyakran kölcsönösek: a fenti települések közül csak Várpalotáról, Székesfehérvárról és Budapestről ingázik kevesebb ember Veszprémbe, mint fordítva. Abszolút értékben Balatonalmádiból ingáztak a legtöbben Veszprémbe, közel kilencszáz fő – de Zirc sem marad el sokban mögötte. Veszprém munkaerőpiaci vonzaskörzete kelet és dél felé nagyjából egybeesik a megyehatárral, míg a többi irányban már gyengébb a hatása, a Pápai járás esetében pedig kifejezetten csekély.

A térségi kapcsolatokat illetően a kerékpárhálózat fejlesztése (lásd korábban) jelenti az elmúlt évek legmarkánsabb újdonságát. Ezen felül alapvetően országos jelentőségű infrastruktúrafejlesztésekből profitált Veszprém környéke is – kiváltképp a 8-as és a 710-es út

fejlesztése, valamint az észak-balatoni vasútvonal villamosítása emelhető ki ezek közül. A térségen belüli kapcsolatok hatékonyságát gyengíti, hogy a vasúti, illetve a helyi és helyközi buszközlekedés között az összhang gyakran esetleges, díjszabásuk pedig szigorúan elkülönül. Az országszerte többfelé megjelent ad hoc tarifaközösségek a térséget eddig nem érintették, így várhatóan a szolgáltatók összehangoltságának országos szintű mélyítése jelenthet a közeli jövőben előrelépést itt is.

Veszprém nagyobb ívű térségi együttműködései közül érdemes kiemelni a Pannon Városok Szövetségét, mely 2015-ben alakult a Pannon Egyetem kezdeményezésére, Veszprém mellett Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Keszthely, Kőszeg, Tata és Pápa részvételével. Célja a gazdasági fejlesztések összehangolása és így vonzó befektetői környezet kialakítása.

FUTÓ PROJEKTEK ÉS TERVEK 2030-IG:

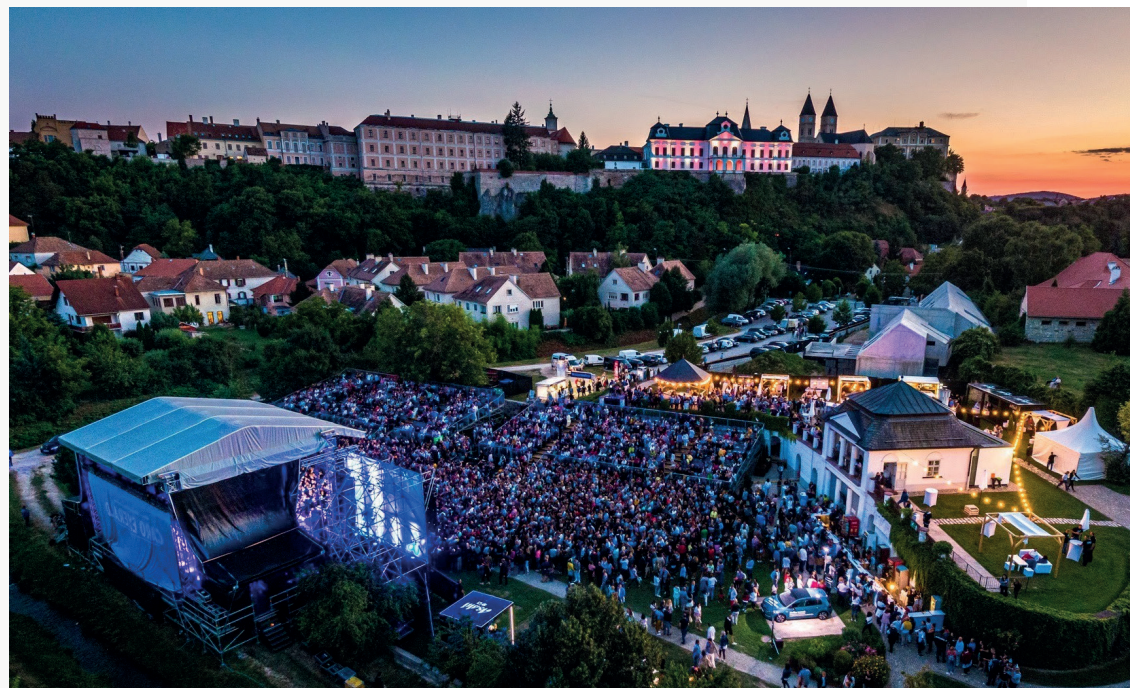
A térségi szintű e-közbringa hálózat kiépülése a környéki településekről való ingázást is új, a közösségi közlekedésnél kötetlenebb, az autós ingázásnál pedig egészségesebb és környezetbarátabb alternatívaként fogja könnyíteni. A Veszprémet érintő jövőbeli közútfejlesztések, így a 8-as és a 82-es (győri) út kapacitásbővítéséből, bár nem szigorúan környéki célokat szolgálnak, de a térség közlekedői is jelentősen profitálni fognak, hiszen a torlódások mérséklődését, a balesetveszély csökkenését fogják eredményezni. Előbbi külön szintű csomópontokat és osztott útpályát kap a déli körgyűrűn.

Részletes célok

Stabil pozíció Európa kulturális térképén

Veszprém eredendően gazdag kulturális élete számos újabb sikert könyvelhetett el az elmúlt években, amit több komoly elismerés is tükröz. 2019-ben az UNESCO megadta a Zene Városa címet, 2023-ban pedig Európa Kulturális Fővárosa lesz Veszprém. E címek – és különösen az azokkal járó nemzetközi figyelem – révén pedig minden esélye megvan arra, hogy kedvező pozícióját hosszú távon is megtartsa. A kultúra területén a város megfelelő kapacitásokkal rendelkezik – a kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése és szinten tartása mellett a kultúra „kinyitása” lesz a következő évek feladata, úgy regionális, mint nemzeti és nemzetközi értelemben. Kölcsönösen egymást építő kapcsolatokat kell találni (és ápolni) a Balaton-parti települések idegenforgalmával, át kell gondolni a művelődési, kulturális és szórakoztató funkciók működését és működtetését olyan módon, hogy az minél inkluzívabb legyen, tekintettel a változó kultúrafogyasztói igényekre. A kultúra vonzerejének növeléséhez fontos lesz kihasználni a nemzetközi együttműködések – legyen szó a digitalizáció adta újművészeti lehetőségekről, a kulturális iparágak fejlesztéséről vagy az oktatással, turizmussal, városfejlesztéssel összefonódó sinergiákról.

Fontos feladat a város épített örökségének, képének, miliójának megőrzése, jó karban tartása és profilhoz illeszkedő hasznosítása is. A védett és/vagy történeti értéket képviselő épületállomány nem csupán díszlet azon intézményes és alkalmi kulturális teljesítményekhez, amelyek meghatározzák Veszprém kulturális pozícióját (bár ebbéli szerepük sem lebecsülendő), hanem maguk is szerves részei a városi kultúrkincsnek. Ezt fogja támogatni, hogy számos közintézmény és egyházi épület fog megújulni az elkövetkező években, számos eddig alulhasznosított épület új funkciókat is kap. A város miliójának megőrzéséhez szükséges lesz azonban városképi irányú programok megfogalmazása is.

Veszprém és a Balaton regionális egységének megerősödése

Veszprém szerves kapcsolata a Bakony-Balaton régióval nem tervezésként jött létre, hanem egy ezer szálon összefűződő, kulturális, társadalmi és gazdasági kapcsolatokra épülő egységről van szó, a térség magas potenciáljáról, amit az is tükröz, hogy a köroróta folyamatosan élnek itt emberek. Jelen van egyfajta természetes munkamegosztás is a Balaton-környék, illetve Veszprém között, noha ez, illetve a településközi egymásrautaltság más önkéntes formái csak ritkán öltik formalizált együttműködések képét. A régió települései és lakói mind abban érdekeltek, hogy a gazdasági kooperációk, infrastrukturális fejlesztések és kulturális kapcsolatok az egész régiót gazdagítsák és gyarapítsák.

E téren kiemelt jelentőséggel bír az európai kulturális fővárosi program, melynek részeként új partneri együttműködések sora indul el és a közös gondolkodás igen széles spektrumon nyer teret. Fontos feladat, hogy az így kialakuló kapcsolatok és projektek ne érjenek véget 2023-mal, hanem rögzített, elköteleződést jelentő módon folytatódjanak a jövőben is. Hasonlóan lényeges, hogy folytatódjon a Veszprém és környéke közti fizikai kapcsolódási lehetőségek bővítése: a tervezett e-kerékpár rendszert kiszolgálni képes, egyre kiterjedtebb kerékpáros hálózattal, színvonalas és az igényekhez jól alkalmazkodó közösségi közlekedéssel.

Magas életminőséget biztosító szolgáltatások jelenléte és széles körű elérhetősége

Veszprém a közszolgáltatások igen széles körében nyújt országos viszonylatban átlag feletti teljesítményt – a bölcsődéktől a közoktatáson át a változatos kulturális kínálatig. E versenyképes kínálat további erősítését fogja szolgálni számos tervezett fejlesztés, melyek közül kiemelendő az oktatási, szociális és kulturális intézmények igen nagy hányadának megújítása; egy komplex bérletportfólió kialakítása, a zenei képzés kereteinek teljes újragondolása, illetve mindenekelőtt a digitális kultúra és a digitális művészetek országos, sőt nemzetközi jelentőségű megjelenése Veszprémben. További fejlesztések irányában lehet a művészeti képzések bővítése (az EKF-évhöz szervesen kapcsolódó módon), a közösségi közlekedés vonzerejének növelése és a szakorvosi ellátások digitalizációja vagy épp a városi szolgáltatások idegen nyelvű biztosítása is.

Lényeges városi szolgáltatás a zöld és rekreációs kapacitások biztosítása: ezekben Veszprém meglehetősen jól teljesít már most is, és a közeljövő sportfejlesztései nyomán még teljesebb lesz a vonatkozó szolgáltatások rendelkezésre állása. Kisebbségi, kiegészítő jellegű további fejlesztések szükségessége merülhet csupán fel – így például városszerte elérhető tornapályák biztosítása vagy a Kolostorok és kertek zöldfolyosójának keleti továbbépítése.

Erős K+F+I profil

A kutatás-fejlesztési trendek tekintetében Veszprém jelenleg jó pozícióban van, további fejlesztések segítségével akár a vidéki magyar városok élére is állhat, erős profilt építve ki a tudásintenzív iparágak terén. A legfőbb érdekelt e célkitűzésben a városban és a régióban működő K+F+I tevékenységet végző cégek és a Pannon Egyetem – aktív kapcsolatukat az egyetem 2021-ben megújult Tudás- és Technológiatranszfer Központja fogja segíteni. A célzott és eredményes együttműködések alapfeltétele a kutató-fejlesztő profil definiálása, a kulcsszektorok kijelölése. Veszprém számára a fenntarthatóság, az autóipar és a kreatív-kulturális iparágak lehetnek a potenciálisan kiemelt területek. Ebben a világban szükséges mélyíteni az egyetemi alap- és alkalmazott kutatási kapacitásokat, hogy azokra épülhessenek a vállalati együttműködések keretében létrejövő ipari kutatások.

Az K+F+I profil erősítéséhez elengedhetetlen az innovatív kisvállalkozások, startupok indításának, piacszerzésének támogatása is, ami új inkubációs programok létrehozása révén lehetséges. A kutatás-fejlesztés és innováció iránti érdeklődést fontos már a közoktatásban és a felsőoktatásban is növelni, ugyancsak kívánatos a vállalkozói lét, valamint a helyben maradás népszerűsítése, hangsúlyozva a fejlődési potenciált. A vonzó K+F+I munkahelyek hosszabb távon is megoldást jelenthetnek a Veszprémből elvándorló magasan képzett munkaerő problémájára.

Veszprém a digitalizáció nyújtotta lehetőségek mintavárosa

Veszprém jelenleg nem számít a digitalizáció kiemelkedő központjának Magyarországon, adottságai a hasonló méretű megyeszékhelyekével azonosak. Kedvező kiindulási alapot jelent a mintavárossá válásban az, hogy több városi intézményre is jellemző a smart city megoldások meghonosítása, a parkolástól az ügyintézésig. Jelentős lökést jelent majd Veszprém digitális forradalmasításában a CODE Digitális Élményközpont megvalósulása, hiszen ennek nyomán könnyen összpontosulhat a vonatkozó szaktudások olyan kritikus tömege a városba, ami önmagában sokat hozzáad a digitalizációs törekvések sikeréhez. E majdani adottságok jó kihasználásához elengedhetetlen lesz a városi szolgáltatások széles körének bekapcsolása az adatalapú és okos megoldások címzetti körébe, integrált, felhasználóbarát módon, bevonva az önkormányzat hatáskörén kívül álló szereplők minél nagyobb hányadát is. Szintén fontos feladat lesz az itt élők készségeinek fejlesztése is, amihez a tervezett Digitális Jólét Központ hasznos háttérrel nyújthat.

Projekte

Intézmények

Egyéni digitális kompetenciák fejlesztése

Az infokommunikációs technológiák fejlődési sebességének fényében egyáltalán nem meglepő, hogy ha egy közszolgáltató nehezen tartja a lépést az ügyfeleivel: ismert példa a Moore-törvény, miszerint az integrált áramkörök összetettsége körülbelül 18 hónaponként megduplázódik. E lépéstartási feladat két szinten érvényesül: egyfelől a szolgáltatásbiztosítás rendszere szintjén, másfelől az egyes érintett egyének szintjén. E projektben az utóbbira koncentrálnak: szinte minden közszolgáltatói munkakör érintkezik valamilyen módon számítógépekkel, okostelefonokkal, az érintettek betanítása azonban igen sok esetben csupán a közvetlen feladataik ellátásához szükséges információkra korlátozódik (ha egyáltalán megvalósul). Ennek megfelelően az érintettek tudásából gyakorta hiányzik az a fajta rendszerszintű megértés, háttértudás, ami segíthetne kontextusba helyezni, hogy miért akad el egy vény kinyomtatása vagy hogy milyen e-mail csatolmányokra nem szabad rákattintani.

E megfontolásokból javasoljuk digitális kompetenciafejlesztési keretek kialakítását, ami rendelkezésre állhat Veszprém minden érintett közszolgáltatói munkatársa előtt. A magasabb szintű digitális kompetenciáktól nemcsak a meglévő feladatok hatékonyabb ellátását és jobb információbiztonságot várunk, hanem azt is, hogy a digitális magabiztosság fokozza az önálló, kreatív problémamegoldásra való készséget is. Persze nem minden közszolgáltatás áll városi fenntartásban, az azonban mindenképp rontaná a cél elérésének hatékonyságát, ha fenntartónként külön szervezésben állnának rendelkezésre képzési lehetőségek, így sokat hozzáadhat a sikerhez egységes, városi szervezésű kapacitások bevonása és annak felajánlása más fenntartók számára is. Amennyiben e mögött a finanszírozás arányos megosztása is megvalósul, az külön siker, de a projektet nem javasoljuk ennek függvényévé tenni.

Okos közszolgáltatási audit

Egyértelmű trend, hogy az emberi és az intézményi interakciók minden szintje vagy átkerül az online térbe, vagy legalább abban is megvalósíthatóvá válik. Ez az esetek többségében előnyökkel jár, hiszen csökkenti a tranzakciós költségeket: nem kell személyesen megjelenni egy intézményben, nem kell sorban állni, nem kell várni. E trendre természetesen az iskolázottabb, magasabb társadalmi tökéjű rétegek általában érzékenyebbek is, így a magas életminőséget kínáló város szolgáltatáscsomagjából az sem hiányozhat, hogy minden olyan szolgáltatás, ami esetében ez nem ütközik jogszabályba vagy más elháríthatatlan akadályba, biztosított legyen a virtuális ügyintézés és a virtuális kapcsolattartás lehetősége.

Legalább ugyanilyen fontos persze az is, hogy e lehetőségek színvonalasan és egyszerűen („áramvonalasan”) legyenek elérhetők. Egy egyszerű fiktív példa: ha van mód online bölcsődei jelentkezésre, nem mindegy, hogy az egy honlapalmenüből letölthető egynyelvű Word-ürlap kitöltését, beszkenelését és beküldését vagy egy többnyelvű, Ügyfélkapun aláírható webes űrlapot jelent-e. Annak megítélésére, hogy egy-egy közszolgáltató esetén milyen digitalizációs szint elérése lehet reális, különös tekintettel annak költség-haszon arányára, illetve hogy milyen megoldások tekinthetők biztonságosnak, intézményi auditok szervezését javasoljuk. A fokozatos előrehaladást, a jó ütemű visszacsatolást nagyban segítheti, ha az auditok és azok tanulságainak implementálása egyenként, pilotjelleggel történik.

Mivel számos közszolgáltatás nem városi, hanem – jellemzően – állami fenntartású, mindenképp célszerű a meglévő országos rendszerekkel (Ügyfélkapu, e-Papír, EESZT, Mobiljegy, Kréta stb.) minél nagyobb kompatibilitásra és beágyazottságra törekedni.

Fenntarthatósági audit

A közszolgáltató intézmények fenntarthatósági auditjai során egy szakértő felmérné, hogy az adott szervezet tevékenysége milyen elemek újragondolásával csökkenthetné saját ökológiai lábnyomát és/vagy üzemeltetési költségét. A lehetőségek köre még akkor is igen széles körű, ha kizárjuk a számottevő beruházást igénylő fejlesztéseket – a skála a gépkocsihasználatól a nyomtatók tintabeállításain át addig terjedhet, hogy hiányzik-e a csapokról a perlátor.

A projekt kapcsán fontos hangsúlyozni, hogy nem szerencsés az auditokhoz szankciók társítani: kíváncsabb, hogy az auditok bizonyos időközönként ismétlődjenek, az eredmények összevethetőek legyenek és belőlük világosan lehessen következtetni a változás mértékére: csökkent-e a működés okozta környezetterhelés vagy sem. Várakozásaink szerint az auditok olyan szemléletformáló erővel bírnának, hogy nemcsak az érintett cégek, de a munkatársak fenntarthatósággal kapcsolatos hozzáállása is pozitív irányba tolódna el. Veszprém egészére nézve ez azt jelentené, hogy a közösségi normák, elvárások is szigorúbbak lennének e téren.

Nyelvi készségek fejlesztése

A gazdaság és a turizmus rendkívül intenzív ütemű nemzetköziesedése és átalakulása azzal jár, hogy korábban nyelvileg viszonylag homogén környezetet jelentő helyszíneken, így Veszprémben is megnövekszik azok aránya, akik magyar nyelvtudás nélkül szeretnének boldogulni. Az immerzív turisztikai érdeklődés előterbe kerülése, az expat jellegű munkavállalás egyre szélesebb körű megjelenése egyaránt ahhoz vezet, hogy mindez nem csupán szállodai portások, éttermi kiszolgálók és szuvenírárusok számára jelent feladatot, hanem vízóraleolvasók, könyvtárosok, szakvosok és óvónők egyre szélesebb köreinek is. Ahhoz, hogy Veszprém magas színvonalú szolgáltatásokat nyújtó, vonzó lakhely legyen mindenki számára, elengedhetetlen, hogy az ügyfelekkel érintkező munkakörökben biztosított legyen elsődlegesen az angol, másodla-

gosan a német, harmadlagosan más régióbeli nyelvek ismerete. Természetesen munkakör-függő, hogy ez mekkora alkalmazotti kört kell érintsen, hiszen míg az plauzibilis gondolat, hogy – például – az óvodák közül csak egy legyen felkészítve a problémamentes, teljes körű idegennyelvi kapcsolattartásra, addig egy könyvtárban már szerencsésebb, ha nem jelent külön műszakszervezési feladatot ugyanez, hanem minden munkatárs bír bizonyos nyelvtudással.

Annak eldöntése, hogy milyen szolgáltató intézményben kiknek, milyen mértékben és milyen arányban van szükségük nyelvi ismeretekre, természetesen részletes tervezést igényel. A megfelelő keretek kidolgozása ahhoz, hogy a város biztosítani tudja az érintettek számára a képzési lehetőséget, ettől azonban nagyrészt független.

Persze nem minden közszolgáltatás áll városi fenntartásban, az azonban mindenképp rontaná a cél elérésének hatékonyságát, ha fenntartónként külön szervezésben állnának rendelkezésre képzési lehetőségek, így javasoljuk egységes, városi szervezésű kapacitások bevonását és annak felajánlását más fenntartók számára is. Amennyiben e mögött a finanszírozás arányos megosztása is megvalósul, az külön siker, de a projektet nem javasoljuk ennek függvényévé tenni.

Érdemes megemlíteni, hogy hasonló nyelvi kompetenciafejlesztést az EKF-évre való felkészülés jegyében a VEB2023 Zrt. is szervez, az azonban egyfelől nem terjed ki minden közszolgáltatóra, csupán a kulturális és közművelődési szektorra, másfelől nem feltételezhető, hogy 2023 után is fennmarad.

Láthatatlan nyelvi szolgáltatóközpont

Az előző projekt átmeneti és/vagy kiegészítő párjaként javasoljuk egyfajta nyelvi helpdesk megszervezését, ami telefonon nyújt segítséget idegenajkú ügyféllel való kapcsolattartás esetén. E megközelítés egyfelől több nyelven képes az ügyintézők rendelkezésére állni, másrészt kiszervezett formában, szolgáltatásvásárlásként is könnyen megvalósítható. Hátránya, hogy hatékony működéséhez elengedhetetlenül szükséges a távoli segítségnyújtók tartalmi felkészítése is, hogy úgy szakszókincsük, mint rendszerismeretük biztosított legyen ahhoz, hogy közre tudjanak működni közműelszámolási probléma, beiratkozási nehézségek vagy látilet felvétele során.

Interkulturális érzékenyítés

Szintén a nyelvi készségek fejlesztésének projektje mellé, annak kiegészítéseként javasoljuk interkulturális érzékenyítő modul bevezetését is. Ennek elsősorban imázsépítési és prevenciós okai vannak: más kultúrákból érkező látogatókkal, ügyfelekkel való kapcsolattartás során előfordulhat – még a magyarhoz hasonló más euroatlanti kultúrák esetén is –, hogy félreértésre, konfliktusra okot adó helyzetek alakulnak ki. Az ilyen problémák jelentősége persze jellemzően nem nagy, és túl sűrű előfordulásuk sem várható, de mivel a projekt a nyelvi képzésekhez viszonylag könnyen illeszthető tételt jelent, mégis javasoljuk szem előtt tartását.

Többsnyelvű iskolarendszer

A fent vázolt trendek nyomán kifejezetten várható, hogy Veszprémben is megnövekszik azok aránya, akik magyar nyelvtudás nélkül szeretnének boldogulni. Ennek következtében olyan gyerekek is a veszprémi intézményrendszer igénybe vevői közé kerülhetnek, akik nemhogy nem tudnak magyarul, de nem is maradnak feltétlenül olyan sokáig Veszprémben és/vagy Magyarországon, hogy cél legyen a teljes értékű nyelvi integrációjuk. Illetve, fordított szemszögből vizsgálva a kérdést: könnyen elképzelhető, hogy magas vásárlóerejű és társadalmi tőkájú családok csak azért nem költöznek Veszprémbe, mert itt nem tudják biztosítani magyarul nem tudó gyerekük intézményi elhelyezését. Ezen felül – különféle okokból – a magyarajkú veszprémiek és környékiek ugyancsak igényt tarthatnak az idegen – célszerűen leginkább angol – nyelvű képzésekre.

Mindezen szolgáltatások biztosítása bölcsődében és óvodában nem jelent számottevő nehézséget, hiszen ezen intézmények még az intenzív nyelvi szocializáció terepei, így az is elegendő, ha rendelkezésre áll egy-egy olyan csoport, amelyben a nevelők tudnak angolul. A teljesen angol nyelvű általános és középiskolai képzés megszervezése azonban már nagyobb kihívás. Ezeken a szinteken már szükségszerűen önálló csoportok lehetnek csak működőképesek, annyi érintett gyerek jelenléte viszont hosszabb távon sem várható, hogy arra önálló iskola legyen építhető. Ennek nyomán olyan 12 osztályos képzés indítását javasoljuk, amely egy angolszász partnerintézmény akkreditációjához kapcsolódik, ezért nem feltétlenül követi a magyar tanrendet, ugyanakkor élvezzi valamelyik létező veszprémi intézmény gesztori közreműködését. A szükséges gyerekszám biztosítását elősegítheti, ha dedikált kollégiumi kapacitás is társul az oktatás mellé. Mivel e képzések esetén nem cél az ingyenesség, hiszen nem a szó klasszikus értelmében vett közszolgáltatásról, hanem egy, a város versenyképességét növelő kiegészítő szolgáltatásról van szó, célszerű ezeket piaci szemlélettel biztosítani és ennek megfelelően a hozzájuk kapcsolódó kollégiumi kapacitásokat magas színvonalon és piaci áron kínálni. A közoktatás biztosítása nem önkormányzati hatáskör, így a projektjavaslat e felsőbb szintjeinek megvalósításában a város csak kezdeményezői és facilitátori szerepben tud megjelenni.

Részvételi városfejlesztés

A városrendezési és fejlesztési feladatok kapcsán jogszabályban definiált követelmény az érintettek bevonása. E követelmények a gyakorlatban azonban csak ritkán biztosítanak valós bevonódást, így a jó gyakorlatok mind e követelményeken messze túlmutató önkormányzati és tervezői ambíciók eredményeként valósulnak meg. Ilyen jó gyakorlatokra Veszprémből is több példa hozható – mint aktuálisan a Pannon Egyetem alsó campusának sportpályafejlesztései vagy a Jutasi úti lakótelepen megvalósítandó köztéri beavatkozások.

E meglévő, illetve hamarosan rendelkezésre álló rutinokra építve javasoljuk, hogy Veszprém tegye önként vállalt kötelezettségévé minden felmerülő rendezési és fejlesztési beavatkozás során az érintettek minél teljesebb körű bevonását. A magasabb szintű állampolgári kontroll rendkívül hatékonyan járul hozzá ahhoz, hogy a városlakók a magukénak érezzék a környezetüket, hogy a beavatkozások a lehető leginkább konszenzuálisak legyenek, de mindezekon felül közösségsszervező és fejlesztő hatásuk is erős. A részvételi tervezésnek kiterjedt szakirodalma ismert, mint ahogy a bevonási lehetőségek szintjeinek is – Sherry Arnstein klasszikus, 1969-es modellje például a pusztán manipulatív tájékoztatástól a szabadon figyelmen kívül hagyható konzultáción át a partneri vétőjogig és a teljes tervezési kontroll átengedéséig terjed. Javaslatunk az, hogy a város dolgozzon ki előre egy menetrendet, és azon haladva köteleződjön el a minél teljesebb körű és minél intenzívebb bevonás mellett, ne az adott fejlesztési kérdés összetettségétől, anyagi súlyától és érzékenységtől tegye függővé, hogy mennyire engedi az érintettek megjelenését a folyamatban.

Annak érdekében, hogy a fokozott részvételi bevonás ne jelentse a városfejlesztés és rendezés megbénítását, szakmai támogatásra van szükség, hiszen az érintettek jellemzően nem ismerik a tervezési szabványokat és a jogszabályi kereteket. Mivel cél a konstruktivitás, elengedhetetlen mediációs kapacitások biztosítása is, garantálva, hogy szakemberek segítségével a folyamatok átlendülhessenek a holtponatokon, esetleges blokkoló kisébbségek feloldható ellenérzésein. A javaslat egyik leginkább kritikus pontját a rendszer egészét folyamatosan sújtó időhiány jelenti, hiszen a bevett rutin szerinti partnerségi időkeretek az érdemi bevonást jellemzően nem teszik lehetővé. Ennek megfelelően szükséges, hogy a város előre elköteleződjön a megfelelő időkeretek biztosítása mellett is, és eleve azok beépítésével tervezze a munkáját.

Erősödő művészeti képzés

Veszprém jelenlegi oktatási kínálata elsősorban a művészeti profilú képzések terén mutat hiányosságokat. (Amennyiben azt a szerepet tekintjük az összehasonlítás alapján, amelyet a város a kulturális és kreatív mezőnyben a jövőben egyre határozottabban kíván betölteni.) Érdemes lenne a város kínálatát olyan alap- és középszintű oktatási kapacitásokkal bővíteni – akár önálló intézményekként, akár a meglévők keretein belül –, amelyek nem csupán a zeneművészet és a képzőművészet hagyományos ágaiban nyújtanak fontos szellemi bázist, de a kortárs, digitális alapú alkotási formák terén is. Ez kiváló támaszt jelentene a városban intenzív fejlesztés előtt álló digitális művészeti szcénának, mindenekelőtt a CODE Digitális Élményközpontnak, gondoskodna a helyi alkotói utánpótlásról, valamint a helyi oktatási intézményekkel való kapcsolattartásról. Mivel a közoktatás alapvetően állami feladat, az önkormányzat e projektben kezdeményezőként és facilitátorként tud fellépni, valamint e célra alkalmas ingatlanok biztosításával támogathatja a megvalósítást.

Science shop: kutatás-fejlesztési szolgáltatások nyújtása társadalmi szereplőknek

Az egyetemek társadalmi és gazdasági együttműködésekben játszott kiemelt szerepét hangsúlyozza a scienceshop-konceptió, aminek adaptálása a Pannon Egyetem számára is megfontolandó lehet. A Pannon Egyetem, ami hagyományosan szoros kapcsolatot ápol a természettudományokban és mérnöki tudományokban aktív gazdasági szereplőkkel – ezekre példa a több, mint 30 szakon biztosított duális képzés lehetősége –, civil, nonprofit szervezetekkel, társadalmi vállalkozásokkal is hasonló, kölcsönösen előnyös együttműködések létesíthet. A science shop lényege, hogy a helyi társadalmi csoportok igényeit és kérdéseit beemeli az egyetemi tantárgyak közé vagy a különböző tanszékeken zajló kutatásokba, oly módon, hogy a kezdeményező civil csoportok mindvégig aktívan részt vesznek a folyamatban, gyakorlati tapasztalataikkal segítve az oktatás és a kutatás megalapozottságát.

A science shop – ami tehát független, részvételen alapuló kutatási támogatást nyújt a civil társadalom által tapasztalt problémákra – általában az egyetem koordinálásában szokott megvalósulni. Kezdetben pilot projektekkel indul, melyekhez szükséges egy-egy társadalmi csoport elköteleződése, amelyek hosszú távon is tudják vállalni az aktív részvételt a közös munkában, illetve – egyetemi szakértők bevonásával – képesek definiálni olyan gyakorlati problémákat vagy elméleti kérdéseket, amelyek a pilot projekt keretében kibonthatók. A Pannon Egyetem széles szakkínálatának köszönhetően több különböző szakterület is bekapcsolódhat a science shop projektjeibe, különös tekintettel a társadalom- és gazdaságtudományi területekre, de bevonhatók újonnan alakult kutatóközpontok is, mint a Multidiszciplináris Kiválósági Kutatóközpont vagy a Fenntarthatósági Kompetenciaközpont.

EKF-eredmények továbbvitele a városi intézményrendszer segítségével

Veszprém elkövetkező éveinek meghatározó eseménysorozata lesz az Európa Kulturális Fővárosa 2023 címviselési év és az ahhoz tartozó felvezető programok. E sorozatnak számos olyan eleme is lesz, amely hagyományteremtő jelleggel szándékozik meghonosítani – és 2023 után megtartani – olyan kulturális termékeket, amelyekből ma Veszprém és környéke hiányt szenved. Hasonlóképpen, számos közösségfejlesztési projekt is azzal a szándékkal indul el az EKF-program részeként, hogy utóbb Veszprém életének szerves részeként folytatódhasson. Sőt, meghatározó jelentőségű infrastruktúrális fejlesztésekre is sor kerül az EKF-program égisze alatt, melyek természetesen évekig, évtizedekig alapvető építőelemei lesznek a veszprémi kulturális és szabadidős kínálatnak.

E programok, szolgáltatások és kapacitások egy része – mint a termelői piac, a Balaton Wine and Gourmet gasztrofesztivál, a közösségi iroda, a CODE Digitális Élményközpont vagy a Veszprém Folk fesztivál – kapcsán az a cél, hogy valamennyi a saját lábára álljon, azaz önfenntartó legyen vagy csak minimális támogatásra tartson igényt. Más rendezvények, projektek esetén ez az elvárás nem reális. Velük kapcsolatban célszerű a jövőbeli fenntartást valamilyen létező szolgáltatással, intézményi háttérrel, partnerséggel összevonva megtervezni, hogy ne legyen szükséges új kapacitások létrehozása és fenntartása. Néhány példa: a Jutasi úti lakótelepen elindítandó közösségfejlesztési program – a Piknik – célszerűen az Agórához kapcsolható, míg a Zenei képzés mindenkinek projekt a bővítendő képzési kínálat intézményeihez

társítható (még ha azok nem is önkormányzati fenntartásúak). A Magyar Mozgókép Szemle kapcsán létesülő művészmozi üzemeltetése a Művészetek Házában található otthonra. Mivel több tucatnyi hasonló projekt kerül szóba az EKF-program nyomán, szükséges lesz ezek fenntartásának részletes megtervezése a VEB2023 Zrt., az önkormányzat és a releváns városi intézmények bevonása mellett.

Városi környezet

Emberléptékű közterületek a Belváros szélén

Veszprém eredendően tagolt, komfortos városélményt nyújtó beépítéssel bír, ami alól két fő kivételt azonosíthatunk. Az egyiket a szocmodern stílusú beépítések – Jutasi úti lakótelep, Cholnoky lakótelep, Cserhát stb. – jelentik, ahol a közterek humanizálására a múltban is jelentős projektek irányultak (pl. Belváros funkcióbővítő rehabilitációja, Smaragdvaros) és a jövőre nézve is több terv áll rendelkezésre. E területek alapvetően mégis tervszerűen, koherens elképzelések mentén formálódtak.

A másik kivételt azok a határterületek jelentik, ahol utólagos beavatkozások nyomán felbomlott a hagyományos városszövet, és ahol az új és a régi találkozása már jóval esetlegesebben, kevésbé koherens módon alakult ki. Veszprémben ilyen területnek elsősorban a Mindszenty József utca vonala és környezete tekinthető, ahol úgy került sor a történeti beépítések egy jelentős részének elbontására, hogy az új, szocmodern belváros – és különösen annak már a '60-as, '70-es években megvalósult része – általában nem igazodott sem a régi beépítések logikájához, sem a megmaradó korábbi épületekhez. Így aztán a kettő találkozásánál gyakran hatalmas, nehezen belakható terek és bizonytalan térfalak jöttek létre, melyek gyakran azóta sem tettek szert egyértelmű, a helyszínhez illő funkcióra. A McDonald's előtt, akárcsak a Bezerédi vagy az Ádám Iván utca torkolatánál, parkolók töltik ki a teret, és a városszövet folytonossági hiányai egészen a Szakszervezetek Házáig, illetve a Kossuth Lajos Általános Iskoláig nyúlnak, kiterjedt, de funkciótlan zöldterületekkel töltve ki a korábbi városszövet bontása után üresen maradt teret. Bár némileg különáll, de hasonlóan központi szerepe okán itt említhető meg a Hoffer Ármin sétány körüli parkolók kérdése is, melyek – környezetük szerencsés megújítása dacára is – hasonló problémákat vetnek fel.

Annak érdekében, hogy Veszprém turisztikai és lakhelyválasztási vonzerejét a közterek elrendezése is méltón tükrözze, javasolt e szóban forgó terület fokozatos rendezése oly módon, hogy átlátható, bejárható, egyértelmű tagolású és emberléptékű terek és útvonalak alakuljanak ki rajta. Ennek legegyszerűbb módja az érintett parkolóterületek funkcióváltása olyan módokra, amik a központi elhelyezkedésnek megfelelően az agórajellegű, szabadidős használatot segítik, de gyalogos közlekedési térként is vonzóbb, kellemesebb élményt kínálnak. Ennek eszközeként kifejezetten javasolt legalább átmeneti, de lehetőség szerint inkább tartós zöldítés, vendéglátóhelyek és teraszok kialakításának lehetővé tétele, árnyékot és ülőhelyet kínáló utcabútorok elhelyezése, városi sétaútvonalak sétálást ösztönző kialakítása. A parkolóhelyek funkcióváltását a közelben tervezett parkolóház megépítése is lehetővé fogja tenni.

A Szakszervezetek Háza, illetve a Kossuth Lajos Általános Iskola előtti zöldterületek jobb kihasználását, funkciókkal való felruházását (játsszótér, tornapálya, padok stb.) mindentől függetlenül is érdemes folyamatos jelleggel végezni, de a közelben felépítendő CODE Digitális Élményközpont külön aktualitást fog adni ennek, hiszen jóval szimmetrikusabbá fogja tenni a környék gyalogosforgalmát, ami jelenleg inkább a nyugati és északi oldalra összpontosul. A körforgalom nagy, pusztán forgalmi szereppel bíró területét nem reális rövid vagy középtávon olyan módon átalakítani, hogy kevésbé alkosson elzárt szigetet – amennyiben azonban megvalósul a tervezett aranyos-völgyi völgyhíd, a városi forgalom markáns átrendeződésre erre is alkalmat nyithat.

Javasoljuk e teljes vizsgált területre egységes közterület-fejlesztési koncepció és mesterterv kidolgozását, amely már a Mindszenty József utca jelentősebb átépítése előtt is lehetőséget kínál kisebb léptékű beavatkozásokra.

Városképfel fejlesztés

Veszprém városképét részint vonzó, értékes, történeti beépítések, részint pedig semleges, egy adott korszak viszonylag egységes lenyomatát alkotó városrészek határozzák meg. Ez alól elsősorban a Belváros jelent kivételt, ahol a modernizációs, átépítő szándékok többször módosuló, alkalmanként egymáshoz is csak részlegesen illeszkedő megvalósításai több olyan épületet is életre hívtak, amelyek még a saját stílusregiszterükön belül sem tekinthetők esztétikai és/vagy funkcionális szempontból sikeres alkotásoknak, ezáltal érdemben gyengítik Veszprém vonzerejét. Nem tekinthető kifejezetten városi feladatnak nagyobb (és jellemzően magántulajdonú) épületek átalakítása vagy bontása, mégis javasoljuk meghatározni a problémáknak tekinthető épületek körét, és különféle eszközökkel ösztönözni átalakításukat. Ilyen ösztönző lehet a szabályozási környezet megfelelő átalakítása, ötlet- és tervpályázatok meghirdetése, vonzó hasznosítási lehetőségek felkínálása a fejlesztői és befektetői szcéna számára és ilyen lehet az átépítés anyagi támogatása is.

Az érintett épületek körének és a beavatkozások jellegének meghatározására részletes építészeti és urbanisztikai felmérést és tervpályázat kiírását javasoljuk. Ennek kapcsán meghatározható, hogy például az igen avult állapotú Szakszervezetek Háza, a kedvezőtlen tömegarányú Hotel, a Hoffer Ármin sétányt szinte elzáró Bástya Áruház vagy a környezetétől alapvetően elütő Ranolder János téri volt telefonközpont esetében milyen jövőkép vizionálható. Természetesen minden relevánsnak bizonyuló épület esetében egyedi döntéseket igényel, hogy az átalakítás, a részleges vagy teljes bontás, esetleg megoldás jelentené-e a városkép méltó fejlesztésének legjobb útját, bár a környezeti fenntarthatóság szempontjai

a már megépített struktúrák minél nagyobb arányú megőrzését diktálják elsősorban. Több épület esetében átfogó átalakítással és/vagy koncepcionális újragondolással is jelentősen javítható a Belváros átfogó arculata, illetve használhatósága és funkcionális működése.

Történeti beépítések megőrzésének támogatása

Számos olyan városrésze van Veszprémnek, amelyben az egyedi, harmonikus, vonzó miliőt képviselő utcaképek dominálnak – ilyen a Vár, a történeti beépítésű városközpont, valamint ezek környezete, kiváltképp a Jeruzsálemhegy és a Dózsaváros déli része. Magántulajdonú lakóépületek elsősorban ez utóbbi városrészeket jellemzik. Veszprém településképi arculati kézikönyve és településképi rendelete ezek vonatkozásában is előírja az átalakítások és az új építések kapcsán az illeszkedés kívánalmát. A legszerencsésebb azonban az lehet, ha a meglévő történeti épületállomány komolyabb külső átalakítások, bontások nélkül tud minél intaktabb módon megmaradni. Így javasoljuk olyan támogató csomag kifejlesztését ehhez, ami praktikus tudást és háttérrel biztosít az épített örökség megőrzéséhez a magántulajdonú, lakófunkciójú házak esetén is. Ennek alapját képezheti célszerűen egy olyan tudásbázis, ami a szükséges szaktudások, anyagok és szakemberek összegyűjtésével segíti az érintett házak jó karban tartását; de hasznos, ha a város a konkrét tervezési és előkészítési munkákban is segítséget tud adni, a településképi véleményezési eljárás ma is működő rendszerén túl. A kivitelezés anyagi támogatása ezek mellett az önkormányzat teherbíró képességétől függ.

Fenntartható építkezések támogatása

Az előző projekthez szorosan kapcsolódó javaslat, hogy Veszprém ösztönözze a városban megvalósuló minden új építés, nagyobb átépítés esetén a fenntarthatósági szempontok minél magasabb szintű érvényesülését. Ezzel – a primer környezeti hasznon felül – hozzájárul ahhoz, hogy a város vonzó legyen magas hozzáadott értékű K+F+I és kreatív-kulturális vállalkozások, illetve azok munkavállalói számára, hiszen jól kommunikálható, vonzó és jövőtudatos képet mutat Veszprémről.

A már előállított építőanyagok tovább- vagy újrahasznosítása jelentősen csökkenti új anyagok előállításának szükségességét, így azok gyártási környezetterhelése sem jelentkezik. Érdemes támogatásokat rendelni ahhoz, ha egy fejlesztő bontás és építés helyett inkább átalakításba kezd, akár csak azt, ha – természetesen ellenőrzött minőségű – újrahasznosított, bontott anyagokból építkezik. A támogatás megjelenhet megengedőbb beépítési szabályozások, tanácsadás vagy akár tervezési kapacitás biztosítása képében is.

Körforgásos ipari klaszter

Veszprémben relatív sok ipari szereplő működik, tevékenységük több szempontból kapcsolódik is egymáshoz, hiszen felülreprezentáltak a körükben az autóipari beszállítók. Várhatóan már a ma jelen lévők körében is van potenciál az egyes üzemek melléktermékei, illetve további üzemek inputigényei összehangolásában – ismert példa a dániai Kalundborg ipari klasztere, ahol évtizedek óta csiszolódik össze a különböző szereplők működése oly módon, hogy hő-, hulladék- és melléktermék-termelésük, vízhasználatuk stb. minél nagyobb hányadát forgassák vissza a termelésbe, a konkrét üzemeken belül megvalósuló optimalizációt nagyobb területi egységre terjesztve ki. E projektben az önkormányzat (vagy cége) kezdeményezőként, illetve facilitátorként tud már a kezdetektől fellépni, a későbbiekben pedig aktívan közreműködhet olyan további vállalkozások bevonásában is, amelyek jól tudnak illeszkedni a körforgásos nyersanyaggazdálkodás kialakuló mintázatába.

Bútorgyári master plan

2021 elején Veszprém tulajdonába került a Balaton Bútorgyár volt területe a Belváros keleti szélén. Míg az elkövetkező években a terület várhatóan az európai kulturális fővárosi program helyszínéül fog működni, e program nem tervez semmilyen tartós létesítmény kialakításával itt, azaz 2024 után szabadon alakítható majd a telek jövője. Célszerű egy komplex városfejlesztési beépítési javaslat kidolgozása – lehetőleg pályázatos módon, minél több gondolat összegyűjtését lehetővé téve –, ami ütemezett, részletes leírást és rajzokat ad a terület funkcionális felosztására, kívánatos beépítésére, kívánatos zöldterületi és tájépítészeti elrendezésére, illetve főbb szabályozási mutatóira.

Veszprém régi terve egy kreatívipari központ kialakítása, amely feltételezi a „kristályosodást” beindító kulcsemberek és kapacitások jelenlétét. A központ elhelyezésére eredendően az Aranyos-völgy volt kijelölve, de a volt bútorgyár területe is a lehetséges helyszínek közé tartozik. Ezek még egyaránt fejlesztésre szorulnak, hogy kompatibilisek legyenek a K+F+I, illetve kreatív-kulturális iparági szereplők igényeivel. A bútorgyári terület fontos erőssége, hogy a városközpont közvetlen közelében, közösségi és egyéni közlekedéssel is jól elérhető helyen fekszik – e kedvező adottságainak minél jobb kihasználása érdekében pedig célszerű többfunkciós városszövetet kialakítani a területen, ami lakás-, iroda-, közszolgáltatási és rekreációs kapacitásokkal is bír. Ezen belül a szinergiák logikus kihasználását jelenti, ha a lakáskínálatot úgy alakítják ki, hogy az megfeleljen az iparági munkavállalók elképzeléseinek. Érdeemes megfontolni ugyanakkor a lakásállomány egy részének bérlakásként való hasznosítását, mivel a megfelelő arányban diverz népesség sokkal egészségesebb és

kiegyensúlyozottabb városszövetet tud kialakítani, mint ha túlzottan szűk közönségre fókuszáló zárványok jönnének létre – ilyen mix pedig aktív önkormányzati szabályozói (és adott esetben résztulajdonosi) szerepvállalás mellett tud nagyobb eséllyel kialakulni.

Mindezen gondolatok szempontokként jelenhetnek meg egy masterplan-pályázat kiírásában – a részletes, komplex városfejlesztési beépítési javaslatok megszületését, a legjobb modell kiválasztását és elfogadását követően már alapvetően piaci, ingatlanfejlesztői aktivitással indulhat el a terület konkrét beépítése, természetesen az önkormányzat szabályozói felügyelete alatt.

Kolostorok és kertek sétaútvonal belvárosi kapcsolata

A Séd völgyében kialakított Kolostorok és kertek sétaútvonala rendkívül jó minőségű szabadidős felületként, lineáris parkként húzódik végig a Vár és a Belváros északi oldalán. Az útvonal nyugati vége környezetében az Állatkert, a Veszprém-völgyi kolostorrom és a volt vidámpark helyén épült park most is fontos célpontklasztert alkot, amit tovább fog erősíteni a következő évekre tervezett Digitális Alagút, illetve a Kiskuti csárda épületében létesítendő néprajzi központ. Ez utóbbi felé a sétaút meghosszabbítása is megvalósul, de a parkrendezés és a közösségi terek kiterjesztése is már megfogalmazott cél a Kolostorok és kertek meglévő szakaszain.

Az útvonal keleti végén először a Pajta utcai parkoló jelent némi törést, noha utána a püspöki pihenő és a História kert természetes folytatását képezi, egészen a Fenyves utcáig, ahol azonban nem kínálkozik hasonló színvonalú folytatás jelenleg semmilyen irányban. Érdekes továbbvezetni a már most is erős brandként, vonzó célpontként működő gyalogostengelyt – akár a Völgyikút Ház mögött új útvonalon, akár a Köd utca vagy a Malom utca felhasználásával, jól látható és egyértelmű útvonalat kijelölő céllal a buszpályaudvar környékén. Megfontolható egy leágazás kialakítása az Óváros tér felé is, akár az Ostrom lépcső és a folytatásában húzódó szolgalmi út, akár a várfal mentén kialakítandó új nyomvonal felhasználásával. A pontos fejlesztési irányok meghatározásához természetesen részletes megalapozó tanulmányok szükségesek, jelen projektjavaslat elsődlegesen e vizsgálatok elvégzésére vonatkozik.

A veszprémi komposztprogram folytatása

A fenntartható és környezettudatos városmenedzsment szerves része a helyi kultúrának, ennek terén is érdemes élvonalbeli, példaértékű projektek meghonosítását kitűzni célként. A Veszprémi Közülemi Szolgáltató (VKSZ) Zrt. 2009-ben indított komposztprogramja 600 háztartás és több közintézmény számára biztosított komposztálással kapcsolatos tudást és edényzetet Veszprémben és környékén. Az egyéves program keretében a résztvevő családok átlagosan 205 kg szerves hulladékot komposztáltak, így összesen 133 tonna szerves hulladék hasznosult újra. A programnak egyelőre nincs folytatása, de a tudatos életmód népszerűségének és az újrahasznosítás igényének növekedésével érdemes újra napirendre tűzni a szerves hulladékok háztartási vagy más helyszínen történő komposztálását, hasznosítását. A komposztálás kiterjesztésének célját erősíti továbbá egy uniós vállalkozás is, melynek keretében a tagországok 2023-tól külön gyűjtik a biohulladékot (így a konyhai és zöldhulladékot is).

Nemcsak a kerti, hanem a városban, lakáson belüli komposztálásnak is vannak jó gyakorlatai. A parkokban létesített közösségi komposztálók, illetve a lakásban is tartható komposztedényzetek mindenki számára elérhetővé teszik a komposztálás előnyeit. Mivel a háztartási hulladék átlagosan közel 50 százaléka szerves hulladék, a komposztálás népszerűsítésével jelentős mennyiségű hulladékot lehet eltéríteni és hasznosítani helyben – a városlakók saját kertjében vagy közterületeken – a talaj minőségének javítására. Veszprém a közterületi komposztálásban már hazai példát is alapul vehet: a fővárosban több önkormányzat is elköteleződött a közösségi komposztálás mellett, például komposztkeretek, képzési anyagok biztosításával. A komposztálással kapcsolatos helyi képzések kialakításába és megtartásába, illetve az infrastruktúra megalapozásába (edényzetek biztosítása, közösségi komposztálók kialakítása) bevonhatók a korábbi akció résztvevői (VKSZ, Csalán Egyesület), illetve a tudatformáló tevékenységek is kiterjeszthetők a helyi iskolákra és óvodákra, valamint összeköthetők a zöldhulladék-gyűjtéssel kapcsolatos egyéb akciókkal.

Természetalapú megoldásokkal a veszprémi biodiversitásért

2019-ben indult el a Vadvirágos Veszprém program a VKSZ Zrt. vezetésével, ami jó példája az olyan klímaadaptív városi megoldásoknak, amelyek segítik helyreállítani a környezet természetes ellenállóképességét. A Jutasi úti lakótelepen sikeresen bevezetett fenntartható gyepgazdálkodás csak egy példája azon természet-alapú megoldásoknak, amelyeket egy város alkalmazhat a biodiversitás fenntartásáért. A természet-alapú megoldások olyan területi beavatkozásokat jelentenek, melyek óvják vagy helyreállítják a természetes ökoszisztémákat. A városban található barnamezős területek zöldítése, általában a zöldterületek arányának növelése, kisléptékű természeti rezervátumok kialakítása mind pozitívan járulnak hozzá a légköri szén-dioxid megkötéséhez, a hőszigetek hatásának mérsékléséhez és a fontos helyi állatfajok, például madarak és porzórovarok jelenlétének fenntartásához.

Veszprém e téren már meglévő, aktív kezdeményezésekre tud alapozni: ebben az önkormányzat, illetve a VKSZ Zrt. partnerei lehetnek a civil szervezetek, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem szakértői és az egyetemi hallgatók is (elsősorban a környezettudományi, környezetmérnöki szakokról). A szemléletformálás és a város-lakók bevonásával kapcsolatos projektek itt is kifejezetten hangsúlyosak. A citizen science néven futó mozgalomhoz csatlakozva a természet-alapú megoldások kivitelezésébe és utókövetésébe az érdeklődő civilek is bevonhatók, akár játékos adatgyűjtési akciók (városiszmog- és hőmérsékletmérés, madármegfigyelés), akár a zöldítéssel kapcsolatos feladatok révén.

Idegenforgalom

A Veszprém-Balaton térség egységes marketingje

A térségi szemlélet nagy szerepet játszhat abban, hogy Veszprém a térség településeivel összefogva egész évben vonzó célpontja lehet a belföldi és külföldi látogatóknak. E célt fontos támogatnia hosszú távon Veszprém turisztikai irodájának is, ami vezető szerepet kell, hogy vállaljon a térség egységes marketingjének és kommunikációjának megteremtésében. Mivel a desztinációmenedzsmentben a Magyar Turisztikai Ügynökség szerepe meghatározó, e munka az MTÜ-vel összhangban, annak kvázi helyi lábaként lehet csak sikeres.

A koordinátori szerep lényege, hogy a térségben található helyi értékek és látványosságok egy platformra kerülnek, ezáltal lehetőség nyílik tematikus regionális látnivalók kommunikációjára (mint a bencés kolostorokat felfűző zarándokút projektje) és egységes, igényes megjelenésű tájékoztatásra (így közös kiadványokra, közös honlapra). A térségi szemléletű marketingtevékenység célja, hogy fejlessze és felszínre hozza a Veszprém-Balaton régió egész évben elérhető természeti és kulturális látványosságait és élményeit. A növekvő nemzetközi érdeklődés miatt fontos a többnyelvű, de legalább a magyar és az angol nyelvű kommunikáció fejlesztése, a marketingtartalmak folyamatos felülvizsgálata, frissítése. Veszprém városa és a térség települései, az MTÜ-vel kooperálva, egységes arculattal a különböző nemzeti és nemzetközi turisztikai expókon is sikerrel képviselhetik a régiót mint egy sokszínű, emberléptékű, élménydús és fenntartható turisztikai desztinációt.

A város és az Érsekség programjainak összehangolása, egységes kommunikációja

Az egységes kommunikáció, az egymást építő és egymást kiegészítő programfejlesztés fontosságát szükséges hangsúlyozni a város két kiemelt közművelődési és turisztikai feladatokat is ellátó intézményfenntartója között is. Az önkormányzati fenntartású, illetve az Érsekség által kezelt intézmények adják a város kulturális programjainak jelentős hányadát, valamint a turisztikai látóvalók nagyobb részét is ezek az intézmények kezelik – ezért ajánlatos a jelenleg önálló szervező elvek mentén futó kommunikáció összehangolása, a célok egyeztetése, az egymást kiegészítő programkínálat kialakítása. Mivel a veszprémi Vár kiemelten sok önkormányzati és egyházi kezelésű kulturális intézménynek ad otthont, érdemes lehet az együttműködést első körben a fizikailag is közel eső intézmények között kezdeményezni. Akár már kölcsönös kedvezmények és közös programok, kollaborációk révén is el lehet érni, hogy a kultúra-fogyasztó helyiek és látogatók számára vonzóbb, egységesebb kulturális kínálat jöjjön létre.

„Act like a Veszprémer” – helyi látványosságok és attrakciók bemutatása a helyi célközönség számára is

Ahogy az „ENriCH – Tárd fel európai kulturális örökségedet” című projekt és a helyi fiatal résztvevők által készített térkép sikere is rámutatott, érdemes Veszprém városának értékeit, történeteit és titkait nemcsak a városba látogató turisták, hanem a helyben lakók számára is feltárni és prezentálni. Az Act like a Veszprémer szlogennel futó, immár magyar és angol nyelven is elérhető térkép ajánlásai a város ismert és kevésbé ismert látóvalóiról, intézményeiről, szórakozási lehetőségeiről közös platformot teremtettek a helyiek számára is – szerethető és vonzó lenyomatát annak, amit a veszprémiek a saját városukról gondolnak.

A koronavírus-járvány következményeként felértékelődött a lakóhelyhez közeli természeti és kulturális értékek felfedezése. A fővárosban már nagy sikerrel működő városi sétacégek, illetve a Veszprémben is

aktív hasonló kezdeményezések nyomán fontos támogatni azokat az inkluzív, különböző célcsoportokat is megszólítani tudó kezdeményezéseket, amik arra vállalkoznak, hogy a helyiek számára is újat mutassanak, alkalmat adjanak saját történeteik megosztására. Ennek formája lehet a helyieknek szóló séták szervezése (a már meglévők fenntartása mellett), amik a különböző városrészek vagy épp Veszprém híres szülötteinek történetét fedezhetnék fel. Mind a helyi, mind a külföldi célközönség számára érdekes lehet az „Act like a Veszprémer” térkép évenkénti frissítése és folytatása, akár a városi alternatív térképeket egy brand alá terelő USE-IT hálózat részeként, akár attól függetlenül. Előbbi esetben a helyi szemléletű térkép azon külföldi látogatókat is megszólítja, akik a helyi kultúrával és közösségekkel való mélyebb kapcsolódásra vágyanak.

ACT LIKE VESZPRÉMER

LÉGY OTT HON VESZPRÉMBEN

turisztikai élmények újragondolására is, civil és piaci szereplők bevonásával. A külföldi példák között találunk szemétszedő kirándulást, ökofarmon való segédkezést és vallási közösségeknél töltött önkénteskedést is. Az effajta metaturisztikai termékek kialakításához természetesen szükség van a helyi közösség nyitottságára és az esetleges interkulturális különbségek megfelelő kezelésére is, ahogy az a fenti projektjavaslatban is szerepel.

Fontos, hogy a megvalósítás és a tartalom a bevont csoportok (pl. helyi fiatalok, lokálpatrióták) aktív részvételével, az ő strukturált bevonásuk mentén történjen, amihez az önkormányzat és a helyi kulturális intézmények (pl. levéltár) támogatást tudnak nyújtani információk megosztásával, saját vagy pályázati források szükség szerinti biztosításával.

Transzformációs turizmus

A 2010-es évek végén merült fel az az új turisztikai paradigma, ami arra helyezi a hangsúlyt, hogy az utazási élmény során a látogató merüljön el a helyiek életében és lépjen ki a szokásos rutinból – különösképp a kiemelt látnivalók köteleességszerű teljesítéséből. A helyi élményeket és a helyi közösségek megismerését hirdető irányzat célja, hogy a látogató az új helyzetek és élmények révén jobban tudjon azonosulni a helyiekkel, felfrissüljön és „átalakuljon”. A helyiek és turisták „közelítését” már több európai városi kezdeményezés célul tűzte ki. Ilyen funkciót tud betölteni a már korábban említett USE-IT térkép, ami a helyiek szemszögéből mutatja be a várost. Az Európa Kulturális Fővárosa címet 2019-ben viselő olaszországi Matera városa ebből a célból úgynevezett ideiglenes városi útleveleket osztott a városba látogatók számára, amiben tíz pozitív szabályt fogalmaztak meg arra vonatkozólag, hogy látogatóként miként lehetséges felelősen és élménydúsán felfedezni a város kincseit.

Veszprém maximálisan megfelelő adottságokkal rendelkezik ahhoz, hogy hasonló irányú tartalmakat kínáljon, hiszen a város sokarcú, komplex szerkezete, gazdag kulturális és civil élete, összetett történelme és beágyazottsága egy élménygazdag régióba mind hozzájárulnak ahhoz, hogy az ide látogatók számára élvezetes időtöltést kínáljon. Mivel a 2023-as EKF-év kapcsán a város várhatóan a nemzetközi érdeklődés középpontjába kerül, mindent meg kell tenni azért, hogy a felé irányuló turizmus fenntartható és emberléptékű legyen. A térkép és az útlevél „passzív” példáin túl számos lehetőség adódik aktív

Veszprém a digitális térben: tájékozódás és szórakozás a városban

Veszprém városa vagy a helyi turisztikai szolgáltató honlapján olykor nehezen érhetőek el a város történetéről és látnivalóiról szóló információk, illetve azok nem mindig könnyítik meg az eligazodást és a megyeszékhely élményszerű felfedezését. A belföldi és külföldi turistaforgalom növekedésére számítva törekedni kell arra, hogy legalább két nyelven és könnyen hozzáférhetően legyenek elérhetők a legfontosabb információk. Magától értetődő cél a látnivalók egyértelmű kitáblázása, segítve ezzel a tájékozódást; a fontosabb helyszíneken pedig olyan digitális táblák kihelyezése, ami interaktív, többnyelvű és változtatható tartalommal mutatja be a város érdekességeit.

A hagyományos, fizikai eszközökön túl szükség van a város online jelenlétének fejlesztésére is. Egy jól megtervezett, funkcionális mobilalkalmazás nagyban támogathatja a látnivalók és a szolgáltatások megismerését. Veszprém online jelenlétének tervezett megújítása kapcsán érdemes lehet szem előtt tartani (illetve utólag azt oly módon kiegészíteni), hogy egy városapp több funkció integrálásával egykapus felületként szolgálja a turistákat. Teheti ezt például tematikus sétaútvonalak és érdekességek térképre helyezésével, időpontfoglalási és múzeum-, busz-, mecsjegy-vásárlási lehetőségek biztosításával.

A város jobb online megjelenésének részét képezi az is, hogy a kulturális intézmények, látnivalók honlapjai vonzó és modern arculattal frissüljenek és folyamatosan naprakészek maradjanak. A tartalomfrissítés

kapcsán érdemes lehet a Pannon Egyetem új szakirányainak műhelyeire támaszkodni – a digitális kommunikációs, illetve a kreatív-kulturális iparág szakirányok hallgatói, szakértői bevonhatók lehetnek a fejlesztésbe, az együttműködés pedig akár gyakornoki tapasztalatszerzéssé is bővíthető.

Turizmusfejlesztés a COVID után

A COVID-19 járvány következtében várhatóan jelentősen átalakulnak a fogyasztói igények a turizmusban. Az utazási kedv ugyan hamar a járványt megelőző szintre térhet vissza, de megerősödhet a jövőben a biztonság és az elkülönülés iránti vágy, illetve a fenntarthatóság igénye a turisták, vagy legalábbis egyes szegmenseik körében. Veszprémnek is érdemes a turizmus fejlesztésén ezen új igények figyelembevételével dolgoznia – amiben ráadásul előnyben van az olyan nagyvárosokhoz képest, ahol már a járvány előtt is komoly gondot jelentett az overtourism (túlturistasodás) jelensége. A fenntarthatóság erősítése kapcsán szemléletformálásra van szükség nemcsak a turisták, de a szolgáltatásokat nyújtók (szállásadók, rendezvényszervezők, vendéglátósok) körében is. A turizmus megújulását szolgálhatják az olyan kezdeményezések, amik például törekednek a nem újrahasznosítható szemét csökkentésére, a kevesebb közösségi kontaktot igénylő élmények tervezésére és megvalósítására. Az attitűdök megváltoztatása hosszú folyamat, amit segíteni lehet az új megközelítés előnyeinek következetes kommunikációjával, az igények felmérésével vagy fenntarthatósági szakemberek bevonásával a turisztikai tervezési folyamatokba.

A veszprémiek közössége

Highlights of Veszprém - helyi szokások, termékek, kezdeményezések markáns bemutatása

Minden város rendelkezik csak rá jellemző hagyományokkal, szokásokkal vagy épp termékekkel, melyek a helyi identitás fontos részét képezik. Veszprém, illetve vonzáskörzete otthont ad számos olyan vállalkozásnak, alkotónak, művésznek vagy termelőnek, akik helyben végzik tevékenységüket, a városból inspirálódnak. Ahogy a Highlights of Hungary évről évre összeállított toplistájának sikere is mutatja, önmagában már annak nagy hatása lehet a közösség építésére, ha büszkeségeinket mások elé tárjuk, elmeséljük a történetüket és ezáltal inspirálunk másokat a város alkotó-formáló közösségéhez való csatlakozásra. A büszkeségre okot adó különböző kezdeményezéseket, személyes teljesítményeket a legkülönbözőbb témákban és területekről összegyűjtő portfólió évről évre számat adhat Veszprém kiválóságáról.

Nyitott Egyetem

Az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek megteremtésében fontos szerepet játszhatnak Veszprém oktatási intézményei, mindenekelőtt a Pannon Egyetem. Európa számos egyetemi városában működnek „nyitott egyetemek”, amik az egyetem infrastruktúráját használva esti vagy hétvégi időpontokban kínálnak ismeretterjesztő előadásokat a legkülönbözőbb témákban vagy nyitnak meg bizonyos egyetemi előadásokat az érdeklődők számára. Utóbbinak külön előnyös vonása, hogy nem jár különösebb költséggel: az egyetemi alpműködésbe illeszkedő előadások megszervezése az alaptevékenység része, a vendéghallgatók fogadásának inkább csak adminisztratív költségei vannak. A nyitott egyetemek hagyományosan az idősebb korosztályt képesek megszólítani, akiknek sok szabadidejük van és szellemi feltöltődésre vágnak. Az élethosszig tartó tanulás ilyen módon az aktív időskort is támogatni tudja, bekapcsolva az időseket a társasági életbe, táplálva szellemi frissességüket és lehetőséget teremtve a különböző generációk együttes tanulásának.

Készségfejlesztés esti klubfoglalkozás keretében

Az EFOP keretében megvalósult és a veszprémi Alkohol-Drogsegély Ambulancia által fenntartott Napsugár és Holdsugár program sikeresen alakított ki olyan nappali rendszerű és esti klubprogramokat, amik ingyenes kikapcsolódást nyújtanak a hátrányos helyzetű, iskolarendszerből kimaradó, csellengő fiatalok számára. A szabadidős foglalkozások és prevenciós tájékoztatások mellett fontos kiemelni annak a lehetőségét, hogy ezek a foglalkozások utat nyissanak a résztvevők számára könnyen elérhető, ingyenes képzések felé – melyek nemcsak a személyes érdeklődésre alapoznak, de munkaerőpiaci előnyhöz is juttathatják a résztvevőket. A készségfejlesztő foglalkozások módszertanának kialakításában a civil szervezetek mellett a Veszprémi Szakképzési Centrum is részt vehetne, alapozva a felnőttképzésben és kompetenciafejlesztésben szerzett tapasztalataikra.

A készségfejlesztő foglalkozásokban – melyek a Napsugár és Holdsugár programokkal kiegészülve, azokat kibővítve működhetnének – kiemelt célcsoportként kell tekinteni a NEET (képzésben, oktatásban nem résztvevő, nem dolgozó) fiatalokra, az álláskeresőkre és az idősekre, akik számára a képzés segíthet a munka világában vagy a társasági életben való jobb eligazodásban. A képzések lehetőségét széles körben szükséges hirdetni, minél inkább leegyszerűsítve a jelentkezés folyamatát (könnyített regisztráció, folyamatos csatlakozási lehetőség), ezzel is biztosítva, hogy a hátrányosabb helyzetű csoportok is részesülhessenek belőle. A nyelvi és a digitális készségek mellett a képzéseket – igény szerint – más szolgáltatásokkal és témákkal is lehet bővíteni, például pénzügyi és állampolgári ismeretek, egészséges életmód, médiatudatosság témákban.

Inkluzív sportolási lehetőségek

A város 2013-ben elfogadott sportkoncepciójának egyik fő célkitűzése volt a testnevelés és a sport közösség- és személyiségformáló szerepének támogatása. Minthogy Veszprémben a sportgyakorlás infrastruktúrája és az iskolai sportnevelés alapvetően sikeresen működik és fejlődik, azon városlakók számára fontos új lehetőségeket kínálni, akik életének jelenleg nem szerves része a sportolás, mert esetleg korábbi életmódjuk miatt nem szeretnek sportolni vagy fizikai korlátozottság miatt a meglévő sportpályák nem jelentenek megfelelő terepet számukra a testmozgás gyakorlására. A sportfejlesztést tehát tágabb kontextusba kell helyezni, ahol szerepet kaphatnak a sportoláshoz való könnyű hozzáférésre, inkluzivitásra irányuló projektek.

A rendszeresen nem mozgó lakosság számára olyan lehetőségeket kell kialakítani – illetve a meglévőket hatékonyan kommunikálni –, amelyek kis fizikai megterheléssel járnak, de sikerélményt tudnak nyújtani. A városban kialakított tanösvények is betölthetnek ilyen funkciót, illetve további útvonalak kialakítása is ajánlott, ahol a könnyed mozgás van a tematika középpontjába állítva és egyfajta erdei wellnessként funkcionálhatnak – például a Gulya-dombon. Az ilyen jellegű projekteknél az idősek igényeire is külön figyelni kell: az interaktivitást biztosító táblák és gyakorlóelemek mellett fontos elhelyezni pihenőpadokat is, bátorítva a pályák kipróbálását azoknak is, akik nem tudnak egy etapban azokat teljes egészében elvégezni.

A fogyatékkal élők számára is elérhető – lakóhelyükhöz közel eső, fizikailag megfelelő – sportolási lehetőségek kialakítása nagy kihívást jelent minden városvezetés számára. Veszprém ezeknek fejlesztésében és kiterjesztésében olyan szervezetekre számíthat, mint a Fogyatékkal Élők Veszprém Megyei Sportegyesülete, akik iskoláskorú gyerekeknek nyújtanak tanórán kívüli rendszeres testedzési, illetve versenyzési lehetőséget; illetve a fogyatékkal élő felnőtt lakosság szabadidős sporttevékenységét is szervezik és népszerűsítik.

Veszprémi alkotóműhely (makerspace)

Elsősorban nagyvárosokban alakultak ki az elmúlt 10 évben azok a közösségi alkotóműhelyek (makerspace-ek), amik a mindennapi barkácsolóeszközök megosztásával, illetve nehezebben hozzáférhető innovatív technológiák biztosításával kínálnak lehetőséget a látogatók számára a meglévő tárgyaik megjavítására vagy új tárgyak elkészítésére. A hagyományos és digitális eszközökkel (pl. 3D nyomtatóval, CNC szerszámgéppel, lézervágóval) felszerelt alkotóműhelyek nemcsak különböző szaktudású embereket kövacsolnak egy közösségbe, hanem műhelykoordinátorok segítségével az eszközöket nem ismerő kezdők számára is hasznos tanulási és készségfejlesztési lehetőséget jelentenek. Az alkotóműhelyek gyakorlati tevékenysége érdekes lehet minden korosztálynak. A már létező hazai példák (Budapest, Nagykovácsi, Debrecen) azt mutatják, hogy a szakkörök nagyon népszerűek az iskolás korosztály számára, de ugyanúgy fontos funkciót tölthetnek be a felnőtt lakosság körében is azoknak, akiknek van affinitásuk a barkácsolásra, de nincsenek megfelelő eszközeik vagy szakértő segítségére van szükségük.

Az alkotóműhelyek multifunkcionális jellege miatt nemcsak megfelelő környezetre és sokféle eszközre, de sokféle szaktudásra is szükség van – épp ezért egy veszprémi alkotóközösség megalapításához fontos a megfelelő szakemberek megbízása. A hagyományos szaktudás mellett új digitális szakemberekre is szükség lesz, akik hosszú távon, 2023-at követően is „leköthetők” lehetnek egy alkotóműhely keretében. Az alkotóműhely alapításában épp ezért fontos szerepet láthat el a CODE Digitális Élményközpont, de akár a Pannon Egyetem Műszaki Informatikai Kara is.

Területi szempontok

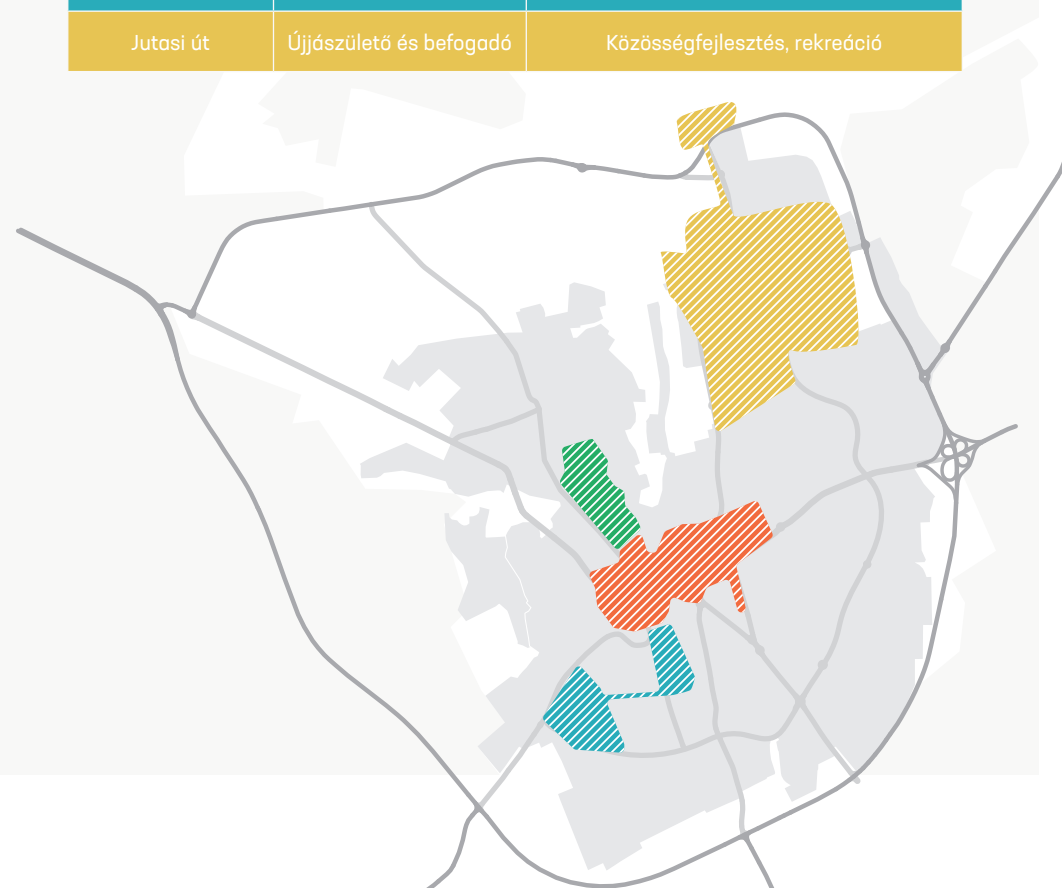
Területi szempontok

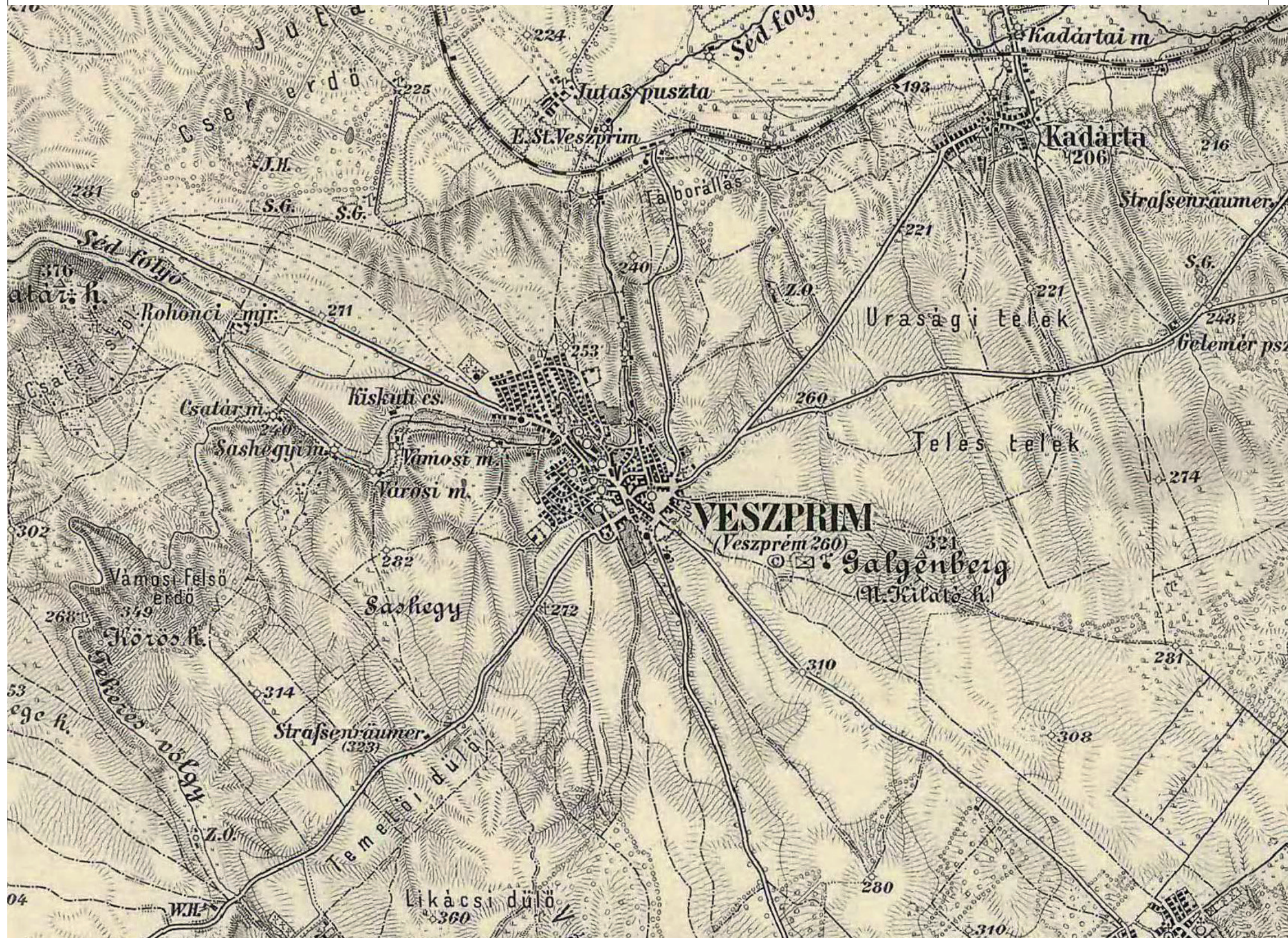
A jelen stratégiában javasolt projektek átszövik Veszprém egészét, legtöbbször a város minden részének fejlesztését szolgálja. Vannak azonban kiemelt városrészek, melyekre erősebb fókusz kerül – két okból is. Egyfelől a javasolt (és a már ismert) projektek szükségszerűen egyenetlenül oszlanak el a térben, hiszen egy sokfunkciós, számos intézménynek is otthont adó környék nagyobb eséllyel lesz például érintett különféle projektekben, mint egy tisztán lakófunkciójú városrész.

Másfelől – és ez talán még fontosabb – a Veszprém városrészei közti jelenlegi és jövőbeli munkamegosztásból kirajzolódnak olyan mintázatok, amik a város egészét illetően is lényeges fejlesztési szempontokra mutatnak rá. Ilyen például az, hogy Veszprém különböző stratégiai céljainak elérését gyakran az egyes városrészek fókuszált fejlesztésével lehet elősegíteni a legjobban. Ez alatt nem csupán konkrét fejlesztési terveket értünk, hanem absztrakt, általános szemléletet is: ha a jövőben egy-egy új, ma még nem látott intézménytípusnak kell helyet keresnünk, más szinergiákat fog kínálni, ha azt a Jutasi útra és mást, ha a Várba helyezzük el. Fontos tehát a városrészek organikus fejlődési mintázatait figyelembe venni, az erősségeket kihasználni, a fejlesztendő területeket pedig új funkciókkal ellátni.

Négy ilyen kiemelt területi fókuszot határoztunk meg, olyan városrészeket, amiknek későbbi fejlesztései Veszprém jövőképeinek más és más szeleteit domboríthatják ki:

Terület	Vezérgondolat	Funkcionális fókusz
Belváros/Bútorgyár	Emberléptékű és vonzó	(Köz)szolgáltatás, kreativitás, élnéliség
Vár	Harmonikus és sokszínű	Reprezentatív szerep
Egyetem	Nyitott és innovatív	Tudásgazdaság, innováció
Jutasi út	Újjászülető és befogadó	Közösségfejlesztés, rekreáció

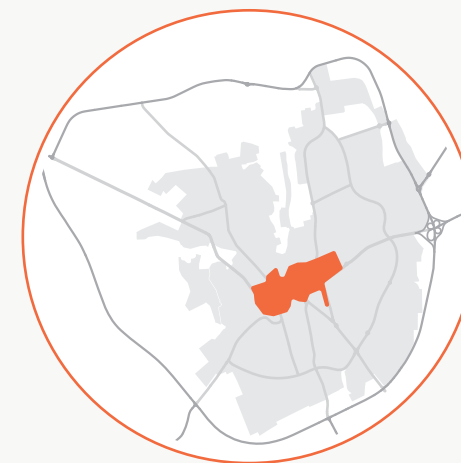

Belváros/Bútorgyár

A tága értelmezett veszprémi belváros egyértelmű funkcionális központ, ahol az igazgatási és közszolgáltató intézmények igen nagy hányada összpontosul. Veszprém kulturális életében a Várral bizonyos mértékig megosztva bír központi szereppel, és itt koncentrálódnak a reprezentációs feladatok is. Mindezen okokból, illetve, mivel a Belváros jelenti földrajzi és közlekedési szempontból is Veszprém közepét, ez az a városrész, amivel szinte mindenki kapcsolatba kerül, aki akár lakóként, akár ingázóként, akár látogatóként jelenik meg a városban.

Veszprém fokozott vonzerejének és versenyképességének záloga, ha ez a funkcionális központ minden részletében azt tudja sugallani, hogy egy magas életminőségű, emberközpontú, dinamikus várost képvisel. Ez okból jelenti a terület jövőképeinek vezérgondolatát az emberléptékűség és a vonzerő. Az elkövetkező évek fő feladatát a közterületek humanizálásának folytatása, a városkép egyenetlenségeinek lehetőségek szerinti kijavítása kell, hogy jelentse – az itt összpontosuló (köz)szolgáltatások bővítése és színvonalának folyamatos fejlesztése mellett.

Számos már tervezés vagy koncepcionálás alatt álló projekt ismert, amelyek önmagukban jelentősen hozzá fognak járulni a Belváros fejlődéséhez. A 8-as út déli elkerülő szakaszának bővítése és az aranyos-völgyi híd révén a belső körgyűrű továbbvezetése sokat fog segíteni a belvárosi utak forgalomcsökkentésében, hiszen a már elkészült észak-déli közlekedési tengelyhez hasonló módon alternatív útvonalakat nyitnak (és bővítenek). A Vérellátóhoz és az Erzsébet sétányhoz tervezett mélygarázsok vagy épp a Kádár utcánál fejlesztendő parkolók, többletkapacitásuk révén, lehetővé tehetik majd a belvárosi közterületek parkolási célú használatának visszaszorítását. Szintén a forgalomcsillapítást, a közterek humanizálását fogják elősegíteni a Smart Veszprém projekt részét képező forgalomirányítási és okos parkolási megoldások.

A leginkább ikonikus kulturális létesítmények jelenleg a Belváros nyugati felében összpontosulnak, míg a keleti felében, mely a rendszerváltás előtti évtizedekben meghatározó mértékben átépült, csak kevéssé van jelen – a Hangvilla az egyetlen olyan épület, ami funkcionális és városképi szempontból is a Belváros e részének erősségeként lenne tekinthető. Noha a volt bútorgyár területének újjászületése és a CODE Digitális Élményközpont révén a Belváros keleti széle (illetve továbbterjedése) jelentős új pólust fog teremteni, fontos, hogy a köztes terület, a szocmodern városközpont is minél inkább részese lehessen a Belváros központjellege, szolgáltatói profilja erősödésének. Ezt fogja szolgálni mindenekelőtt a volt Húsáruház épületében megvalósuló Digitális Jólét Központ, de az EKF-program egyik potenciális szimbolikus helyszínként reflektorfénybe kerülni esélyes volt zsinagóga is a Hoffer Ármin sétányon.

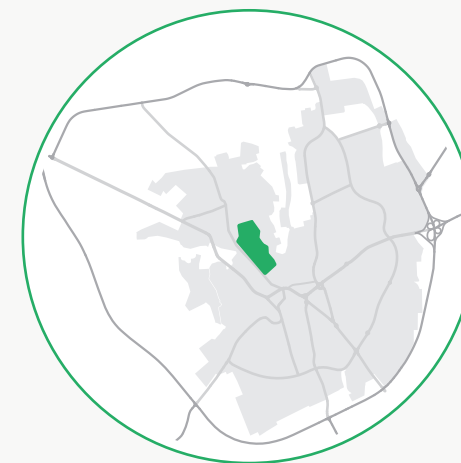
A terület kulturális erejét fogja erősíteni számos intézményi épület, így a Kulturális Negyed-projekthez kapcsolódóan a Petőfi Színház vagy a Laczkó Dezső Múzeum tervezett megújítása, a kapcsolódó Színházkerttel és Kálvária-dombbal együtt. Ehhez kapcsolódik a volt Dimitrov művelődési ház próbatermekkel való részbeni újjáélesztése is. A Belváros keleti irányú kiterjesztését segítheti majd elő számos új fejlesztés, mindenekelőtt a volt Szikvíz parkoló helyére tervezett CODE Digitális Élményközpont megépítése, valamint a volt bútorgyár funkcióváltása – ez utóbbi helyszín esélyes arra is, hogy itt kapjon helyet Veszprém tervezett új kreatívipari központja, dinamikus, többfunkciós városrészként.

Mindezen formálódó elképzelésekre alapozva javasoljuk a Belváros vonzerejének növelését mindenekelőtt a meghatározó közterületei emberléptékűbbé formálása révén. Ilyen irányú beavatkozások a Kossuth Lajos utca környezetében már megvalósulhattak: a jövőben a Mindszenty József utca menti, gyakran szétfolyó, parkolókkal kitöltött terek megújítása lehet kiemelt feladat, elősegítve, hogy a Hangvillától a volt bútorgyárig húzódó tengely is vonzó, életteli terület lehessen. Magára a volt bútorgyári területre önálló master plan kidolgozását javasoljuk. Hasonló célokat támogat a városkép fejlesztésére irányuló javaslat is, ami a Hotelhez vagy a Szakszervezetek Házához hasonló, jelenleg Veszprém összképén inkább rontó, mintsem javító épületek újragondolását tűzi ki célként. A meglévő történeti beépítések megőrzésének támogatását külön javaslat célozza. E beavatkozások révén a Veszprém egyik fontos vonzerejének számító fesztiválok is méltóbb területeket és kulisszákat kapnának a maguk számára – de ennél is sokkal fontosabb természetesen az a hatás, amit a humanizált közterek és a vonzó épületállomány az itt élők, az ide ingázók és az ide látogatók teljes köre számára kínálhat.

Vár

A Vár sok szempontból a Belváros komplementere – inkább szimbolikus és szakrális szempontból tölt be központi szerepet, mintsem funkcionális módon. Ez a szerepfelosztás is hozzájárul ahhoz, hogy a Vár jelenleg némiképp kiesik Veszprém életéből és – egyházi kapacitásain túl – alapvetően szűk kört megcélzó intézményeknek ad otthont. Művészeti kínálata részben az egyházi művészetre, részben a modern képzőművészetre összpontosít, az itt elhelyezett állami intézmények – törvényszék, ügyészség – nem képezik részét a mindennapi életnek. Viszonylagos elzártságát erősíti korlátozott megközelíthetősége is, hiszen csak egy kockaköves úton, illetve két lépcsőn érhető el.

A területhez kapcsolódó jövőkép vezérgondolatait így a harmónia és a sokszínűség jeleníti meg, melyek közül előbbi a Vár ma is meglévő nyugalmanak és városképi koherenciájának megőrzését szimbolizálja, míg utóbbi az itt jelen lévő funkciók körének bővítését, ezzel együtt a város életébe való intenzívebb bekapcsolást tűzi ki célként. Mindezek elérését fogja szolgálni az a komplex fejlesztési csomag, amely a magyar állam és az Érsekség közötti megállapodás nyomán valósul meg és aminek részeként sor kerül szinte a teljes épületállomány fizikai megújítására, illetve új szolgáltatások jelennek meg. Meglévő épületeket felhasználva épül négycsillagos szálloda konferenciatermekkel, borturisztikai bemutatótér, vendéglő, zarándokszállás, panorámaterasz, ajándékbolt, illetve ostyaszütési kiállítás, de a teljes Várra kiterjedő egységes látogatómenedzsment-rendszer is része a terveknek.

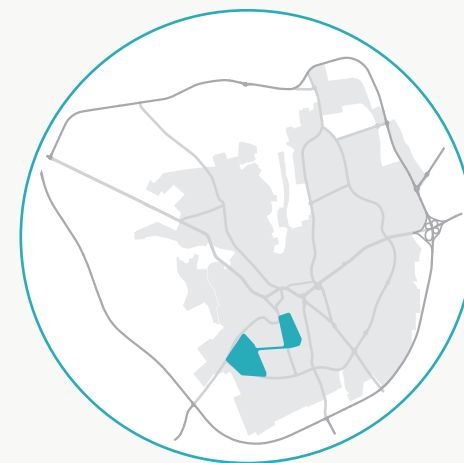
Az Érsekség által megvalósítandó fejlesztésekhez hasonlóan a funkciók körének bővítését szolgálhatja majd a Jókai utcai Ruttner-ház osztálykirándulás-központként való újjáépítése is. Maga a Várbörtön is új, a kortárs igényekhez jobban megfelelő kiállítóhelyként születik újjá a tervek szerint. Sor kerülhet a Tűztorony, a Művészetek Háza és a Várkert megújítására is, mely utóbbiban művészmozi fog nyílni.

Mindezen fejlesztések önmagukban is szinte teljeskörűen biztosíthatják majd a Vár tervezett jövőképeinek megvalósítását, így csupán két további projektjavaslat vonatkozik e területre: egyfelől a meglévő történeti beépítések megőrzésének támogatása – különösen a várfalat övező utcákban, ahol inkább jellemző a magántulajdon és a lakófunkció, mint magában a Várban –, valamint az Érsekség és a város turisztikai kínálatának minél teljesebb összehangolása, egységes kommunikációja.

Egyetem

Míg a fenti két terület esetén viszonylag komplex funkcióbővítési, újrapozicionálási feladatok merültek fel, addig a Pannon Egyetem két campusából és azok szűk környezetéből álló harmadik célterülettel kapcsolatban egyértelműbb és egyszerűbb célok fogalmazhatók meg. Jövőképének vezérmotívumai a nyitottság és az innováció, azaz egyrészt a város életébe való minél intenzívebb bekapcsolódás kívánalma, másrészt hozzájárulás ahhoz, hogy Veszprém a kutatás-fejlesztés, illetve a kreatívipar minél színvonalasabb, minél jobban látható centrumává válhasson.

Mindkét célhoz számos meglévő fejlesztési elképzelés kapcsolódik – a város életébe való bekapcsolódás egyértelmű szimbolikájú lépése lehet majd az alsó campus és az Erzsébet sétány közti kerítés elbontása. Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy a sétány melletti salakos tenispályák helyén szabadtéri sportpark épülhet, alatta mélygarázzsal, egyaránt az egész várost szolgáló funkciókat jelenítve meg a területen. A közelben, a volt Heim Pál Gyermekkorház területén valósulhat meg az ActiCity-projekt is tánc- és mozgásművészeti központtal, balettintézetrel, játszóházzal, falmászóteremmel és gyerek-mozgásrehabilitációs központtal. A felső campushoz kapcsolódó városi stadionban – a már megépült új tornász gyakorlócsarnok és dobópálya mellett – meg fog újulni az atlétikai csarnok és a futókör is, ekképp mindkét campus területe szervezesebb és közelebbi kapcsolatba fog kerülni a városi amatőr és egyesületi sportélettel.

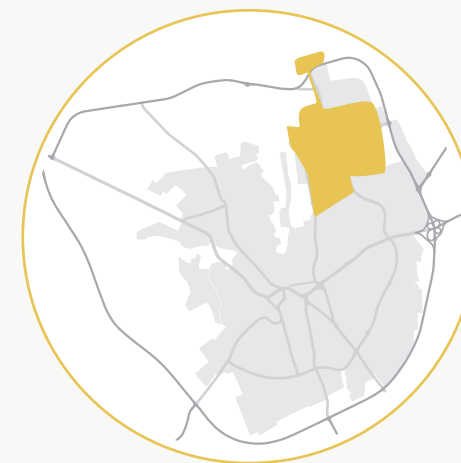
Több szálon elindult már a Pannon Egyetem szerepvállalásának erősödése Veszprém kutatás-fejlesztési és kreatív-kulturális profiljának építésében is. A kommunikáció és médiatudomány szakos hallgatók kreatívipari specializációt választhatnak, a Tudás- és Technológiatranszfer Központ az egyetem tudományos eredményeinek gyakorlati megvalósításához épít partnerségeket a környék ipari és gazdasági szereplőivel. Aktuális terv, hogy az egyetemen belül vállalkozás-, piac-, termék- és folyamatfejlesztő szolgáltató központ fogja támogatni a veszprémi gazdasági szereplők sikerességét.

Javasoljuk, hogy a Pannon Egyetem ezen erősödő szerepvállalása terjedjen ki az itt élők szélesebb köreire is – például civil, nonprofit szervezetekkel, társadalmi vállalkozásokkal való oktatási, kutatási kooperációk révén (science shop); a városi biodiverzitást támogató természetalapú megoldások fejlesztésében való szerepvállalással; „nyitott egyetemként” ismeretterjesztő előadásokkal, főként az idősebb korosztály szellemi feltöltődésének támogatásával; illetve akár közösségi alkotóműhelyek befogadásával és segítségével is.

Jutasi út

A Jutasi út északi szakaszának környezete igen heterogén összetételű: sporttelepek, lakótelep, laktanya, főiskola, szociális intézmények és vasúti területek egyaránt megtalálhatók itt. E kapacitások közül többre is igaz, hogy jelen állapotukban nem szolgálják Veszprém dinamizálását, vonzerejének növekedését: a Jutasi úti lakótelepen az utóbbi évek fejlesztései dacára is hiány van vonzó, közösségi térként is szolgálni képes közterületekből; a laktanyák zárványként ékelődnek be a város szövetébe; a vasútállomás elhanyagolt, lepusztult környezete nem ösztönöz a kötött pályás közlekedés használatára; a környezetében összpontosuló hajléktalanellátó intézmények pedig fokozzák a terület szegregált, stigmatizált hangulatát. Ezen okokból a Jutasi út tágan (és némiképp szelektíven) értelmezett környezetében az újjászülés és a befogadás jelenti a jövőkép két vezérgondolatát.

E gondolatok hivatottak megjeleníteni a problémát, hogy a körgyűrűn belüli város északkeleti részeiből hiányzik az a dinamika, az a kirajzoló fejlődési ív, ami kívánatos lenne a jövőképpen megfogalmazottak eléréséhez. Ugyanakkor, szemben más külsőbb városrészekkel, jelenlegi, beállt jellege sem képvisel hosszú távon fenntartható, egyensúlyi állapotot. A lakótelepi részeken a közösségi kohézió, a városrészi identitás erősítése és a közterületek funkcióbővítő fejlesztése, ezáltal a környék vonzerejének növelése jelent feladatot. A vasútállomás környezetét az egyszerű fizikai megújítás és szolgáltatás-szint-emelés segítené fejlődő pályára állni, oldva a terület stigmatizáltságát.

A Jutasi út mentén található honvédségi területek, noha funkcionális szempontból (és fizikailag is) zárványok, hatásuk semleges, azaz nem rontják a környezetük színvonalát, inkább csak kihasználatlan lehetőségként jelenik meg a területük. Noha jövőjükre, funkciójukból fakadóan, a városnak nincs érdemi ráhatása, hosszabb távon egyértelműen városibb jellegű – akár lakó-, akár közösségi, akár intézményi – funkciókkal való felváltásuk lenne kívánatos.

A Jutasi úti lakótelep revitalizációja és közösségi kohéziójának erősítése számos projekt által támogatott cél, az európai kulturális fővárosi programban is kulcselemként jelenik meg. Fontos terv az Egy piknik mindenkinek munkanévű projekt, egy évente ismételni szánt közösségi rendezvénysorozat útjára indítása, akárcsak a parkolók és közterületek általános fejlesztése, melyekhez kapcsolódóan egy négy kilométeres futókör és közösségi sportpályák építése is felmerült a tervek között. A lakótelep sportjellegű profilját tovább fogja erősíteni a Március 15. utcai uszoda és a Jutasi úti teniszcentrum felújítása. A közösségi kohézió növelését célzó projektekhez fontos bázisul szolgál a Táborállás parkban működő Agóra Veszprém Művelődési Központ és a Kabóca Bábszínház, melyek egyaránt élenjáró közösségi motorjai a városrésznek. A környék pozícióját a belső körgyűrű továbbfejlesztése, a Dózsaváros felé kapcsolatot teremteni tervezett aranyos-völgyi völgyhíd is erősítheti majd. Ezen kerékpáros infrastruktúra is létesülne, kapcsolódva a Jutasi úton már kijelölt kerékpársávokhoz.

A tervek szerint sor kerülhet a vasútállomás felújítására és a vasútüzemi területek bizonyos mértékű rendezésére is, utóbbiak kárára például P+R parkolót építenek. A Volánbusz a szomszédos autóbusz-állomás, a Magyar Közút az útfelületek felújításával csatlakozhat az átépítéshez. A Jutasi út legvégén álló, jelenleg a Máltai Szeretetszolgálat hajléktalanellátó kapacitásainak helyet adó épületeket park váltja fel, míg a Házgyári út sarkán idősotthon, demensfoglalkoztató, nappali ellátóközpont és bérlakások nyílhatnak.

Mindezen fejlesztési elképzelések megfelelő választ jelentenek a környék kihívásaira, így további projektjavaslatok nem merülnek fel – noha a katonai létesítmények funkcióváltását hosszú távon érdemes szem előtt tartani. A Nyitott Egyetem projektjavaslatot – ugyan eredendően a Pannon Egyetemre fókuszál –, szerencsés lenne kiterjeszteni a Veszprémi Hittudományi Főiskolára is, amely, pedagógiai és szociális irányú képzései révén, kiválóan kapcsolódhat a lakótelepre összpontosító közösségfejlesztési programokhoz.

Megvalósíthatósági kérdések

Monitoring

A stratégia megvalósításában kiemelt szerep jut a projektek értékelésének. A monitoringtevékenység biztosítja, hogy a beavatkozások a kitűzött célok mentén haladjanak a megvalósítás során, a megvalósítási időszak lezártaival pedig a projektek sikerességét méri a célok és az elérni kívánt hatások tekintetében. A monitoring alapját minden projekt esetében a fent meghatározott stratégiai célok jelentik, de minden projekt esetén tartalmaz a bevonásra mint horizontális elvre, illetve szervezeti (például kommunikációs, együttműködési, fenntarthatósági) és finanszírozási aspektusokra vonatkozó értékelést is.

A monitoring három fő szakaszát a tervezés, valamint az időközi és a lezáró értékelés adja. Ez a keret egy logikus struktúrát ad, mely egyfelől konzisztensen vonatkozik minden projektre, másfelől kellően rugalmasan adaptálható változatos projektekhez. Mind a három szakasz egy-egy összesítő jelentéssel zárul, melyek a hatások vizsgálatán felül lehetővé teszik a projektek időközi korrigálását is a megvalósítás során, ezzel biztosítva a kitűzött célok elérését.

A Veszprém 2030 stratégia monitoringtevékenységének szakaszai és lépései:

Tervezés	Időközi értékelés	Lezáró értékelés
Direkt célok és elérni kívánt hatások meghatározása és pontosítása	Projektközi adatgyűjtés vagy adatfelvétel	A projekt hatásának értékelése, sikerességének mérése
Közvetlen kimeneti eredmények meghatározása	Adatok feldolgozása, elemzése	Az értékelések eredményének kommunikálása, terjesztése
Mérőeszközök meghatározása (kvantitatív indikátorok és kvalitatív kutatási kérdések)	Visszacsatolás a projekt megvalósítása során javaslatok formájában	
Adatgyűjtés az indikátorok kiindulási értékéhez (amennyiben releváns)	Projekt megvalósításának korrigálása, a javaslatok beépítése a projekt megvalósításába	
Előkészítési jelentés	Időközi jelentés	Zárójelentés

A stratégia összes projektje ugyanazon célrendszer megvalósulását szolgálja, így sikerességüket elsősorban az adott célok elérése mutatja. A projektek sikerességének vizsgálatára vegyes módszertani eszközöket érdemes alkalmazni, melyek kellő rugalmasságot biztosítanak a sokrétű projektek mérésére. Indikátorok használatával számszerűsíthetően mérhető a projektek eredményessége, míg az érintett csoportoktól való kvalitatív visszajelzések mélyebb betekintést adnak az egyes projektek közvetlen hatásaiba.

Az egyes célok indikátorai:

Indikátor
Stabil pozíció Európa kulturális térképén
C1a - Nemzetközi együttműködések száma
C1b - Több nyelven elérhető (köz)szolgáltatások száma
C1c - Helyi kulturális, környezeti, épített és szellemi örökséggel kapcsolatos értékeket látogatók száma
C1d - A projektek kapcsolódása az Új Kulturális Menetrendhez és más európai uniós stratégiai irányelvekhez
C1e - Kulturális rendezvényeken részt vevők száma
C1e - Hatásindikátorok <ul style="list-style-type: none"> • Pozitív imázs növekedése • Örökségértékek megóvása, fenntartható fejlesztése • Hagyományok fennmaradása • A helyi lakosság társadalmi szerepvállalása • A lakosság identitásának erősödése
Veszprém és a Balaton regionális egységének megerősödése
C2a - Regionális együttműködések száma
C2b - EKF alatti együttműködések folytatása
C2c - Regionális identitás erősödése
Magas életminőséget biztosító szolgáltatások jelenléte és széles körű elérhetősége
C3a - Közösségi terek fejlesztése
C3b - Sikeres zöld, fenntartható kezdeményezések száma
C3c - Digitális kulturális/művészeti kezdeményezések száma
Erős K+F+I profil
C4a - Innovációt és vállalkozásindítást ösztönző képzések száma/résztvevőinek száma
C4a - Alap- és alkalmazott kutatások száma a kulcsszektorok területein
Veszprém a digitalizáció nyújtotta lehetőségek mintavárosa
C5a - Okos fejlesztések és digitális szolgáltatások száma a közszférában
C5b - Digitális megoldások száma a helyi és nemzetközi turizmusban
C5c - Digitális kompetenciákra irányuló képzések száma/résztvevők száma

Kockázatok

Kockázatok	Kezelési módok	Válósínűség és Súlyosság
Külső tényezők		
K1 - Finanszírozási problémák, pályázati források hiánya	Finanszírozási lehetőségek folyamatos monitorozása mellett pályázatírói tapasztalattal rendelkező szakértők segítik a szükséges finanszírozási háttér biztosítását. Amennyiben pénzügyi megszorításokra kerül sor vagy nincs elegendő pályázati forrás, egy előre meghatározott prioritások szerint kiválasztott projektek kerülnek megvalósításra.	V Közepesen magas S Közepesen magas
K2 - Nem várt politikai változások	A stratégia és projektje melletti elköteleződés és ezzel együtt a projektek megvalósítása politikailag független.	V Közepes S Alacsony
K3 - Egyéb külső tényezők	A kontextusmonitoring módszerére alapozva a potenciális befolyással bíró külső tényezők folyamatos figyelemmel követése és felmérése, a tervezés során készenléti tervek készítése.	V Alacsony S Alacsony
Szervezeti és menedzsmenttényezők		
S1 - Intézmények, szervezetek közötti együttműködés hiánya	Az erős helyi politikai és szakmai támogatottság motiváló erővel hat az érintett szervezetekre. Emellett a szervezeti monitoring során a független értékelő együttműködésre vonatkozó javaslatai elősegítik a kooperáció fejlesztését.	V Közepes S Közepesen magas
S2 - Menedzsmentkapacitás hiánya	Kapacitásépítő programok segítik majd a szervezeteknek a megfelelő menedzsmentkapacitás kiépítését, illetve a finanszírozási lehetőségek mellett a megfelelő szakértelemmel rendelkező munkaerő biztosítását.	V Közepes S Közepesen magas
S3 - Magas szervezeti fluktuáció	A projektek megvalósításáért felelős csapatok minden érintett szervezetből vagy szervezeti egységből legalább két emberrel dolgoznak majd annak érdekében, hogy szervezeti fluktuáció esetén is meglegyen a kontinuitás és lehetőség a tudásátadásra a projektekben.	V Közepes S Alacsony
Megvalósítási tényezők		
M1 - Célcsoportok elérése sikertelen	A projekteket megvalósító szervezetek jelentős kapcsolathálója, markáns kommunikációs stratégia – erőteljes online jelenléttel (közösségi médiában és városi, térségi honlapokon) –, illetve helyi szintű célzott marketing biztosítja a célcsoportok elérését.	V Alacsony S Közepesen magas
M2 - Szükséges szakmai tapasztalat, kapacitás hiánya	Kapacitásépítő programok segítik a projektek megvalósításához szükséges tudás elsajátítását, illetve külső szakértők bevonása növeli a szakmai minőséget. Tapasztalatcsere céljából felvesszük a kapcsolatot olyan városokkal melyek hasonló célok mentén, hasonló projektek megvalósításával foglalkoznak.	V Közepes S Közepesen magas

Bevonás

A stratégia megvalósításában kulcsfontosságú szerepet játszik az érintett közösségek bevonása. A bevonás az összes projekten átívelő, horizontális elvként jelenik meg, melynek célja, hogy a beavatkozások és változtatások az érintettek igényeinek megfelelően, az ő elfogadó hozzáállásuk mellett, támogatásukkal és aktív részvételükkel keljenek életre. A projektek kedvezményezettjeinek és célcsoportjainak a bevonása elősegíti a projektek realizálásának eredményességét és sikerességét azáltal, hogy az érintettek jobban magukénak érzik a kezdeményezéseket, de fokozott kontrollt is biztosít számukra. A közösség aktív részvétele továbbá identitásépítő hatású lehet, fejlesztheti a városi közösség önszerveződését, amely az egyes projektek sikeres megvalósításán túl a stratégia hosszú távú céljainak elérésére is pozitív hatással bír.

Bevonási alapelvek

Érintettek azonosítása: Stratégiai, illetve projektspecifikus célok mentén szükséges a bevonáshoz a célzott csoportok, elsősorban a kedvezményezettek azonosítása a projektek előkészületi, tervezési fázisában.

Elérés: Az azonosított célcsoportok sokfélék lehetnek, így elérésük is diverz megközelítésmódokat kíván meg. A városi intézmények kapcsolathálójára építve megfelelő kommunikációs csatornák és eszközök, illetve tájékoztató és részvételre ösztönző események biztosítják a legrelevánsabb csoportok elérését.

Igényfelmérés: A bevonás egyik fő célja, hogy a megvalósuló projektek relevánsak legyenek a célcsoportok és a kedvezményezettek számára, az ő igényeiket tükrözzék. Az igényfelmérés szolgálhatja a projekt céljainak pontosítását vagy a meglévő célok validálását is.

Rugalmasság: A célcsoportok aktív részvételéhez a stratégia projektjeinek megvalósításában és céljainak elérésében flexibilis hozzáállás szükséges. A bevonás lehetősége, mélysége és típusa, illetve a konkrétan bevont csoportok projektek szerint különböznek.

Becsatornázás: Az aktív részvétel egyik fő célja, hogy az érintettek igényei és visszajelzései úgy alakítsák a projekteket, hogy azok minél relevánsabbak legyenek a kedvezményezettek számára. Ehhez kulcsfontosságú ezen információk a becsatornázása a projekt megvalósításába.

Közösségfejlesztés: A bevonásnak fontos eleme nem csupán egyes csoportok bevonása a projektek megvalósításába, de a különböző csoportok (döntéshozók, szakértők, megvalósítók, helyi közösségek) összekötése és ezáltal a helyi, városi vagy regionális közösségek erősítése is.

Bevonási módok

Tájékoztatás: A célcsoportok bevonásának legelső és legfontosabb eleme a figyelem felhívása a tervezés vagy megvalósítás alatt álló projektekre, azok prioritásaira, céljaira és az érintettek számára nyújtott előnyeire. A széles körű tájékoztatás növeli a projektek elfogadását a közösségben (például fórumok formájában) és elősegítheti az érintettek aktív részvételét a projektek megvalósításában.

Közösség- és identitásépítés: A projektek keretein belül az érintettek számára szervezett programok erősítik a lokális/regionális identitást, növelik a közösséghez tartozás érzését. A célcsoportok mélyebb bevonódása a projektek megvalósításába növeli az aktív közösségi részvételt és ezáltal elősegíti a közösségi identitás kialakulását és fejlesztését.

Igényalapú tervezés: Fontos, hogy a közösség bevonása már a projektek korai fázisaiban megjelenjen, a célcsoport megismerje a tervezett beavatkozásokat és lehetősége legyen visszajelzést adni. A projektek tervezése során tehát kiemelt fontosságú a közösségi igények felmérése, amely növeli a beavatkozások relevanciáját lokális /regionális szinten.

Visszajelzés-alapú monitoring: A monitoring folyamatában a bevonás elsősorban rendszeres visszacsatolás gyűjtését jelenti a projektek lebonyolítása során az érintett csoportoktól, majd a visszajelzések eredményeinek becsatornázását és szükség esetén a projekt megvalósításának korrigálását.

Részvételi megvalósítás: A megvalósításba való bevonás során az érintett csoportok aktívan részt vesznek a projektek menedzselésében vagy tényleges lebonyolításában. Ez azt is jelenti, hogy a programok nem csak számukra, őket célozva valósulnak meg, hanem a projektbe mélyebben bevonódva aktív részvétellel segítik a programok megvalósítását.

Finanszírozás

A projektek finanszírozásának elsődleges pillére a hazai és európai uniós pályázati lehetőségek megragadása, másodlagos pillére pedig a hazai tematikus forráslehetőségek kiaknázása. A stratégia megvalósításához szükséges konkrét pályázati források javarészt még nem rendelkeznek részletesen kidolgozott keretekkel, a különböző programok tervezetének fő célkitűzései és irányelvei, illetve korábbi pályázatok tematikai irányai szolgálhatnak indikátorként.

Illeszkedő operatív programok a 2021-2027-es időszakra

A Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz) a közszolgáltatások digitalizációja és az elektronikus szolgáltatások összehangolása prioritási tengelyek mentén kíván a technológiai fejlődések kihívásaira reagálni. Célja a közigazgatási munka korszerűsítése digitális eszközökön keresztül, elektronikus háttérinfrastruktúra, közigazgatási nyilvántartások fejlesztése és egységesítése.

Az Emberierőforrás-fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz) fő célja a szociális felzárkózás és jóllét támogatása és növelése. Itt releváns kulcseleme az oktatás, illetve a család és ifjúságpolitika, ezeken belül pedig a generációk közötti kapcsolat erősítése, a tanulási és sportolási lehetőségek és az önkéntesség kultúrájának népszerűsítése.

A Gazdaságfejlesztési És Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz) fő célja a vállalkozások fejlesztése és támogatása, hozzáadott értékük növelése érdekében. E stratégia céljaival összhangban az alábbi szakterületekhez kötődő projektek illeszkednek hozzá: vállalkozásfejlesztés; kutatás, fejlesztés, innováció; fenntartható foglalkoztatás, kifejezett fókusszal a fiatalokon; szakképzés; turizmus és örökségvédelem.

A Terület- És Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) versenyképes és klímabarát megyék fejlesztését, illetve területi humán fejlesztések megvalósítását célozza. Ennek keretében a megyei integrált területi program (ITP) célja a

fenntartható városfejlesztés, illetve az alábbi területek megyei szintű fejlesztése: humán infrastruktúra, helyi humán programok, társadalmi felzárkózás és befogadás, fenntarthatóság és klímacélok, foglalkoztatás.

A Környezeti És Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz) célkitűzései és prioritásai a fenntarthatóság, körforgásos gazdasági rendszerek, a környezet- és természetvédelem, illetve a megújuló energiagazdaság területekkel illeszkednek a Veszprém 2030 stratégia tervezett projektjeihez. A KEHOP Plusz külön figyelmet fordít a puha beruházásokra ezen a területen, a szemléletformálást is beleértve.

Helyreállítási és ellenállóképességi eszköz (RRF) – Magyarország helyreállítási és ellenállóképességi tervébe e stratégia elsősorban a Digitalizáció a versenyképesség szolgálatában komponens mentén illeszkedik. A komponens hazai és uniós stratégiákkal összhangban kívánja fejleszteni a digitális infrastruktúrát, digitális kompetenciákat és a digitális közszolgáltatásokat. Az épített környezettel kapcsolatos projektek számára relevánsak a Fenntartható zöld közlekedés, az Energia – zöld átállás, és az Átállás a körforgásos gazdaságra komponensek is.

Releváns közvetlen európai uniós pályázati források – az Európai Strukturális és Beruházási Alapokból lehívható forrásokon kívül rendelkezésre állnak olyan közvetlen kifizetésű EU-s pályázati források is, melyeknek keretében nemzetközi konzorciumok pályázhatnak transznacionális projektötleik megvalósítására:

-● **Erasmus+:** az Európai Unió oktatást, képzést, ifjúságügyet és sportot támogató programja. A program keretében három különböző pályázati szektorban lehet pályázatokat leadni: a Felsőoktatás szektor keretében a felsőoktatás nemzetköziesítése a cél, a Köznevelés szektorban óvodák, általános iskolák, középiskolák, intézményfenntartók és egyéb oktatásirányító intézmények szakmai fejlesztési céljaik megvalósítása érdekében pályázhatnak, a Szakképzés szektorban pedig köz- és magánintézmények pályázhatnak a diákok és munkatársak külföldi tapasztalatszerzésére, nemzetközi stratégiai partnerségek létrehozására.
-● **Kreatív Európa Program:** a kulturális, kreatív és audiovizuális ágazatok támogatására irányuló európai program. A 2021-2027-es időszakban ezen a területen is új ciklus indul, melyeknek tematikus fókuszai még nem ismertek, de várhatóan továbbra is hangsúlyos szerepet kap az előadó- és vizuális művészetek, a kulturális örökség, az audiovizuális ágazat területeinek támogatása – melyekkel számos kapcsolódási pontja lehet a Veszprémben megvalósított EKF-programoknak vagy az azok nyomán elinduló új kreatív-kulturális együttműködéseknek.
-● **Citizens, Equality, Rights and Values (CERV):** a korábbi Európa a Polgárokért program 2021-től új keretek között, a Citizens, Equality, Rights and Values (Állampolgárok, Egyenlőség, Jogok és Értékek) program részeként folytatódik, azonos célokkal és pályázattípusokkal. Hasonlóan elődjéhez, erre a forrásra is önkormányzatok, nonprofit és civil szervezetek pályázhatnak olyan projektekkal, amik az Európai Unió sokszínűségét, történelmi egységét hangsúlyozzák és az aktív részvételt ösztönzik a döntéshozatali folyamatokban. Ez a forrás nemzetközi partnerségek számára pályázható meg, olyan projektötletek számára, melyek a városlakók bevonására, az aktív polgárság megvalósítására törekednek.

Egyéb pályázati lehetőségek – a fentiekén túl számos olyan hazai tematikus program létezik, melyek kapcsolódnak a fent leírt részletes célokhoz és egyes konkrét projektekhez. Ilyen például a Kisfaludy Program, amely a turizmus területén segíti pályázati lehetőségeken keresztül a hazai fejlesztéseket.

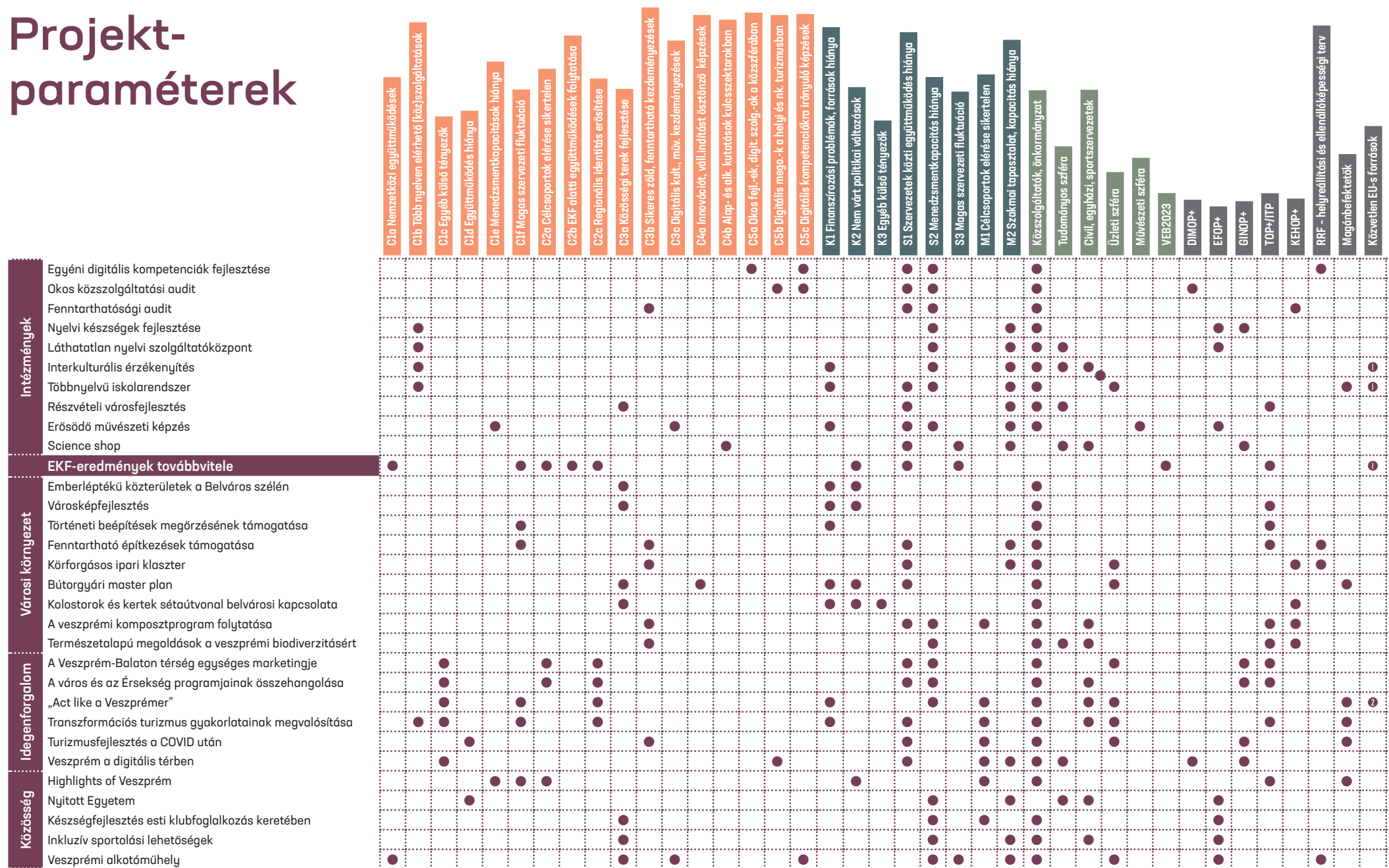
Projekt-paraméterek

Monitoringmutatók

Kockázatok

Érintettek

Finanszírozás

1 Erasmus+

2 Citizens, Equality, Rights and Values Programme (CERV)

Impresszum

Felelős kiadó: Porga Gyula polgármester

Kiadja:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata

8200 Veszprém, Óváros tér 9.

<http://www.veszprem.hu>

Készítette:

Baranyai Zsolt

Nagy Klára

Szőnyi Eszter

Hétfa Elemző Központ Kft.

1051 Budapest, Október 6. utca 19.

<http://www.hetfa.hu>

Design: Mesterházy Ákos

Veszprém-Balaton 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Fényképek:

- Címlap: Ladányi Tamás // asztrotajkep.hu
- 2-3. oldal: Kovács Bálint
- 6-7. oldal: Pesthy Márton
- 16. oldal: Szilli Tamás // index.hu
- 28. oldal: Kovács Bálint
- 31. oldal: Szűdy Péter
- 33. oldal: Veszprém MJV Polgármesteri Hivatala
- 41. oldal: Pesthy Márton
- 43. oldal: Göröntsér Vera // kozterkep.hu
- 47. oldal: Veszprém MJV Polgármesteri Hivatala
- 50. oldal: Domján Attila
- 51. oldal: Domján Attila
- 54. oldal: facebook.com/VeszpremSzolgaltatoVaros
- 59. oldal: eDemokracia.hu
- 63. oldal: Ismeretlen képeslap // egykor.hu
- 65. oldal: Hangvilla.com
- 66. oldal: Budapest South Gate Masterplan // snohetta.com
- 68. oldal: Vadvirágos Piknik – Le a cipővel, éljen a mezítláb! // vkszt.hu
- 73. oldal: „Közös érintés” – Rekordot döntöttek a Lovassy Gimnázium diákjai // veszpreminfo.hu
- 75. oldal: Nicole Wilcox // unsplash.com
- 76. oldal: Xiaole Tao // unsplash.com; Darya Tryfanava // unsplash.com
- 77. oldal: Domonkos Zsolt
- 79. oldal: Harmadik katonai felmérés – részlet // Mapire, maps.arcanum.com
- 86. oldal: Szűdy Péter

A felhasznált adatok forrásai:

- KSH Statinfo
- KSH Népszámlálás 2011
- Kulturális Statisztikai Adatgyűjtő Rendszer
- Önkormányzati és intézményi adatszolgáltatások
- Veszprém-Balaton 2023 Zrt. adatszolgáltatása
- Veszprém Megyei Jogú Város kerékpárforgalmi hálózati terve (Pro Urbe Kft., 2016)
- Veszprém Megyei Jogú Város településfejlesztési koncepciójának felülvizsgálata – I. Adatgyűjtés, helyzetelemzés (BFVT Kft., 2013)
- Veszprém Megyei Jogú Város településrendezési eszközeinek felülvizsgálata – I. Megalapozó munkarészek (BFVT Kft., 2017)
- Zöldfelületi stratégia – Helyzetkép (VMJV, 2019)

